

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
ЧЕТВРТА СЕДНИЦА
ПРВОГ РЕДОВНОГ ЗАСЕДАЊА

Други дан рада
25. април 2018. године

(Седница је почела у 10.10 часова. Председава Ђорђе Милићевић, потпредседник Народне скупштине.)

*

*

*

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Поштоване даме и господа народни посланици, настављамо рад Четврте седнице Првог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2018. години.

На основу службене евиденције о присутности народних посланика констатујем да седници присуствује 70 народних посланика.

Ради утврђивања броја народних посланика присутних у сали, молим народне посланике да убаце своје идентификационе картице у посланичке јединице електронског система за гласање.

Констатујем да је применом електронског система за гласање утврђено да је у сали присутно 85 народних посланика, односно да су присутна најмање 84 народна посланика и да постоје услови за рад Народне скупштине.

Обавештавам вас да су спречени да седници присуствују следећи народни посланици: Марија Обрадовић, др Александра Томић, Дубравка Филиповски, Елвира Ковач, проф. др Жарко Обрадовић, Александар Стевановић, Александар Шешел, мр Дејан Раденковић и проф. др Миладин Шеварлић.

Прелазимо на тачке 1–13. дневног реда (заједнички начелни и јединствени претрес):

- ПРЕДЛОГ ОДЛУКЕ О УСВАЈАЊУ ГОДИШЊЕГ ПЛАНА УПОТРЕБЕ ВОЈСКЕ СРБИЈЕ И ДРУГИХ СНАГА ОДБРАНЕ У МУЛТИНАЦИОНАЛНИМ ОПЕРАЦИЈАМА У 2018. ГОДИНИ,
- ПРЕДЛОГ ОДЛУКЕ О УЧЕШЋУ ПРИПАДНИКА ВОЈСКЕ СРБИЈЕ У МУЛТИНАЦИОНАЛНИМ ОПЕРАЦИЈАМА У 2018. ГОДИНИ,
- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ВОЈНОМ ОБРАЗОВАЊУ,

- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ОДБРАНИ,
- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ВОЈСЦИ СРБИЈЕ,
- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ПРОИЗВОДЊИ И ПРОМЕТУ НАОРУЖАЊА И ВОЈНЕ ОПРЕМЕ,
- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О УПОТРЕБИ ВОЈСКЕ СРБИЈЕ И ДРУГИХ СНАГА ОДБРАНЕ У МУЛТИНАЦИОНАЛНИМ ОПЕРАЦИЈАМА ВАН ГРАНИЦА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ,
- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ВОЈНОЈ, РАДНОЈ И МАТЕРИЈАЛНОЈ ОБАВЕЗИ,
- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О БЕЗБЕДНОСНО-ИНФОРМАТИВНОЈ АГЕНЦИЈИ,
- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ПОТВРЂИВАЊУ МЕМОРАНДУМА О РАЗУМЕВАЊУ ИЗМЕЂУ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ВЛАДЕ ДРЖАВЕ ИЗРАЕЛ У ВЕЗИ СА ВОЈНОМ, ОДБРАМБЕНОМ И ОДБРАМБЕНО-ИНДУСТРИЈСКОМ САРАДЊОМ,
- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ПОТВРЂИВАЊУ МЕМОРАНДУМА О РАЗУМЕВАЊУ ИЗМЕЂУ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ ГРЧКЕ О САРАДЊИ У ОКВИРУ АТИНСКОГ МУЛТИНАЦИОНАЛНОГ СТРАТЕШКО-ПОМОРСКОГ КООРДИНАЦИОНОГ ЦЕНТРА (AMSSC),
- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ПОТВРЂИВАЊУ МЕМОРАНДУМА ИЗМЕЂУ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ О САРАДЊИ У ОБЛАСТИ ВАЗДУХОПЛОВСТВА,
- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ПОТВРЂИВАЊУ СПОРАЗУМА ИЗМЕЂУ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ВЛАДЕ РУМУНИЈЕ О САРАДЊИ У ОБЛАСТИ ОДБРАНЕ.

Сагласно члану 90. став 1. Пословника Народне скупштине обавештавам вас да су позвани да седници присуствују: Александар Вулин, министар одбране, др Небојша Стефановић, потпредседник Владе и министар унутрашњих послова, Нела Кубуровић, министар правде, Александар Живковић и мр Бојан Јоцић, државни секретари у Министарству одбране, Братислав Гашић, директор БИА, др Ненад Милорадовић, вршилац дужности помоћника министра за материјалне ресурсе у Министарству одбране, Милан Мојсиловић, вршилац дужности помоћника министра за политику одбране у Министарству одбране, Зоран Лазић, секретар Министарства одбране, генерал-мајор Бојан Зрнић, начелник Управе за одбрамбене технологије у Министарству одбране, генерал-мајор Младен Вуруна, ректор Универзитета одбране, бригадни генерал Миле Јелић, начелник Управе за кадрове у Министарству одбране, пуковник Милан

Ранковић, начелник Управе за међународну војну сарадњу у Министарству одбране, пуковник Драган Котарлић, начелник Управе за обавезе одбране у Министарству одбране, пуковник Слободан Кисић, генерални секретар Универзитета одбране, пуковник Мишо Крговић, начелник одељења у Управи за обавезу одбране у Министарству одбране, пуковник Лука Јовановић, начелник одељења у Управи за кадрове у Министарству одбране, пуковник Никола Дејановић, заменик начелника Центра за мировне операције Генералштаба Војске Србије, Милан Коњиковац, капетан бојног брода и начелник Управе за међународну војну сарадњу у Министарству одбране, Љиљана Мирић Станковић, начелник Правне управе у Министарству одбране и Мирослав Панић, саветник директора БИА.

Сагласно одлуци Народне скупштине да се обави заједнички начелни и јединствени претрес о предлозима закона из дневног реда под тачкама 1–13, пре отварања заједничког начелног и јединственог претреса подсећам вас да, према члану 97. Пословника Народне скупштине, укупно време расправе за посланичке групе износи пет часова, као и да се ово време распоређује на посланичке групе сразмерно броју народних посланика чланова посланичких група.

Молим посланичке групе, уколико то већ нису учиниле, да одмах поднесу пријаве за реч са редоследом народних посланика (члан 96. став 4. Пословника.)

Сагласно члану 157. став 2, члану 170. став 1. и члану 192. став 3. Пословника Народне скупштине, отварам заједнички начелни и јединствени претрес о Предлогу одлуке о усвајању Годишњег плана употребе Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама у 2018. години, Предлогу одлуке о учешћу припадника Војске Србије у мултинационалним операцијама у 2018. години, Предлогу закона о војном образовању, Предлогу закона о изменама и допунама Закона о одбрани, Предлогу закона о изменама и допунама Закона о Војсци Србије, Предлогу закона о производњи и промету наоружања и војне опреме, Предлогу закона о изменама и допунама Закона о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије, Предлогу закона о изменама и допунама Закона о војној, радној и материјалној обавези, Предлогу закона о изменама и допунама Закона о Безбедносно-информативној агенцији, Предлогу закона о потврђивању Меморандума о разумевању између Владе Републике Србије и Владе Државе Израел у вези са војном, одбрамбеном и одбрамбено-индустријском сарадњом, Предлогу закона о потврђивању Меморандума о разумевању између Владе Републике Србије и Владе Републике Грчке о сарадњи у оквиру Атинског мултинационалног стратешко-поморског координационог центра (AMSCC), Предлогу закона о потврђивању Меморандума између Владе Републике Србије и Владе Републике Српске о сарадњи у области

ваздухопловства и Предлогу закона о потврђивању Споразума између Владе Републике Србије и Владе Румуније о сарадњи у области одбране.

Да ли представници предлагача желе реч?

Реч има министар Александар Вулин.

Изволите.

АЛЕКСАНДАР ВУЛИН: Поштовани господине председавајући, господо потпредседници, поштовани народни посланици, даме и господо, као што сте чули, пред вама се налази сет од шест закона који се односе на живот и рад Војске Србије и Министарства одбране, један који је веома важан за свакодневно и успешно функционисање БИА; пред вама су и две одлуке које се односе на ангажовање Војске Републике Србије у мировним мисијама, а ту су и четири закона о потврђивању споразума са нама пријатељским земљама.

Ангажовање припадника Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама УН и ЕУ је заиста веома значајан елемент наше спољне политике. Учешћем у мултинационалним операцијама Република Србија показује да је активни чинилац очувања међународног мира и безбедности и на тај начин јача свој углед у међународном окружењу. На овај начин Војска Србије јача властите одбрамбене капацитете и штити националну безбедност.

Предлогом годишњег плана употребе Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама у 2018. години није планирано значајно повећање постојећег ангажовања Војске Србије ван наших граница, већ задржавање достигнутог и постојећег нивоа ангажовања. То би значило да смо у 2018. години планирали наставак ангажовања у пет мировних мисија које се врше под командом УН, и то у Конгу, Кипру, Либану, на Блиском истоку и у Централноафричкој Републици, као и четири мултинационалне операције под командом ЕУ: две у Сомалији, једна у Централноафричкој Републици и једна у Малију.

Република Србија је са УН закључила Меморандум о разумевању и доприносу у систему стендбај аранжмана, где би, уколико дође до потребе, Република Србија била позвана од стране УН да да свој допринос. Наравно, ми задржавамо право да у сваком од конкретних питања дамо и одлуку, која не мора увек бити позитивна, већ, једноставно, онако како услови налажу и како политика ове земље диктира.

Предлог годишњег плана употребе Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама у 2018. години садржи једну операцију ЕУ за управљање кризама у којој Војска Србије до сада није учествовала, а то је операција у Медитерану. За нас је ово веома важно будући да је циљ ове операција ублажавање последица и решавање мигрантске кризе у Европи. Као што знате, и ми смо једна од земаља које су погођене последицама мигрантске кризе и зато је за нас веома добро да

будемо тамо где се мигрантска криза и дешава и да унапред знамо шта нас очекује и са чиме се заправо боримо.

У складу са наведеним, у двадесет мултинационалних операција УН и ЕУ у 2018. години планирано је ангажовање наших припадника на истом нивоу као што је било и протекле године. Тренутно учествујемо са 328 припадника, од чега су 38 припаднице женског пола. У пет мировних операција ангажовано је 306 припадника, а у четири мировне операције под контролом ЕУ укупно 22 припадника.

За спровођење свих ових операција потребна су и финансијска средства, а то је у 2018. години 2.337.072.000 динара. Од тога, Министарство одбране је већ обезбедило потребан новац из буџета, с тим што желим да вас упознам да УН уплаћују 515.474.000 динара као свој допринос за функционисање наших мировних мисија.

Предлог закона о војном образовању је за нас од огромног значаја. Како будемо образовали будуће подофицире, будуће официре, таква ће нам бити и војска.

Закон о војним школама и војним научноистраживачким установама донет је 1994. године и ми радимо по његовим одредбама. Управо зато нам је потребан закон о војном образовању да бисмо усвајањем овог прописа који уређује специфичности војног образовања довршили процес усклађивања прописа и војношколске установе могле да постану интегрални део образовног система Републике Србије. Оне то сада једноставно нису.

На овај начин отклонили би се и проблеми који настају у примени важећих закона, допринело би се правној сигурности, извесности и решила би се спорна питања везана за статус, организацију и рад војношколских установа, чиме би војно школство нормативноправно у потпуности постало саставни део образовног система Републике Србије.

Пред вама су и вашој пажњи хоћу да препоручим и предлоге закона, односно измене и допуне Закона о одбрани и Закона о Војсци Србије. Они су резултат претходних анализа у примени Закона о одбрани и Закона о Војсци Србије, који су донети 2007. године, са изменама и допунама које су усвојене 2009. и 2015. године. Усвајањем измена обезбедило би се ефикасније функционисање система одбране, извршавање функције и задатака Војске Србије. Посебну пажњу обратили смо на одредбе које се односе на побољшање материјалног положаја професионалних припадника Војске и подизање њиховог стандарда. За ове законе, у складу са законом, спроведена је опсежна јавна расправа, у оквиру које су одржани округли столови у Нишу, Новом Саду и Београду.

Поред бројних промена које препоручујем вашој пажњи, само ћу навести неколико њих, најкраће. Тако смо предвидели да се извештавање у области планирања припрема за одбрану, годишњи извештај о стању припрема за одбрану, врши пред надлежним скупштинским одбором, који ће тај извештај разматрати. Предложено је да се тајни подаци који се односе на

систем одбране посебно процесуирају и да се веома води рачуна ко су људи који о њима могу да одлучују и који са њима могу да раде.

Предвидели смо и оснивање буџетског фонда ради обезбеђивања средстава за унапређивање службе трагања и спасавања, војних ваздухоплова и учешћа у систему трагања и спасавања за потребе цивилног ваздухопловства.

Такође, као посебно значајно, прецизирали смо начин и садржај евиденције о погинулим, несталим, рањеним, заробљеним и убијеним припадницима оружаних снага, коју ће водити и коју води Министарство одбране. Као што знате, наша историја је историја ратова, а врло ретко можемо да кажемо да знамо свако име и све о онима који су се за нашу земљу борили.

Предлог закона о изменама и допунама Закона о Војсци Србије уређује упућивање професионалних припадника Војске Србије по потреби службе у други државни орган или правно лице; упућивање на рад у иностранство ради извршавања обавеза; могућност ангажовања професионалних војних лица у структурама међународних организација и регионалних иницијатива; услове за престанак службе за време ратног стања; усклађивање одредаба које уређују плате и друга новчана примања; увођење стања мировања у служби. Подизањем старосне границе на 43 године живота стварају се повољнији услови да подофицир који је стекао одговарајуће високо образовање може да се унапреди у чин потпоручника. Не треба ни да вам говорим колико је ова могућност важна за значајан део наше војске.

Обезбеђује се, такође, погоднији положај професионалних војника, подофицира и официра на служби у Војсци Србије на одређено време подизањем старосне границе до које се може обнављати уговор о раду на 53 године живота, а за поједина формацијска места или одређене специјалности до испуњења услова за одлазак у пензију сходно прописима којима се уређује пензијско и инвалидско осигурање. Ово је једна од важнијих ствари о којима ћемо расправљати у наредним данима, јер омогућава да одређене стручне спреме, одређени делови наше војске могу да остану у Војсци од почетка до краја, да немају страх за своју егзистенцију, да немају страх да ће због прописа напуштати Војску, већ ће моћи да остану до краја, систем о њима брине.

Такође, регулисана су овлашћења службених лица војне полиције како би могла да примењују полицијске мере и радње и полицијска овлашћења усклађујући се с овлашћењима полицијских службеника предвиђеним одредбама Закона о полицији.

Прописало се и ближе уредило мировање као стање у служби. У сврху усклађивања с одредбама Закона о систему плата запослених у јавном сектору, прецизирају се одредбе којима се уређују плате и друга новчана примања у Војсци Србије.

Предвиђено је, такође, да се официру санитетске службе и официру у звању наставника на служби на Универзитету одбране може, уз његову сагласност, продужити служба у Војсци Србије до 65 година живота. На овај начин смо припаднике Војске изједначили са њиховим колегама у цивилству. Да будем веома једноставан у објашњавању, то вам је када имате врхунског хирурга на ВМА или врхунског предавача на Војној академији који, зато што је официр и користи бенефицирани радни стаж, већ са педесетак година живота иде у пензију. Онда, уместо да настави да ради за институцију која га је одшколовала, која му је омогућила да стекне знање и искуство, он одлази негде даље и као пензионер ради у некој приватној клиници или на неком приватном универзитету. Те људе хоћемо да задржимо за себе, и њихово искуство.

Предлог закона о производњи и промету наоружања и војне опреме такође је један од закона који су од суштинске важности. Важећи закон о овој области донет је давне 1996. године и уређује производњу и промет наоружања и војне опреме у земљи као делатност од општег интереса.

Основни разлози за доношење новог закона су успостављање стабилног контролног механизма у производњи и промету наоружања и војне опреме а, између осталог, ту је и дефинисање услова и начина формирања групације одбрамбене индустрије Србије, што је од стратешког значаја за наше друштво.

Предложени закон ствара претпоставке да се испуни основни циљ – контрола у области производње и промета наоружања и војне опреме, ради остваривања и заштите одбрамбених, безбедносних, економских и спољнополитичких интереса Републике Србије, њеног међународног кредибилитета и интегритета, као и даљег развоја одбрамбене технолошке и индустријске базе Републике Србије.

Оно што се у јавности често говорило, некада са добром намером, некада и без добре намере, али желим одмах на почетку наше расправе да објасним – одбрамбена индустрија Србије се не приватизује; биће омогућена њена докапитализација до нивоа 49% вредности капитала, али 51% ће увек остати у власништву државе Србије.

Циљ формирања групације одбрамбене индустрије Србије јесте конституисање јаке одбрамбене индустрије која је способна да произведе, на првом месту, све што је потребно Војсци Србије, да се сама одржава, да буде конкурентна на страном тржишту, чиме ће допринети укупним напорима за оживљавање производње и привреде Републике Србије и увећање БДП-а наше земље.

Предмет Предлога закона о изменама и допунама Закона о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије регулисан је важећим законом у овој области донетим 2009. године, који од тада није мењан. Управо зато смо одлучили да Закон мењамо будући да је потребно да се пропише ефикаснија припрема и

да се усвајање одлуке Народне скупштине о употреби Војске Србије у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије и других снага одбране спроводи у складу с уставним овлашћењима.

Уместо да Народна скупштина сваке године поново одобрава ангажовање Војске Србије и других снага одбране у истим, непромењеним мултинационалним операцијама, предвиђа се да Народна скупштина, на предлог Владе, доноси одлуку о учешћу у мултинационалним операцијама у којој би биле наведене све мултинационалне операције у којима су ангажовани припадници Војске и других снага одбране или би се у њих могли упутити на основу већ закључених уговора, сагласно трајању мандата мултинационалне операције.

Народна скупштина овом одлуком одлучује у које се мултинационалне операције могу упутити припадници Војске Србије и одређује укупан број припадника Војске Србије који у њима могу бити ангажовани. Одлука важи до истека мандата или евентуално до повлачења припадника Војске Србије пре истека мандата одређене мултинационалне операције. Влада има обавезу да у првом тромесечју текуће године усвоји извештај о извршавању годишњег плана реализације за претходну годину и о њему информише Народну скупштину и председника Републике.

Уколико се испостави да је мандат мисије у појединим одредбама у супротности са дефинисаним принципима употребе Војске Србије у мултинационалним операцијама, неопходно је утврдити национална ограничења за учешће Војске Србије и других снага одбране у конкретној мисији. То је условљено не само политичким већ и безбедносним разлозима. Национална ограничења се успостављају у циљу операционализације одлуке Народне скупштине и односе се искључиво на одређену, конкретну мисију, а не на употребу Војске Србије ван граница Републике Србије на начин како је то дефинисано у члану 140. Устава.

Предлог закона о изменама и допунама Закона о војној, радној и материјалној обавези. Предложене измене и допуне Закона о војној, радној и материјалној обавези имају за циљ да прецизирају надлежности Министарства одбране и његових територијалних органа у чијем су делокругу послови војне, радне и материјалне обавезе.

Кључне новине су да се уводи обавеза органима аутономне покрајине и органима јединица локалне самоуправе да за потребе извршења одбране обезбеде одговарајуће техничке и просторне услове; уводи се курирско-позиварски систем за потребе позивања обвезника; проширује се делокруг комисије, која поред оцене способности за вршење војне службе даје и оцену способности за лица у резервном саставу. Прописује се да војне обвезнике распоређене у БИА не позивају на војну вежбу. Прецизира се трајање обуке припадника пасивне резерве; одобрава се регрутима или лицима у резервном саставу боравак у иностранству дужи од шест месеци, који ће издавати надлежни територијални орган; изменом одредбе уређује се када се војном

обвезнику неће давати сагласност за отпуст из држављанства Републике Србије итд.

Пред вама је и вашој пажњи га препоручујем, осим закона који се односе на живот и рад Војске Србије, и закон који се односи на функционисање Безбедносно-информативне агенције. Закон о изменама и допунама Закона о БИА неопходно је донети у циљу очувања постојећег радноправног статуса припадника Агенције и ради усклађивања са усвојеним новим законима – Законом о полицији, који је ступио на снагу 5. фебруара 2016. године и Законом о систему плата запослених у јавном сектору, чија је примена за државне органе који посебним законом уређују плате и друга примања предвиђена од 1. јануара 2018. године.

Одредбама члана 20. Закона о БИА прописано је да се на права, дужности и одговорности по основу радног односа на припаднике Агенције примењују прописи који важе за раднике министарства надлежног за унутрашње послове, који су прописани важећим Законом о Полицији. Међутим, новим Законом о Полицији поједини правни институти су на нов начин уредили права, дужности и одговорности по основу рада, у односу на до сада важећи Закон о Полицији, посебно у делу који се односи на заснивање радног односа, систем поделе радних места полицијских службеника, мерила за распоред радних места, каријерно напредовање полицијских службеника, премештај, звања, оцењивања, плате, коефицијент, и друге институте.

Из наведених разлога нови Закон о Полицији је неодговарајући за Агенцију узимајући у обзир њену сасвим специфичну природу, као последицу законом утврђених задатака, послова и овлашћења, те је неопходно изменама и допунама Закона о БИА очувати организациону структуру, специфичност радног статуса и положаја припадника Агенције, у циљу ефикасног, правилног и законитог функционисања и рада јединственог система Агенције.

Пред вама се налазе и предлози закона о потврђивању међународних уговора. Најпре, ту је Меморандум о разумевању са Владом Државе Израел који је потписан 24. јула 2017. године у Тел Авиву. Ступањем на снагу наведеног меморандума успоставља се правни основ за сарадњу влада двеју држава и њихових овлашћених органа у вези са питањима војне, одбрамбене и одбрамбено-индустријске сарадње за која уговорне стране буду заинтересоване. Меморандумом о разумевању између две владе, чије се потврђивање предлаже овим законом, опредељују се основни циљеви и принципи на којима ће се заснивати војна, одбрамбена и одбрамбено-индустријска сарадња између влада две државе, односно њихових овлашћених органа, министарстава одбране, а у циљу доприноса развоју целокупних билатералних односа две државе, као и миру и безбедности.

Пред вама је, такође, Меморандум о разумевању између Владе Републике Србије и Владе Републике Грчке о сарадњи у оквиру Атинског

мултинационалног стратешко-поморског координационог центра. Ступањем на снагу овог меморандума успоставља се правни основ за сарадњу између влада Србије и Грчке и њихових овлашћених органа у оквиру Атинског мултинационалног стратешко-поморског координационог центра у области транспорта за коју уговорене стране буду заинтересоване. О односима између Грчке и Србије не треба трошити речи, и пријатељском ставу који Влада Републике Грчке има према нама али исто тако и ставу који Влада Републике Србије има према Грчкој.

Пред вама је и Меморандум са Владом Републике Српске о сарадњи у области ваздухопловства. Он је потписан у Београду 10. новембра 2017. године. Током 2016. године појавила се потреба закључивања уговора којим би се дао правни основ за сарадњу две владе али и директну и непосредну сарадњу Министарства одбране Републике Србије са Хеликоптерским сервисом Владе Републике Српске. На овај начин, сарадња би се огледала, између осталог, и у размени документације и опреме, школовању и обуци пилота, међусобном ангажовању стручно-летачког и ваздухопловно-летачког особља, као и пружању услуга одржавања и ремонта хеликоптера и хеликоптерских мотора.

Даме и господо народни посланици, пред вама се налази и Споразум са Владом Румуније о сарадњи у области одбране, који је потписан 4. децембра 2017. године и представља општи уговор о сарадњи у области одбране којим се даје правни основ за билатералну сарадњу у свим областима за које владе Републике Србије и Румуније, односно њихова министарства одбране буду заинтересована. Досад је био на снази Споразум између Савезне владе Савезне Републике Југославије и Владе Румуније о сарадњи у војној области који је потписан у Београду 27. октобра 1997. године. Желим да нагласим да се сарадња у области одбране са Румунијом може оценити као веома добра, уз могућност њеног даљег интензивирања и унапређења, те да је за остваривање свих облика сарадње првенствено неопходно успостављање правног оквира сарадње, који се операционализује доношењем предложених закона о потврђивању билатералног међувладиног споразума.

Поштовани народни посланици, позивам вас да подржите напоре Владе Републике Србије и Министарства одбране и да се предложеним законима додатно уреди и унапреди систем одбране у свим њеним сегментима, као и рад БИА, али, исто тако, да испунимо своје међународне обавезе из закључених уговора и наставимо ангажовање у мултинационалним операцијама и ове године тако што ћемо усвојити предложене законе и одлуке. Захваљујем вам се на пажњи и великом стрпљењу.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем министру Вулину.

Да ли известиоци надлежних одбора желе реч? (Да.)

Реч има народни посланик мр Игор Бечић, председник Одбора за контролу служби безбедности.

Изволите.

ИГОР БЕЧИЋ: Поштоване даме и господо, поштовани председавајући, поштовани министре, као председник Одбора за контролу служби безбедности желео бих да се осврнем на неколико чињеница у вези са предложеним изменама и допунама Закона о БИА.

Наиме, овај предлог закона изазвао је одређене неутемељене критике у јавности, те због тога морам да нагласим да је суштина предложеног закона о изменама и допунама Закона о БИА усклађивање по питању постојећег радноправног статуса припадника Агенције са усвојеним новим Законом о Полицији, који је већ ступио на снагу и Законом о систему плата запослених у јавном сектору, чија је примена за државне органе који посебним законом уређују плате и друга примања предвиђена од 1. јануара 2019. године.

Поштоване даме и господо, осврнуо бих се на оно што је суштина предложеног закона. Безбедносно-информативна агенција образована је као посебна организација са својством правног лица Законом о Безбедносно-информативној агенцији, који је донет 2002. године. Према одредбама овог важећег Закона о БИА прописано је да се на права, дужности и одговорности по основу радног односа припадника Агенције примењују прописи који важе за раднике министарства надлежног за унутрашње послове, који су прописани важећим Законом о Полицији. Ова упућујућа одредба имала је правно утемељење и смисао када је Агенција основана, 2002. године. Наиме, по питању права, дужности и одговорности по основу радног односа одредбе тадашњег закона могле су да се примене и на Агенцију јер су омогућавале уважавање специфичности Агенције као државног органа. Закон о Полицији који је донет 2005. године омогућио је Агенцији да се подзаконским актима усклади са овим законом.

Међутим, нови Закон о Полицији из 2016. године донео је и нов начин уређења ове области. Новим законом унете су новине по питању заснивања радног односа, система поделе радних места, мерила за распоред радних места, каријерног напредовања државних службеника, премештаја, звања, оцењивања итд. Самим тим појавила се потреба да се донесу измене и допуне постојећег Закона о Безбедносно-информативној агенцији.

Овде треба имати у виду да специфичност Безбедносно-информативне агенције проистиче од законских одредаба којима су утврђени задаци, послови и овлашћења БИА, те је неопходно изменама и допунама Закона о БИА очувати организациону структуру, специфичност радног односа и положај припадника Агенције, у циљу ефикасног и правилног функционисања и рада у оквиру јединственог система Агенције. Наиме, Агенција има статус посебне организације у систему државне управе и својство правног лица, у складу са законом. Оно што је јако битно, део је јединственог безбедносно-обавештајног система Републике Србије.

Специфичност Агенције је последица надлежности, послова и овлашћења Агенције, који су прописани законом.

Због тога су предложене измене и допуне Закона једини начин да се правно уреди специфична организациона структура, радноправни статус и положај припадника Агенције. Ове измене неопходне су како би Агенција несметано наставила да спроводи своје законом прописане надлежности у области заштите националне безбедности Републике Србије и њених грађана.

Ако пажљиво прочитамо предлог закона пред нама, видећемо да се предложеним решењем не мења радноправни статус припадника Агенције. Предложена решења омогућавају да Агенција правно уреди своје радне односе ослањајући се на Закон о Полицији у мери у којој је неопходно. Такође, нова решења не дају ништа већа права руководиоцима Агенције у односу на она која су имали директори Агенције од 2002. године до данас. Напротив, ова питања уређују се матичним законом, за разлику од претходног периода када је закон који мењамо садржао упућујуће норме и када су ова питања била уређена другим законом.

Изменама и допунама Закона прецизније се дефинише и садржај правилника о унутрашњим уређењу и систематизацији радних места у Агенцији, који носи ознаку тајности у складу са законом којим је ова област уређена. Предложена норма, у складу с одредбама Закона о државној управи којим се уређује унутрашња организација и уређење органа државне управе, прописује да акт о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у посебној организацији као што је БИА доноси директор, а ступа на снагу пошто на њега Влада да сагласност.

Предложеним изменама и допунама Закона о БИА уводе се одредбе којима се ближе уређује безбедносна провера приликом запошљавања. Предлогом закона овај поступак се прецизира, чиме је омогућена примена процедура усклађених са законом. Ова измена постојећег закона условљена је такође доношењем новог Закона о Полицији; наиме, сама природа послова које обавља Агенција захтева и друге поступке безбедносног проверавања кандидата за запошљавање у Агенцији. Предложеним изменама и допунама прецизира се овај поступак како би се задржала постојећа процедура коју Агенција примењује и која је усклађена с правним режимом прикупљања, обраде и заштите података о личности.

(Председавајући: Захваљујем, господине Бечићу.)

Завршавам овом реченицом.

Омогућавање Агенцији да запошљава кадрове без обавезног конкурса представља уважавање специфичности природе послова које Агенција обавља. Наравно, ова одредба не значи увођење новог правила и укидање јавног конкурса. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Да ли председници, односно овлашћени представници посланичких група желе реч? (Да.)

Реч има народни посланик Војислав Шешељ.

Изволите.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Даме и господо народни посланици, Српска радикална странка изражава своје апсолутно противљење томе да Војска Србије учествује у било којој од ових набројаних тзв. мировних мисија Уједињених нација или Европске уније. Ово је ретка прилика да ми, поводом сета закона о Војсци који су козметичке природе, расправљамо заправо о укупном стању у нашој војсци.

Зашто би наши војници учествовали у овим мировним мисијама? Шта се тиме добија? Да нам скочи углед у нечијим очима? Не, овде само прети опасност да огреше душу о неку сиротињу у афричким земљама која се буни због тешких услова живота, или да се учврсти на власти неки нови узурпатор, што представља ова обука безбедносних снага у појединим од тих земаља.

Зашто би наши војници ишли да се боре против гусара у Индијском океану? Шта су нама скривили ти гусари? Зашто су ти људи постали гусари? Зато што им је неко отаџбину разорио. Ко је тај? Сви знамо ко је тај. И сад ми идемо тамо да спречавамо гусарство. Онај ко је изазвао грађански рат у Сомалији, ко се непрекидно меша у тај рат, нека сада води бригу о гусарима. Зашто би се наши војници излагали ризику?

Уосталом, ако је реч о морнарима – овде није тачно наведено о којима је реч – ми треба да негујемо нашу морнарицу. Кад једног дана опет изађемо на српско море, да имамо спремну морнарицу за бродове које ћемо набављати.

Даме и господо, стање у нашој војсци још увек није добро. Војску су сви „досманлијски“ режими довели у катастрофалну ситуацију. Не сматрам да је проблем у професионализацији Војске, чак мислим да је професионализација добра, али под условом да све борбене јединице буду састављене од специјалаца, од људи који су прво здравствено изузетно способни за војну службу и који сваки дан тренирају за војну службу, а не да се нађе неки од њих који пола радних дана током године проведе на боловању. Господо, то не може.

Није уведена професионална војна служба да би се одмах установио војни синдикат. Не може синдикат у војсци и полицији. То су толико специфичне друштвене организације примене непосредне силе да апсолутно не може бити говора о синдикалном организовању, јер синдикално организовање такође значи политизацију. Синдикат у Војсци и Полицији се мора укинути.

Шта су још урадиле „досманлије“? Тенденциозно су ишле... Не знам да ли су то до краја спровели, али су масовно из војне службе удаљавали људе са ратним искуством. То је био налог са Запада, да се то учини. Многи

су људи отишли у превремену пензију, многи од њих били су истакнути команданти у рату. Ко год је од њих способан за војну службу, треба му омогућити да се врати. Немојмо бити формалисти. Војвода Путник је не знам до које године био начелник Генералштаба; у колицима су га возили и на носилима носили преко Албаније, али је био начелник Генералштаба као способан официр. Драгоцене офицере не смемо слати у пензију ни када испуне законске услове, ако они не желе. Драгоцени официри, то су официри трупе, команданти борбених јединица.

Ви овде говорите о бенефицираном радном стажу па кажете – и доктори на Војној академији имају бенефицирани радни стаж. Зашто? Зашто би било ко у војној служби имао бенефицирани радни стаж ако није у борбеној јединици? Само онај ко је у борбеној јединици, од официра, подофицира, до војника – бенефицирани радни стаж. А онај који ради осам сати дневно канцеларијски посао, шта ће њему бенефицирани радни стаж, нека ради пуни радни стаж. Нека бенефицирани радни стаж буде привилегија за војнике, полицајце, рударе и још неке делатности, оног ко заиста изгара на крајње опасном послу, а не – по природи запослења у одређеној државној установи следи и бенефицирани радни стаж.

Даме и господо, наша армија је намерно и смишљено уништавана. Уништавано је и наше наоружање под изговором да је застарело. Може ли један тенк да застари? Може као офанзивно оружје. Може ли тенк да застари као одбрамбено оружје? Не може. Имали смо оне добре старинске тенкове, је л' то Т-36, који су имали изванредан топ – укопа се у земљу и бије из све снаге, ко Свети Илија бије. И то је требало уништавати, то је требало Американцима дати бесплатно да претапају? Не. Али неко би једног дана морао да сноси одговорност за то што је урађено. Није то кривица официра, то је кривица људи који су били министри одбране у претходном периоду, и влада у претходном периоду, и шефова држава у претходном периоду.

Ми, господо, немамо праву стратегију народне одбране. У нашој стратегији народне одбране имамо фиктивне противнике. Ово није никаква војна тајна, јер то свако зна; можда сте ви то прогласили војном тајном. Нигде у нашој стратегији народне одбране није означена опасност од НАТО-а, ни начин нашег реаговања на нову агресију НАТО-а. Ми имамо војску способну да изађе на крај са сваком суседном земљом. Није нама опасност од тих суседних земаља, него нам је опасност од НАТО-а и даље над главом.

Замислите, ако дође нова уцена – или се одреците Косова или ћемо вас опет бомбардовати, или се одреците Републике Српске или ћемо вас опет бомбардовати, или се одреците леве обале Дунава у Бачкој или ћемо вас опет бомбардовати – имамо ли ми одговор за то? У том погледу, у случају нове агресије НАТО-а, наша снага је много мања него што је била 1999. године. Године 1999. смо имали снажну, моћну војску, изванредне офицере, добре војнике. Нисмо имали, додуше, баш најсавременије наоружање, поготово за

противваздушну борбу, али је стање у Војсци било перфектно. Да ли је данас стање толико добро? Нисам сигуран.

Замислите, господо официри и господине министре одбране, да нам се деси у једном тренутку да Шиптари ударе на север Косова са свим својим потенцијалима, да Хрвати ударе на леву обалу Бачке и да Хрвати и муслимани заједно ударе на Брчко. Имамо ли за то одговор? Дај Боже да имамо, али не верујем. Наши обавештајци знају, требало би сви ви, чланови Генералштаба, да знате да су Хрвати четири бригаде увежбавали за евентуалну агресију на леву обалу Дунава. Шта је њихов план? Да изненада ударе, форсирају Дунав, заузму више територије него што потражују, а онда да се појави НАТО, ЕУ, Америка – одмах прекид ратних дејстава, обустава ватре, преговарачки сто и изгубисмо ми сто квадратних километара или 10.000 хектара леве обале Дунава, заправо 11.000 хектара, јер они заузврат нуде хиљаду с друге стране. Имамо ли за то одговор?

Имамо, али никако наша власт да сазре до сазнања да је то једини одговор и да га морамо што пре пружити, из превентивних разлога. Одговор је напуштање политике неутралности и директно учлањење у ОДКБ и све политичке војне и економске споразуме са Русијом. И, руске базе на нашој територији. А не да оволико година власт оклева да им се да дипломатски статус у једном центру хуманитарног карактера, где има свега десетак, двадесет запослених људи. Више је то ствар престижа, хоће ли они имати дипломатски статус, него што то нешто посебно значи, али власт упорно не да. А НАТО је добио све привилегије за кретање по територији Србије.

Да ли је за вас понижавајуће, господо официри, што у Генералштабу имате Канцеларију НАТО-а? Да ли је то у просторијама Министарства одбране или Генералштаба, сада сте на истом месту. Нисам тамо улазио, још нисам стигао од других обавеза, а мораћу и тамо мало да зађем; ваљда ћете ме лепо дочекати.

Да официри НАТО-а седе у седишту штаба врховне команде и да се са вама фамилијаризују – хај Јово, хај Божо, хај Марко, хај Петре... Мало-помало и они нам уђоше у систем. Е не смеју да нам уђу у систем. Не смемо то дозволити. Ако морамо имати представништво НАТО-а и ако ми имамо представништво код њих, онда лепо посебну зграду у Београду, да стоји натпис – представништво НАТО-а у Србији. А не да вам душу узму на лицу места. Не узимају вама душу, ваша душа и није толико важна – душу српског народа.

Обука мора бити много квалитетнија када је реч о професионалним војницима. Обука се мора изводити без престанка. А ми имамо најмању попуњеност официра у трупи. Када сам служио војску, поприлично давно је то било, био сам у елитној јединици; трећину војног рока ми смо заправо беспосличарили. Надам се да данас није тако, надам се да данас професионалци раде нешто у оквиру свог радног дана. А треба да раде

непрекидно, јер они треба да буду најздравији. На конкурсима за пријем војника у професионалну службу примају се најздравији.

Слажем се, ако су добри и способни, да остану до краја радног века у Војсци. Ако нису за специјалне јединице, јесу за неке друге јединице. После двадесет година службе у војсци и обични војник заслужи неки чин, је ли тако? Немам ништа против тога да остану до краја радног века у Војсци, али да прођу кроз тај систем обуке која непрекидно траје, јер наша једна бригада сада је у ситуацији да замењује дивизију, и више од тога.

Шта ћемо радити са резервистима? Полако резервистима пролази рок могуће војне обавезе, је л' тако? То је било 65 година, а сада је 60, колико знам. Шта ћемо ту урадити?

Знате, моје је искуство да се много од оне обуке која се спроводи у редовном служењу војног рока заборави, али млади људи морају знати елементарне ствари – да рукују пушком, да рукују ручном бомбом. Зато морамо вратити у средње школе предмет Одбрана и заштита, а у основне школе Прва помоћ, и у случају рата и у случају елементарних непогода и других неповољних ситуација које прете целом друштву. Дакле, они ће у средњој школи да науче основно.

А што се тиче копања заклона, укопавања, па, они то на првој линији фронта науче за недељу или десет дана; или погину или науче да се укопају. Сви смо, када смо служили војску, избегавали да се што дубље укопавамо; додуше, нисам био у пешадији па нису то ни тражили од нас, али сви некако ајде, једна лопата мање, па некако нам одушак. Али када загрми, онда сви науче. То је искуство овога рата. Свако ко је раније служио војску морао је имати неку дообуку бар недељу дана када дође на фронт. Када се ту добро обучи и када му је живот у питању, онда он зна, онда њему мозак ради. Ако га исцрпљујете тамо скупљањем опушака на касарнском кругу, онда је то убиствено.

Даме и господо, ми не можемо без војног савеза са Русијом. Нама је војни савез само због једне ствари битан – да нас заштити од НАТО-а. Тако чврст војни савез да Русија територију Србије брани као територију Русије, укључујући интеграцију наше војске у заједничку. Значи, наше јединице да остану целовите јединице – наравно, да ознаке на униформи садрже „Република Србија“ и национални грб – а остало да буде интегрисано. Зашто да не ако нам то гарантује заштиту? Нема шта друго да нам гарантује.

Даље, мора се о још једној ствари размишљати. Пошто нам је Војска професионална и ограничена по броју, много ограничена у односу на ону раније, ми морамо стварати добровољачке јединице. Мора се обновити четничка организација. И, да буде државна организација, а не само иницијатива људи који су то из идеолошких или политичких разлика радили, него државна четничка организација. А имамо историјско искуство које је драгоцено. Сетите се Првог светског рата, цели Генералштаб је стравично погрешно, српски Генералштаб, јер је био убеђен да ће напад Аустроугарске

да уследи преко Саве и Дунава. Аустријанци су извели тамо неке јединице, мало чаркања било, а наша армија је усмерена да се ту сударе. Они крену преко Дрине. И ко их је дочекао? Четници. Ископали ровове, утврдили се и задржали их сатима, данима. Довољно су их задржали да се армије преусмере, да та гломазна армијска машинерија заузме нови правац. А да их није било, докле би агресор стигао? Много даље него што је.

Дакле, морамо имати једну снагу која ће одмах да се дигне на ноге исте ноћи када се каже – Хрвати ударили преко Дунава; или ударили муслимани и Хрвати заједно на Брчко; или ударили Шиптари на северу Косова. Наравно, треба и армија, али онда треба имати брзо развијене добровољачке саставе, јер нико се боље не бори од онога ко с вољом, из патриотизма, из национализма, иде у борбу. Ако треба некога терати камцијом да иде у борбу, нема ту правог борца. То је суштина.

Шта још треба да се уради? Наменску индустрију морамо сачувати у целости у државним рукама. Не сме бити приватизације и 49%, и не сме да улази страни капитал, поготово не сме из потенцијално непријатељских земаља. Које су земље потенцијално непријатељске? Све земље чланице НАТО-а. Све су оне потенцијално непријатељске. Нису нам народи непријатељски. Грчки народ је изашао на улице и камењем засипао јединице НАТО-а. Македонски народ исто тако. Али режими су били непријатељски јер су пустили да прође НАТО. Невољно некада, али пустише.

Што се тиче тајне полиције, морамо Безбедносно-информативној агенцији вратити стари назив – служба државне безбедности. „Агенција“ није у духу српског језика, агенција је у српском језику нешто друго – агенција за изнајмљивање жена за пословну пратњу или агенција туристичка итд.

Морамо размишљати о обнови јединице за специјалне операције. Свака озбиљна држава у свету има тајну полицију која поседује јединицу за специјалне операције. Имам ја у виду да је раније било много негативних искустава, али морамо имати неколико специјалних полицијских јединица, да не би било све наслоњено на једну па да команду те једне поткупи непријатељ, као што се десило 2000. године. Наиме, 5. октобра је комплет генералски врх полиције био поткупљен.

(Председавајући: Хвала, др Шешељ.)

Још нешто да кажем, само што се тиче гарде – гарда не сме да служи за егзерцир, нису то циркусанти. Гарда мора бити најспособнија специјална јединица, обучена за разне борилачке вештине у блиској борби и за сва војна дејства која су неопходна.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, др Шешељ.

Реч има министар Александар Вулин.

Само сам дозволио др Шешељу да заврши мисао и реченицу.

АЛЕКСАНДАР ВУЛИН: Желим да се захвалим на примедбама и на пажљивом читању овог обимног материјала.

Желим да кажем, да би и наша јавност знала – ни у једној мировној операцији Војска Србије није укључена у било какве сукобе, нити има мисију наметања мира. Она има искључиво мисију очувања мира. Ми нигде немамо борбене саставе. Углавном су то или штапски официри, или брину о безбедности наших јединица и, наравно, највећи број јесу санитарски официри и они који се баве лечењем. Као што знате, рецимо, у Централноафричкој Републици имамо пољску болницу нивоа два, која је заиста веома цењена од свих међународних фактора, свих који су тамо и инсистирају да буду лечени баш тамо, код наших лекара, и заиста то служи на част нашој војсци. Зато мислим да је добро да се са таквом праксом настави.

Ми ћемо свакако наставити са таквом праксом. Уосталом, као што знате, Војска Србије има три мисије: једна је одбрана земље, друга је учешће у мировним операцијама и трећа је помоћ цивилним органима власти у случају елементарних непогода, катастрофа итд.

Када говоримо о лекарима на ВМА и уопште о војним лекарима, они имају обавезу и да вежбају оружјем и да константно одлазе на гађање, на све оно што ради било који њихов колега који није лекар а јесте официр. Између осталог, и то је разлог зашто имају бенефицирани радни стаж. Али не одлучује о томе орган у коме се налазе, не може Полиција или Војска да одлучи ко има бенефицирани радни стаж, него надлежни орган ПИО фонда и медицина рада, у то време, доноси одлуку ко може да има бенефицирани радни стаж и из којих разлога.

Мислим да сви заједно делимо задовољство због ове одлуке да можемо да сачувамо најбоље, да можемо да их сачувамо до краја, да не оду одмах. Ви изражавате одређену скепсу када је у питању било какав облик приватизације, али, исто тако, треба сачувати онда тог лекара и тог хирурга и тог професора да не оде можда негде за шта није школован, да не оде у приватну клинику кад може да ради на ВМА. Досад није могао, законски није могао; могли сте да му продужите одлазак у пензију до две године, одлуком министра, и то је то. После тога, здрав човек, који је у пуној снази, који је тек завршио све специјализације и има искуство, све прошао, ви морате да га склоните одатле. То је велика штета.

Драго ми је што сте приметили да је добро, и то јесте, заиста, није нимало козметичка, то је суштинска промена, што ће сада наши војници по уговору моћи да остају до краја, што ће моћи да остану до пензије. Досад, он дође у Војску, рецимо, са 20 година, постане наш војник, прође све што треба да прође, и са 40 година – готово, он треба да напусти Војску. Обучили сте га, двадесет година живота је потрошио, најбоље године вам је дао и ви сада кажете – на улицу. То је лоше према човеку, али је лоше и за структуру Војске, лоше је за саму Војску, таквог човека не можете да нађете на улици.

Знате, могуће је наћи у служби за запошљавање, можете да нађете разне образовне профиле који траже посао, али хајде нађите возача тенка,

нађите нишанцију. Нема тога у Националној служби за запошљавање. Њега морате да обучите; не смете да га изгубите, у крајњој линији.

Војска Србије, као и свака војска, увек проиграва све могуће сценарије. О томе се не изјашњава можда у јавности, али увек размишља о свему.

Допринос свих народних посланика очекујем, наравно. Ми смо покренули јавну расправу по питању два важна документа, стратегије одбране и стратегије националне безбедности, и очекујем допринос свих посланика, да кажу када та важна документа буду, пре него што дођу у Парламент, док су још у фази јавне расправе.

Јесте, наша војска је плански и систематски намерно уништавана. Даћу само један кратак пример, а сигурно ћемо причати о томе током заседања: уништено је, истопљено 500 тенкова и хаубица. Могли смо свашта да радимо са њима, па и да их продамо, ако ништа друго, ако ништа паметније нисмо могли да смислимо, могли смо бар да их продамо. Ми смо их истопили. А могли смо да их користимо и за разне друге ствари, наравно.

Обука је једна од кључних ствари у свакој војсци. У оној мери у којој нам је успешна обука, у оној мери у којој смо у стању да се носимо са стално новим изазовима, толико смо успешни или неуспешни. То је нешто о чему се заиста у Војсци веома води рачуна.

Ми разговарамо... Када је у питању један од закона којима ћемо се бавити овде, који регулише и резерву и војну обуку цивила, ми интензивно разговарамо са Министарством просвете који су то предмети, на које начине бисмо могли да обезбедимо одређена знања за што шири круг који би требало да се обучи за ситуације које могу да наступе. Дакле, управо радимо на томе и то је једна од ствари које је ово министарство одмах почело да ради, чим смо почели да радимо у овом саставу.

По питању докапитализације – не приватизације, докапитализације, 49% није приватизација, приватизација је 51%, ово је докапитализација – постоји, видећете у закону, један врло озбиљан механизам за то ко може да буде потенцијални инвеститор. На крају, када дође до тога, Министарство одбране, после врло ригорозног критеријума, мора то да предложи Влади, а тек онда Влада мора то да усвоји. Дакле, не може тек тако да се купи, не може на тржишту да се купи. То није на тржишту, то није аутомобил. Не може сада да вам дође, не знам, извините на примеру, Бехџет Пацоли, дође и купи, не може да купи. Не може да купи зато што не би прошао безбедносне провере. Не може да прође.

(Војислав Шешељ: И онда би рекли – то је дискриминација.)

Није, безбедносне провере су такве. А ја сам сигуран да тешко да би могао да купи тако нешто. Дакле, не може. Врло се води рачуна о томе.

Навели сте пример Гарде. У току је реорганизација наших јединица и размишља се о другачијем приступу и када је Гарда у питању, у смислу борбене јединице. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре Вулин.

Доктор Војислав Шешељ.

Изволите, два минута.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Реплика.

Ја имам много мање времена него министар, само ћу се на два питања осврнути.

Концепт Војномедицинске академије је старински, одавно застарео концепт. У случају рата, свака наша болница, сваки наш дом здравља мора да има ратну функцију. Сви наши лекари који студирају на медицинским факултетима морају у општем наставном програму да имају један, два или три предмета која се односе на војну медицину, пре свега војну хирургију јер она је најпотребнија. Дакле, сви би морали имати то елементарно знање, а онда неки од њих могу кроз специјализацију добијати додатна.

Зашто уопште извлачити Војномедицинску академију из нормалног система здравства? Она треба тамо да се врати. Сваки лекар, када стекне одређени ранг, може бити резервни официр одређеног чина. Зашто да не? Од њега се не очекује да копа ровове и не треба их слати на обуку. Ако су доктори, онда треба да лече, да ране превијају, да оперишу, да секу ноге, руке итд., шта се ради у рату. Немојмо се играти лекарима. Систем здравства треба да буде јединствен, а да има и своју ратну улогу, не дај боже, у случају рата.

Што се тиче војних мисија, још ниједан аргумент нисам чуо зашто су оне оправдане. Знате шта се дешава код наших војника? Неки желе, неки не желе да оду. Већина жели, а онда је привилегија који ће отићи. Зашто уносити ту суревњивост? Треба их подстицати да се такмиче, да постигну што боље резултате у обуци. Они који оду имају веће плате него они који остају, много веће. То може да уноси немир. Искључимо то. Шта ће нам наши војници у далеком свету да се боре за туђе интересе?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народни посланик Зоран Живковић.

Изволите.

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ: Хвала лепо.

Наравно, понавља се ова стара пракса да се тринаест-четрнаест закона и одлука стрпају у заједничку расправу. То вероватно доприноси квалитету расправе. Не видим који би други разлог био, осим ако је неки разлог који нема везе са разумом, али и на то смо навикли, тако да је то стање ствари. Вероватно неко има идеју да су све ове ствари повезане. И повезане су у једној ствари, а то је да се максимално повећава лична власт министара, односно директора БИА и министра у Војсци.

Има и добрих решења у овим законима, али посао опозиције није да хвали добра решења, него да указује на она која су лоша, тако да ћу ја препустити многобројним колегама које ће хвалити ове законе тај бољи део, а ја ћу говорити о ономе што мислим да је...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Изволите поново.

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ: Надам се да ово није била нека четничка диверзија, него да се ово дешава онако природно.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Да немате ви неки уређај код себе?

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ: Имам ја уређај, наравно. Наравно да имам уређај. Толико вас седи ту и још не зна ко има који уређај, то је стварно необично.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Изволите, наставите.

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ: Дакле, шта је лоше? Лоше је додавање надлежности министру одбране, и то у једном великом нивоу. Министар у неким деловима Закона о Војсци врши надлежности из домена начелника Генералштаба, као што је рецимо распоред и формација војске; одређује сам листу за унапређење без консултација са начелником Генералштаба; директно одлучује која ће лица и објекти ван система Министарства одбране и Војске Србије бити штићени од стране војне полиције; дискреционо је право министра да прима цивилна лица у службу Војске Србије без конкурса. То као да је газда министар, па има своју приватну војску која ради шта год хоће. Војна полиција може да чува и, не знам, обезбеђење сплавова или тетку из Канаде или не знам кога све, али без утицаја струке, а то су ова господа у униформама чији је то посао, који су за то школовани, који имају искуства и знају да процене шта, кад и како треба штитити.

У Закону о одбрани каже се да министар лично одређује критеријуме за проглашење неких удружења грађана за удружења од посебног интереса за одбрану земље. Волео бих да чујем која су то удружења грађана која имају посебан интерес за одбрану земље, да ли су то неке политичке странке, синдикати или су то нека удружења уметника која примају чудне чланове у свој састав, или је то нешто што је потпуно немогуће повезати са било којим разумним циљем.

У Закону о одбрани у члану 4. уместо досадашње дефиниције да су одбрамбени интереси земље одбрана државе и заштита њених грађана, сада имамо формулацију да је заштита суверености, независности и територијалне целовитости циљ одбране земље. Зашто та промена? Да ли је то чисто лексичка ствар или треба да нам представи један нови поглед на то чему служе потенцијали који треба да штите државу од напада?

Имамо и то да се у чл. 9, 14. и 15. у истом закону неке надлежности које је имао овај парламент сада одузимају и дају надлежном одбору, парламентарном, без било каквог објашњења зашто то. Да ли је то бежање од јавности или има неку другу сврху?

Имамо још једну новину, а то је да се праве планови одбране у АП Војводини и по општинама, а да нигде не пише да они треба да буду усклађени са планом одбране Републике Србије. Како може да ...

Ако пише, волео бих да видим где то пише, па ћу да се извиним ако сам лоше видео, али ја то нисам нашао.

Помера се старосна граница за припаднике Војске. То значи да млади људи беже од Војске. То значи да имамо проблем са попуном Војске, што је јако лоша ствар. Треба видети зашто се то дешава. Нећемо то решити тако што ћемо да имамо старију војску, него то мора да се реши тако да људи који су неопходни у Војсци Србије, и у Министарству вероватно, да се нађе начин како да млађи људи буду мотивисани да буду део Војске и да остану дуже.

Зашто је продужен стаж за напредовање? Био је три године, сада је четири године, за напредовање са чина на чин, ако сам добро читао закон. То је необична ствар.

Имамо први пут могућност, нови принцип – ако неко формацијско место није могуће попунити официром или подофициром, да се може попунити цивилним лицем. Па на шта то личи?! Немамо довољно официра, немамо довољно војног школства за то, па онда цивилна лица могу да буду – шта? Да воде водове, не знам, бригаде, да се баве озбиљним војним стварима? То је потпуно неозбиљно! Онда може да нам се деси да нам, рецимо, госпођа Николић, осим што је ушла у Удружење уметника, постане и командант у Крагујевцу или не знам где окол. То је неозбиљна ствар.

Сада је први пут могуће да војна лица могу бити, по потреби, пребачена и у друга правна лица, не само у државне институције, него у правна лица. Која су то правна лица која имају потребу да неко из Војске буде тамо по службеној дужности пребачен? Који је мотив, који је циљ свега тога?

Имамо овај допис који сте добили и ви као и све посланичке групе; то је од Синдикалне организације „Застава оружје“. Има пуно ствари с којима се не слажем, посебно тај вековни страх од либералног капитализма, али има нешто што подржавам потпуно, а то је да не постоји никакав разлог да се било који део војне индустрије приватизује. Да ли је то докапитализација или приватизација, то је само игра речима, односно неозбиљна игра. Нема никаквог разлога зашто би био увођен приватни капитал у једну област која је врло специфична, јако важна, и мора да буде под перманентном контролом државе. То у Србији не сме да се деси. Овде људи пишу да је од 1853. године то државна фабрика. Кад је „досманлије“ нису приватизовале, као што волите да кажете, онда је стварно страшно да ви то сада радите. Нема никаквог разлога.

Ако је докапитализација услов за развој, зашто се онда не иде на докапитализацију нишког аеродрома, него мора да се пребаци у власништво државе? Мислим да ту критеријуми нису исти. Логичније је да уђе приватни партнер у аеродром, него у производњу муниције или оружја.

Морам да се сложим са претходним говорником око војног здравства. Мислим да нема потребе да постоји уопште, да треба да буде јединствено здравство. Кад је мир, све је цивилно здравство. Кад је, не дао Бог, рат, све је војно здравство. Која је специфичност војних лекара, осим што их терате да

иду да пуцају? Бесмислено. Зашто би неки неурохирург морао да зна да пуца? Кад ће то њему у животу да треба? Никад, наравно.

Ако хоћемо да то организујемо на прави начин, онда то треба да се интегрише. Нема потребе да имају бенефицирани радни стаж, има потребе да буду боље плаћени. Многи млади лекари са ВМА одлазе, не само у приватне болнице, него и у иностранство, анестезиолози посебно. Лично знам неколико примера. То је недопустиво, то мора да се спречи, али не тако да им се забрани, него тако да буду мотивисани да остану, а не верујем да је тај бенефицирани радни стаж нешто посебно важно.

Да не говорим о објектима војног здравства који сада по целој Србији стоје празни. У Нишу је изграђен нови Клинички центар, који је лепши од старог, али је питање да ли је тај центар потребан пошто на 200 метара од тога имамо Војну болницу, која је некада била за 200.000 потенцијалних пацијената, када је то била Трећа армија. Сад у целој Војсци нема 25.000 људи, а у тој нишкој армији вероватно нема ни пар хиљада. Тамо су могла – наравно, уз адаптације које су неопходне, пошто је то прављено за болницу а не за не знам шта – да се отворе нова одељења нишког клиничког центра и да се новац који је овде бачен на цигле, гвожђе и фарбу употреби за опрему и за школовање, дошколовање, односно специјализацију лекара. Овако имамо два паралелна система, који праве само трошкове, а то може да се реши врло једноставно.

Шта је са модернизацијом Војске? Нисмо чули ништа о томе. Наравно, то није у војним законима. То чујемо само по новинама, по таблоидима. Вест од пре неки дан је да нам је Белорусија поклонила неких пет-шест авиона, „мигова“. Да ли су исти као руски? То значи да је поклон који кошта неколико стотина милиона евра. Или су различити па, за разлику од ових руских, могу да лете, пошто ови руски не могу да лете. Ту су у Батајници, могу да се вуку тракторима, али да лете – то је мало теже.

Волео бих, наравно, да имамо модерну армију која је примерена и стратегији одбране и нашим потребама, нема никакве сумње, али дајте да се не играмо тог циркуса да имао прославу доласка авиона који не лете. Чиме ће да дођу ови из Белорусије? Возом, камионом, бродом не може, али да лете сигурно неће. То је бесмислено.

Чули смо мало пре и за велику новину у Војсци, а то је да ће бити уведени позивари који ће да позивају људе из резерве да се јаве на свој војни распоред. То је вероватно део пројекта дигитализације који ради Влада Србије. Позивари у 21. веку! То има смисла само ако би ту требало да се отвори једно две-три хиљаде нових радних места за страначке активисте, који се данас возе у Ниш преко пута КП дома (тамо је нека фабрика која се трећи пут отвара од стране председника државе), па, евентуално, за активисте СНС-а, Левице Србије и осталих, да се запосле као замена за дигитализацију, да они буду позивари, квалификовани за тај посао са високим школама и факултетима.

Има још пуно ствари које нису добре. Хајде да се задржим на још неколико. Рецимо, БИА – директор Безбедносно-информативне агенције сам бира кога ће да запосли, сам га школује, сам оцењује његову способност, сам му диже коефицијент плате и сам му продужава, даје му награде. То може ако је керамичка радња, ви сте керамичар, имате радњу, па бирате ко ће да вам ради. У државној служби мора да постоји неки систем примања у државну службу. Наравно, и лекарски преглед, који треба да прођу и директор БИА, и кандидати за министре, али и људи који треба да буду тамо запослени. Овако, имамо потпуну приватизацију. Наравно да је то пут ка злоупотребама, без обзира на то ко је на власти.

(Блажа Кнежевић: „Сабља“.)

Да ли сам чуо „Сабља“ негде? Ако се неко боји „Сабље“, боји се оправдано. Останите у том нивоу страха, вратиће се „Сабља“. Има пуно услова за то, али то није тема. Мада, официри носе сабље. Та „Сабља“, иначе, да знате, добила је име по сабљи коју ми је поклонио тадашњи министар унутрашњих послова Руске Федерације Шојгу, који је данас, мислим, министар одбране. Тако да има неке везе с овим о чему сада причамо.

Према томе, хајде да се вратимо на нешто што треба да буде озбиљно, а то је да и Војску, и војно здравство, и све што је за то везано, војну индустрију, уредимо на начин који је примерен у 21. веку. Када се неко зове напредан, то би требало да значи да капира шта се дешава, да схвата шта су поруке, шта су технолошке и све друге могућности које 21. век пружа. Овако имамо ситуацију да имамо позиваре уместо дигитализације; имамо војне авионе који не лете; имамо директора Безбедносно-информативне агенције који бира с ким ће да ради, а он, пре свега, нема довољно стручности да би могао да ради тај посао који сада ради, а камоли да бира ко ће да ради тамо; имамо министра одбране који ће да постави сутра неку посланицу можда из позиције, власти или можда из опозиције, рецимо, можда... Не, неће Гордану Чомић, мада је она у том одбору.

Генерално, морамо да уозбиљимо систем одбране. Знам да је јако тешко имати озбиљан систем одбране када је оваква власт, јер ти исти људи, када су били власт, ти исти људи деведесетих, када су управљали Војском, директно или индиректно, када су ти људи спасавали Србе, тамо где су их спасавали, Срба више нема, и жртве су огромне. За то није крива Војска наравно, да то буде јасно. Ови људи у униформама нису за то криви, криви су политичари из тог времена. А ти политичари данас поново управљају државом и бојим се, не дао Бог да било где треба да се бране Срби или било који други грађанин Србије, било које националности.

Према томе, господо официри, људи из Министарства, уозбиљите се и исправите ове лоше предлоге закона у овом делу који сам рекао; има пуно шупљина и то може да се поправи. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има министар Александар Вулин.

Изволите.

АЛЕКСАНДАР ВУЛИН: Одмах да вам кажем да ниједно овлашћење начелника Генералштаба није умањено, нити се повећавају овлашћења министра одбране. Дакле, исто као што је досад могао да унапреди до нивоа капетана, начелник Генералштаба ће то моћи и даље. А министар одбране, као што је то досад могао (дакле, без било какве промене), до чина пуковника. Тако је било и тако ће бити и сада. Не знам зашто ова прича, једноставно није тако.

Иначе, да знате, да би се неко унапредио у Војсци, постоји озбиљан низ обавеза које морате да извршите, дакле, читав низ начина како се долази до тога, после колико година, на који начин. То је врло прецизно и не може нико да вас унапреди, као што мислите да је то одлука министра или начелника Генералштаба. То је озбиљан процес.

Између осталог, да бисте... Ево, као једна од ствари: поред претпоставке да имате одговарајућу школу, да после тога имате одговарајуће године службе, па одговарајуће оцене, да се истичете у служби на одговарајући начин, да сте били на формацијском месту које је више од вашег чина одређени број година – да бисте прешли у виши чин, све то да урадите, морате да прођете кроз Савет за управљање људским ресурсима који се налази у оквиру Генералштаба и кроз Савет за кадрове који се налази у оквиру Министарства одбране. Кад све то прођете, онда дођете до начелника Генералштаба или министра одбране, који вас унапређују у виши чин. Дакле, то не може да буде арбитарно ни на који начин. Ево, у Скупштини имамо и генерале, који знају да то не може тако. Било је случајева да се политика тако понаша и унапређује, али то једноставно није наша пракса и ми то не радимо.

Тачно, треба већи број људи да уђе у састав наше војске да бисмо ми били задовољни, да би попуна била одговарајућа, треба. Недостају нам војници, недостају нам подофицири, на првом месту војници. Два су разлога суштинска. Један је – земљи је економски боље, плате су веће, у државној управи плате су мање. Наравно да се млад човек опредељује за посао који је лакши, на коме не мора да носи оружје, не мора да размишља колико је опасно то што ради, где је често изложен озбиљним захтевима који могу да угрозе и његово здравље. Знате, није лако бити војник. То је једна од најчаснијих, али и најтежих професија које можете да изаберете. Ако за исти новац, или мало мањи или мало већи, можете да нађете неко друго радно место, па, можда ћете га и наћи.

Да бисте то превазишли, морате да направите један заједнички напор целе државе, целог друштва, не само Министарства одбране. Зато смо кренули у стамбену изградњу за припаднике безбедносног сектора. Зато што кажеш – добро, плата је таква каква јесте, али имам велику шансу да добијем и стан, који никад не бих могао да исплатим од плате која је и много већа од тог стана. Па онда омогућите и друге ствари – рецимо, увели смо сада правило да добијате солидарну помоћ када вам се роди дете. Па смо

омогућили, више него икада досад, да и наши војници са својим породицама могу да иду у наша одмаралишта, и то не само по регресираним ценама, него да то сноси Министарство одбране.

А да не говоримо колико смо унапредили Војску, колико смо је наоружали. Ово нису она времена када Војска није набављала ништа.

Знате, једини разлог да „мигови“ о којима говорите не лете јесте то што се модернизују. Кад се нешто модернизује, обично то не лети, него доносите нешто ново у њега. Биће још бољи, биће на нивоу четири плус, нешто што нисмо имали.

Наравно да то од 2000. до 2012. године ником није сметало. Тад сте могли, имали сте дванаест година да набавите, да лете најбољи на свету, да купите „фантоме“... Нисте то урадили. Зашто нисте то урадили? Што нисте тад направили ваздухопловство које сјајно лети? Нисте се бавили тиме.

Кад говорите о медицинској струци, само да вам кажем да сте у време ваше власти расформирали шест санитетских одреда. Шест санитетских одреда је расформирано! Мора да постоји војно здравство, између осталог, зато што војно здравство треба да се брине о нашем становништву, не само о нашој војсци, о којој се брине непрекидно. Ми имамо 113.000 осигураника и они се брину о њима. Као што морају да се брину, санитетлије, о стању нашег војника сада у Копненој зони безбедности. Кога ћете да пошаљете, цивилног лекара? Послаћете сад неког из Београда ко није ни на који начин прошао војну обуку, послаћете га да буде у Копненој зони безбедности, да се тамо бави мало, како то изгледа. Дакле, то се не ради. Наравно да мора да постоји.

Знате, када говорите – то јесте злонамерно, разумем политичке мотиве али јесте злонамерно – да се цивили могу постављати, да ће сад цивили постајати команданти бригаде итд.... Прво да вам кажем да тај члан гласи: „Министар одбране одређује формацијска места у Министарству одбране“, ту немате ниједну бригаду, ту немате ниједну војну јединицу. И, други део – а на предлог начелника Генералштаба ова формацијска места одређују се у Војсци Србије. Дакле, начелник Генералштаба одређује. Сад одмах да вам кажем шта је то: то је кад вам треба правник, немате, рецимо, официра који је положио правосудни испит а треба вам правник, немате грађевинца, немате финансисту, немате можда баш медикара.

Дакле, то су оне ствари где можете да поставите. Па не можете ви да поставите у трупу, не можете да поставите никог ко командује. Наравно да не можете то да урадите. Али хајде нека буде само да лошије изгледа ово што ми радимо. Дакле, као што видите, закони су писани да се унапреди функционисање Војске Србије.

Када је у питању БИА, све ово о чему се говорило дешава се након што се спроведе управни поступак, након што се спроведе. Ко ће да оцењује, извините, ко ће да награди запосленог? Ко? Његов шеф или комисија? Па наравно да ће његов шеф. Ко ће у Безбедносно-информативну агенцију да

прими човека него онај ко је води? Ко ће то да ради? Хоћемо да имамо, не знам, некакву комисију која ће се састојати од невладиних организација, која ће да одређује ко је „човек године“ у Безбедносно-информативној агенцији, па ћемо да га наградимо? Не може тако. Наравно да ће одлучивати човек који је одговоран за то. И наравно да је он одговоран за резултате рада и наравно да треба да му се омогући да бира своје сараднике. И наравно да БИА има своје специфичности, као што их има и Полиција, као што их има и Војска. Не може да буде пријем као и сваки други. Није пријем као сваки други. Чим морате да пролазите ригорозне безбедносне провере, већ није пријем као сваки други. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре.

Повреда Пословника, Игор Бечић.

Изволите.

ИГОР БЕЧИЋ: Поштовани председавајући, јављам се по члану 107. Ви кршите Пословник јер дозвољавате представницима бившег режима, за време „Сабље“, да обмањују јавност.

Омогућавање Агенцији запошљавања кадрова без обавезног конкурса представља уважавање специфичности природе послова које Агенција обавља. Наравно, ова одредба не значи увођење новог правила и укидање јавног конкурса. Уосталом, сви заинтересовани могли су да виде на сајту Агенције стално отворену могућност за све заинтересоване да аплицирају за запошљавање у БИА.

Овим се даје могућност изузимања Безбедносно-информативне агенције када то захтевају оправдани разлози. Другачије решење било би супротно општеприхваћеним стандардима и упоредној пракси других безбедносно-обавештајних система, чиме би се онемогућило прибављање посебних, специфичних кадрова за најсложеније послове.

Захваљујем. Не тражим да се Скупштина изјасни.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Бечићу. Мислим да нисам прекршио Пословник.

Право на реплику има Владимир Ђукановић.

ВЛАДИМИР ЂУКАНОВИЋ: Хвала, уважени председавајући.

Као овлашћени, користим прилику за реплику. Овде сам се јавио да бих изнео нешто што заиста мора да се објасни јавности, јер неко намерно злоупотребљава и лажима, обманама и срамном пропагандом заправо покушава да оптужи садашњу власт да прави некакву партијску полицију.

Узгред буди речено, у овом Закону о Безбедносно-информативној агенцији који је пред нама заправо је обрнуто, имамо транспарентан рад БИА, јер досад је директор БИА био тај који је и мимо конкурса могао да потпише решење неке да ступа на рад у Агенцији. Овим законом се сада само каже следеће – да није обавезан конкурс. То не значи да га нема, него није обавезан, а знате зашто? Замислите када бисте, рецимо, примали

оперативца у Безбедносно-информативну агенцију – нацртате какав вам треба на неком конкурс и дође нека страна служба, подметне свог човека и тај прође на конкурс. Па, само луд човек би могао да допусти такву врсту конкурса. Управо је то специфичан рад Безбедносно-информативне агенције. Наравно да ниједна служба на белом свету нема такву врсту јавног конкурса да би примила свог оперативца. То не би било нормално.

Заиста бих замолио да више не износимо овакве глупости и да не слушамо оне који, замислите, неке спочитавају нечије образовање. Они који су у својој влади на месту министра, на пример, имали... Ја иначе сваки посао поштујем, али имали су металоглодача. То је био министар рада. Молим лепо, сада неке спочитавају нечије образовање, које је, узгред буди речено, далеко више од овога који је овде, који је био, нажалост, председник Владе, а чије образовање је заиста оскудно и срамно. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Ђукановићу.

Право на реплику, Зоран Живковић.

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ: Реплика министру, наравно, оном читачу који је нешто говорио, који је имао реплику која је била написана, то је генијално, то први пут видим, али нећу да реплицирам ни колеги који очигледно има велико познавање из области безбедности и раскринкао је сада могућност како стране службе могу да убаце нама у Безбедносно-информативну агенцију нешто.

Но, министре... Прво се извињавам Левици Србије, рекао сам малопре грешком, мислећи на Покрет социјалиста, да ће бити део ових што ће бити позивари, па да се запосле мало негде около, можда скину неко кило.

Нисте ми дали одговоре на најважнија питања, а то је зашто не лете ти „мигови“. Рекли сте – зато што се поправљају. Па што нисте купили неке који лете? Да ли је могуће да се купи у свету авион који лети, који је већ унапређен, пун опреме која је неопходна за оно што је његова намена? Или је обичај, то исто вероватно Ђукановић зна, као и за службе, да се купи авион који не лети? Онда се седне суботом послеподне, направи се посело, не једу се шницле него само лигње, и ту ови што све знају да раде поправљају тај авион. Акумулаторе, рецимо. Колико се сећам, једном су поправљали тако што су мењали акумулаторе, а то је била велика донација наше велике пријатељске земље. Дајте, људи, шта вам је?

Авиони лете, лекари лече. Било где лекар може да лечи, било где, да ли је то Копнена зона безбедности, да ли је то, не дао бог, Сирија или је то Београд. Наравно да му не треба да зна да пуца, нити је његов посао да се сам штити, за то постоји друга служба. То би и неко ко нема искуства ...

(Председавајући: Хвала.)

... С војском морао да научи.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има министар Александар Вулин.

Изволите, министре, пријавите се.

АЛЕКСАНДАР ВУЛИН: Хвала.

Знате, да нам нисте оставили милијарде дугова, можда смо и могли да купимо на слободном тржишту, да не морамо да добијемо ништа ни од кога. Имали сте дванаест година да купите авион који лети, да купите авион који не лети. Није вам пало на памет да купите било шта слично.

(Зоран Живковић добацује с места.)

Дакле, када се авиони модернизују, наравно да не лете.

(Председавајући: Немојте да добацујете, молим вас.)

А сада, сви до једног који су дошли у нашу земљу, летели су.

Молим вас да, уколико можете, смањите нестрпљење нашег посланика, он је толико узбуђен због овог што слуша. Али разумем и ако не можете.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Извињавам се, министре.

Молим народног посланика Живковића да не добацује.

АЛЕКСАНДАР ВУЛИН: Било би занимљиво, због наше јавности, да саопштимо да је, рецимо, Република Хрватска купила ескадрилу Ф16 „барак“ авиона, који су летели четири пута више него „мигови“ које смо ми добили; платили су их петсто милиона долара, само да бисте разумели колики је износ заправо наше донације и колико смо добили. Знате ли да само једна ракета која буде испод тог крила кошта више од милион долара? И то смо добили. Знате ли да обука пилота који се обучавају на тим „миговима“ кошта два милиона долара и да смо, између осталог, и то добили?

Дакле, добили смо врхунске авионе, добили смо их за изузетно малу количину новца, добили смо авионе који лете, који су долетели, авиони који су могли да лете када су дошли на наш аеродром, а ми радимо и ремонт и модернизацију. Жао ми је што вам смета што модернизујемо авионе. Не можемо да их модернизујемо док лете. Знате, када лете у ваздуху, онда је доста компликовано поправљати их и доста је компликовано убацивати нови радар. Ипак морају да се спусте на земљу и нешто мора тако да се уради, да то разјаснимо.

Не би било лоше... Једино што сам остао дужан (све остало сте ви одлично разумели, само нећете да разумете наравно) јесте прича о докапитализацији. Тешко је рећи за Русију да не води рачуна о својој одбрамбеној индустрији и јако је тешко рећи за Русију да јој ко зна ко улази у одбрамбену индустрију. Само да знате да су пре неколико недеља приватизовали „Калашњиков“. Дакле, потребан је новац, потребно је знање, потребна су тржишта, и све паметне државе то раде. И ми смо паметна држава. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре.

Повреда Пословника, Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, рекламирам члан 107, достојанство Народне скупштине, а могао сам и 109. и 110, због добацавања итд.

Господине министре, господо официри, у вези с повредом Пословника коју је починио мој колега пољопривредник, молим вас да уведете чин – дезертер у резерви. Очигледно да је мој колега пољопривредник мало нервозан због старосне границе; може вама официрима да падне на памет да проверите његово здравствено стање и да га вратите у војску, ону исту коју је избегао.

Што се тиче његовог омаловажавања Војске и авијације, ево, овај добацује, а шта ћеш, невоспитан, што се тиче његовог коментара о авијацији, врло је малициозан. У његово време, до 2012. године, у време странке бившег режима, у нашој војсци су само птице могле да лете и можда да лепршају ови орлови на застави. Они нису ни моторног змаја могли да купе.

Молим вас, господо официри, да га водите да види „миг“ из Русије и да завршимо с том темом. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала. Сматрам да нисам повредио Пословник. Да ли желите да се Народна скупштина изјасни у дану за гласање? (Не.)

Право на реплику прво има Владимир Ђукановић.

Нека се припреми Ђорђе Комленски.

Изволите.

ВЛАДИМИР ЂУКАНОВИЋ: Хвала, председавајући.

Знате, када неком одговорите аргументацијом која је иначе ваљана и коју заиста све службе користе, онда тај неко покушава да вас увреди, ваљда мислећи да је много паметан.

Али кад смо већ код тога, пошто ми је речено да сам ја наводно раскринкао да ли ће неке службе нама да убацују агенте, знате, кадрови тадашње БИА, односно још увек Службе државне безбедности, које сте ви постављали, написали су сада књиге у којима говоре како сте заправо ви, тј. ваша власт убацивала управо стране агенте у нашу службу. То је оно што је страшно.

Ви сте наше службе претворили у дечји вртић. Ви сте заправо од њих направили да буду сервис страних служби. Шта су оне радиле? Једино су прогониле људе који су на хашким оптужницама, а уопште нису штитиле интересе државе. Видите, ми желимо да направимо један обрнути принцип, ми желимо да штитимо државу. Зато, наравно, постоји систем како функционишу све службе, тако ће и наше службе поступати.

А пошто сте ви радили тако да је нпр. ВБА морала да стави транспарентну јавну набавку своје технике, па у здравственој књижици радника БИА има печат да је радник БИА, видите, то се више никада неће понављати, зато што то није нормално и зато што служба служи да штити државу. Слажем се да треба да се врати Служба државне безбедности, а не

Агенција. Служба треба да штити државу, а не да ради за неке друге службе. То је основна разлика између нашег и вашег приступа. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Ђукановићу.

Право на реплику, Ђорђе Комленски, помињање партије.

Изволите.

ЂОРЂЕ КОМЛЕНСКИ: Захваљујем, председавајући.

Нисам се јавио у првом тренутку јер сам имао дилему да ли је грешка или је последица ових збрчканих закона у глави или нечег другог збрчаног од деветнаест различитих састојака, али када човек који је узео петсто и нешто милиона евра на непостојеће винограде, онај који је злоупотребио до максимума функцију председника Владе у време ванредног стања да би Дуванску индустрију Ниш продао за петсто милиона (а вредела је две милијарде и сто) и оштетио Републику Србију за милијарду и шестсто, говори о томе да неко има некакве намере о партијском запошљавању и овде прави спрдњу с оним што се одувек знало у Војсци чему служи, заиста ме принуди да цитирам неке његове бивше партијске другове који су били јако блиски покојном премијеру Зорану Ђинђићу, од којих сам чуо – да је покојни Зоран Ђинђић имао прилику као Лењин да напише политички тестамент, његов политички тестамент би гласио: само не Зоран.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Комленски.

Реч има народни посланик Војислав Вујић.

Изволите.

(Зоран Живковић: Реплика.)

Пријавите се.

(Зоран Живковић: Дај ми реплику.)

ВОЈИСЛАВ ВУЈИЋ: Уважени председавајући, министре војни ...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Господине Живковићу, изричем вам опомену.

(Зоран Живковић додацује с места.)

Изричем вам другу опомену.

Наставите, колега Вујићу.

ВОЈИСЛАВ ВУЈИЋ: Уважени председавајући, министре војни са сарадницима, даме и господо посланици, мени је жао што смо протеклих минута скренули с овако озбиљне теме и овако озбиљних закона. Жао ми је што ја овако почињем после опомена које је добио колега.

Србија је одувек волела војску, српски народ је одувек волео војску. Мој претходник, имењак, рекао је да је служио војни рок, и ја хоћу да кажем у име своје Посланичке групе Јединствене Србије да смо сви ми у своје време одслужили војни рок и, како заклетва налаже, ставили се на располагање овој држави кад год то затреба.

Тачно је то да се Србија наоружава или, боље речено, Србија улаже у наоружање. Председник ЈС Драган Марковић Палма, иначе и шеф наше посланичке групе, рекао је да држава улаже у наоружање, али то не значи да ће Србија било кога да нападне. То не значи ни да ће било ко да нападне

Србију, зато што је у Србији тренутно политичка стабилност. Ми из Јединствене Србије желимо да Србија никада више не ратује и да наша деца никада више не одлазе у рат.

Закони који су данас на дневном реду, а већина се односи на Војску Републике Србије, прихватљиви су за нас из ЈС, ми ћемо свакако гласати за све ове законе и дати вам подршку.

Војска је у српском народу увек била прихваћена и, када би требало да је упоредимо са било којом другом институцијом, наш народ ју је увек стављао у сам врх. Тако је и данас. Најзаслужнији за такву ситуацију у овом тренутку су, реално, председник Александар Вучић и министар спољних послова Ивица Дачић, који су својим ангажовањем последњих година учинили доста да земље у окружењу и неке друге озбиљније, веће војне силе него што смо ми прихвате такву ситуацију.

Врло је битно, по мом мишљењу, оно што сте ви рекли – да Србија остане неутрална и да Србија има и даље политику мира. У томе морамо да будемо истрајни. Ми сарађујемо са НАТО-ом, то је тачно, сарађујемо и са ОДКБ-ом, и то тако треба да остане.

Део Косова нам је тренутно окупиран и ваш задатак, задатак свих нас, задатак Владе јесте да не смемо да дозволимо и да признамо војску Косова и да никада не смемо да признамо независност Косова. Дијалог је најбоље оружје које Србија тренутно има и користи у остварењу својих циљева, али за земљу која никада није водила освајачке ратове, за Србију и данас могу да кажу да је земља која има чиме да се брани. После дужег времена, на нашу срећу, шта год ко причао, ми ћемо да добијемо једну озбиљну ескадрилу, имаћемо и озбиљне хеликоптере, тако да Србија дефинитивно у региону, у окружењу враћа онај свој статус који је некада имала.

Србија је последњих пар година у војној индустрији направила озбиљан искорак са иновацијама. Направили сте „лазара“, „милоша“, оклопна возила, направили сте добре беспилотне летелице. Наша одбрамбена индустрија и даље предњачи у производњи различитог пешадијског наоружања различитих калибара и Србија и даље има традицију прављења одличне муниције стару дуги низ година.

Оно што је свакако за похвалу, хоћу да похвалим све људе који имају директне везе с тим и вас, министре, то је да се Србија ближи скоро милијарду долара вредном извозу војне опреме и наоружања. Некада, стара Југославија, у своје време, када смо били једна озбиљна сила, док смо били комплетна држава, извозили смо четири милијарде, у озбиљној конкуренцији. Данас када је та конкуренција још јача, Србија иде ка извозу вредном милијарду долара, што је одличан резултат.

Оно на чему радите, министре, а не смете да станете, то је даље побољшање услова рада и живота свих припадника Војске Србије. Морате да наставите тим путем. А замолио бих вас да ми објасните зашто је 2002. и 2004. године припадницима Војске Србије престао да се исплаћује топли

оброк, тачније од 2004. године, и 2002. године регрес. Вас хоћу да замолим да, у складу са чланом 25, нађете неки начин, модел да поново почнемо да уплаћујемо и топли оброк и регрес припадницима Војске Србије.

Ми, наравно, имамо обавезу према Републици Српској, као и они за нас, да увек можемо да рачунамо једни на друге и да никада не дозволимо да се понове прогони и страдања српског народа. Са опремом и улагањем у наоружање то ће свакако бити лакше, али увек кажем – не дај боже да до такве ситуације икада дође.

Данас на дневном реду имамо четрнаест, тј. тринаест закона. Први је Предлог одлуке о усвајању Годишњег плана употребе Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама у 2018. години. Чуо сам различите коментаре данас на ову тему. Чињеница је да смо ми кроз историју, то сам некада овде и говорио, увек имали војску која је била препознатљива у неком ближем или даљем окружењу. Наша војска је и под заставама других држава, зато што је време у којем смо тада живели тако налагало, ишла и у неке освајачке походе. Наша војска је увек била препозната у тим ратовима.

Данас имамо једну другачију ситуацију, да у 2018. години преко седамсто припадника Војске и једанаест припадника Полиције иде у неке операције, али то су овог пута, пре свега, мировне операције. Ми из Јединствене Србије то подржавамо, пре свега зато што ће ти људи, ти кадрови који оду временом да постану компатибилни са тим другим војскама, да неко искуство донесу у нашу земљу.

Други је Предлог одлуке о учешћу припадника Војске Србије у мултинационалним операцијама у 2018. години. Ја ћу само кратко, наравно не због вас или због колега овде присутних, него пре свега због грађана који гледају ово што данас радимо и ове законе које данас изгласамо, да кажем да ће у мултинационалним операцијама у 2018. години наша војска, наши војници бити у Либерiji, у Републици Конгу, Либану, Кипру, на Блиском истоку, у Западној Сахари, Републици Мали, Јужном Судану, Џами, Кашмиру, Централноафричкој Републици, Сомалији, на Медитерану, у различитим хуманитарним операцијама. Наравно, споменућу МУП – они учествују у мировној операцији УН у Републици Кипар и у цивилним мисијама ЕУ за управљање кризама.

Врло кратко, поновићу оно што сте и ви рекли, да је за овакве операције из буџета потребно обезбедити 2.337.000.000 динара, од тога Министарство одбране 1.755.000.000, МУП 66.000.000 и 515.000.000 милиона ће обезбедити УН.

Трећи је Предлог закона о војном образовању. Морамо да усвојимо овај закон како би се ускладили прописи о војном образовању са прописима о образовању у Републици Србији, да би војношколске установе могле да постану интегрални део образовног система у Србији. Када је у питању кадар који је образован у нашим војношколским установама, свакако, ви који нас

представљате и људи који су отишли на ове мисије о којима сам причао, или имају било какво друго ангажовање у неким војним операцијама, добијају најбоље оцене. Значи, они тамо нису отишли само да преузму неко знање, него су одавде понели одлично знање. То је свакако похвала за наш наставни кадар.

Следећи је Предлог закона о изменама и допунама Закона о одбрани. Дуго се прича о томе да се у план рада средњих школа врате часови прве помоћи, цивилне заштите. Ми смо овде мењали скоро Закон о саобраћају, који сада то мало озбиљније третира и свако ко оде да полаже возачки испит има обавезу полагања прве помоћи. Ја сам од оних генерација које су имале ту могућност да у средњој школи уче, али нове генерације се са тим први пут срећу, тако да је свакако добро и треба имати интенцију у том правцу да се ипак такве вештине врате у средње образовање.

Слажем се с вама, рекли сте да смо војно неутрална земља, а то аутоматски упућује и да можемо да рачунамо само на себе и на своје становништво, и то сте апсолутно у праву.

Даље, пети је Предлог закона о изменама и допунама Закона о Војсци Србије. Ово је, по мом мишљењу, можда једна од најозбиљнијих измена. Врло кратко ћу, само због оних који прате ово, рећи о чему се ради. Обезбеђују се повољнији положај професионалних војника, подофицира и официра; врши се усаглашавање законских решења са одредбама новог Закона о Полицији. Предложена је измена којом је цивилним лицима на служби у Војсци омогућено да заступају, односно да буду постављена на формацијска места професионалних војних лица у Министарству одбране. А то право омогућено је и официрима и подофицирима, који убудуће могу бити постављени на формацијска места, односно заступати цивилна лица на служби, као и државне службенике на њиховим радним местима.

Такође, ствара се могућност упућивања професионалних припадника Војске у други државни орган, могућност њиховог ангажовања у структурама међународних организација и регионалних иницијатива.

Официрима санитетске службе, официрима у звању наставника на Универзитету одбране и официрима у научном звању омогућава се продужење службе у Војсци. Прецизније се уређује школовање и усавршавање професионалних припадника Војске.

Предложеним изменама и допунама врши се усаглашавање са одредбама закона који уређује плате и друга новчана примања у јавном сектору, утврђују се разлози и услови за престанак службе професионалних лица за време ратног стања и проширује круг лица која могу бити судије поротници Вишег војног дисциплинског суда.

Понављам, Посланичка група Јединствена Србија свакако ће подржати и овај закон.

Предлог закона о производњи и промету наоружања и војне опреме. Рекао сам на почетку, чињеница да се вредност извоза војне индустрије

Србије, војне опреме и оружја ближи милијарди долара довољан је показатељ да у том сектору све функционише како треба. Када ви нама пошаљете на измену и допуну један овакав закон, сматрам да не треба пуно да коментаришемо, него, кад већ нешто добро радите, да то и подржимо.

Циљ овог закона је контрола и унапређење области производње и промета наоружања и војне опреме ради остваривања и заштите одбрамбених, безбедносних, економских и спољнополитичких интереса Републике Србије, њеног међународног кредибилитета и интегритета, као и развој и унапређење одбрамбене технолошке и индустријске базе Републике Србије.

Седми је Предлог закона о изменама и допунама Закона о употреби Војске Републике Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије. Ово сам већ коментарисао када су били у питању први и други закон, значи, наравно да подржавамо и ово.

Осми је Предлог закона о изменама и допунама Закона о војној, радној и материјалној обавези. Овај закон се примењује од 2011. године. Он уређује војну обавезу, регрутну обавезу, обавезу служења војног рока и добровољног служења војног рока са оружјем; резервни састав; путовање и боравак војних обвезника у иностранству; право на накнаде за вршење војне обавезе; евиденцију војних обвезника; радну обавезу у државним органима и правним лицима од значаја за одбрану; материјалну обавезу грађана, привредних друштава, других правних лица и предузетника у ванредном и ратном стању. Овде је доста ствари усклађено у односу на досадашње искуство, са жељом да се прецизније дефинишу неке одредбе.

Девети је Предлог закона о изменама и допунама Закона о Безбедносно-информативној агенцији. О овоме је сасвим довољан коментар оно што нам пише шта је основни разлог, оно што смо добили од људи из Безбедносно-информативне агенције, а они кажу: „Предлаже се да се овај закон донесе по хитном поступку с обзиром да би у противном била доведена у питање могућност Безбедносно-информативне агенције да делотворно заштити уставно уређење и безбедност Републике Србије, а то би могло да има штетне последице по безбедност грађана и остваривање и заштиту њихових слобода и права“.

Ми из Јединствене Србије смо државотворна странка, апсолутно разумемо овакву поруку и овде нема шта пуно да се коментарише. Ако људи који се брину за безбедност свих нас који имамо добре намере кажу да је ово хитно, ми ћемо без великих коментара ово да прихватимо.

Имамо још три меморандума и један споразум, то су: Предлог закона о потврђивању Меморандума о разумевању између Владе Републике Србије и Владе Државе Израел у вези са војном, одбрамбеном и одбрамбено-индустријском сарадњом, Предлог закона о потврђивању Меморандума о разумевању између Владе Републике Србије и Владе Републике Грчке о сарадњи у оквиру Атинског мултинационалног стратешко-поморског

координационог центра, Меморандум између Владе Републике Србије и Владе Републике Српске о сарадњи у области ваздухопловства, и ту је још један споразум између Владе Републике Србије и Владе Републике Румуније о сарадњи у области одбране.

Понављам још једном, Посланичка група ЈС ће подржати све законе који су на данашњем дневном реду, а вас ћу да замолим, сходно стварима које сам рекао на почетку свог говора, да будете истрајни и наставите овим путем јер Србија се креће у добром правцу. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Следећи говорник је Санда Рашковић Ивић.

Изволите.

САНДА РАШКОВИЋ ИВИЋ: Хвала, госпођо председнице.

Господине министре, господо високи официри, гости из Министарства, даме и господо народни посланици, покушаћу да дам коментар о сету ових закона; има их доста и не можемо се баш сваком посветити.

Најпре иде одлука о учешћу припадника Војске у мултинационалним операцијама у 2018. години. Наши људи и наши војници одлазе на различите локације широм света, од којих су неке прилично ризичне. То чине највише због новца, зато што на легалан и нормалан начин не могу да зараде пристојно ни за стан, нити за било шта друго. Али, добро, то нека остане овако како јесте.

Хтела бих да направим само једну дигресију, а то је да се, ево, владајућа гарнитура јако буну против тога када се помене замрзнути конфликт за Косово и Метохију, а ми управо шаљемо своје припаднике оружаних снага, било војнике, било полицајце, широм света углавном у замрзнуте конфликте. А неки и нису баш тако замрзнути.

Нешто бих се више посветила Закону о војном образовању. Схватам да је тај закон донесен још 1994. године и да се у међувремену много тога променило и заиста су одређене промене потребне. Ја нисам из те струке, нисам из редова Војске, нисам ни служила војни рок, али сам се консултовала са својим колегама лекарима који раде при Војсци и вашим колегама високим официрима. Доста њих је имало примедбе на овај универзитет одбране; то су проценили као једну преамбициозну институцију, која је делом замишљена као легализација амбиција појединих професора Војномедицинске академије и Војне академије.

Да је тако, сведочи и број чланова који се у овом закону баве самим устројством Универзитета одбране – отприлике, више од једне четвртине чланова односи се на устројство тог универзитета, а на све остало, комплетно школовање, овај остатак. Рецимо, чланови 17–19, 32–45. и 77–79. односе се на Универзитет одбране, док се за полазнике војних школа права и обавезе дефинишу много мањим бројем чланова: 46–52, 55–58. и 62–64.

Ми сматрамо да Војна академија треба да буде кровна организација војног школства и, наравно, да треба да буде у структури Генералштаба

Војске Србије. Ово пре свега због тога што једино Генералштаб може да да правилну и добру пројекцију оних потреба које Војска са собом носи. О томе да се то не поштује баш до краја сведочи и инфлација курсева у самој Војној академији који се односе, рецимо, на економију или на ИТ сектор, тако да има јако пуно младих људи, жена и мушкараца који заврше ове курсеве, а онда не могу да нађу посао у Војсци и морају да иду у цивилство. По мом мишљењу, требало би да буде обрнуто, да Војска из цивилства привлачи људе да дођу да раде, а не да са Војне академије, односно из војних школа иду да раде у цивилству.

Такође, фали одређени број официра у родовским курсевима, у пешадији и артиљерији. Схватам да ми немамо довољан број стручних људи у Војсци и да је то отприлике као у медицини – морате јако много да уложите у човека да бисте на крају добили стручно лице.

Имам једно питање. Колико је мени познато, Војска Србије располаже са 212 тенкова. Колико имамо тенкиста? Да ли ми можемо за сваки тенк осигурати бар једног тенкисту и да они у исто време сви изађу? То би, у ствари, говорило о томе да се послушају потребе Војске Републике Србије и да се на тај начин онда школују и кадрови.

Такође, желела бих да ми неко одговори шта је то средња мешовита војна школа. То је у члану број 12. Видела сам да овде има Војна гимназија, и то је сасвим у реду. Онда, ако имамо Војну гимназију, зашто уводимо и ту средњу мешовиту војну школу? Чини ми се да наша војска није толико велика да би било потребно да имамо две војне школе, јер деца имају неку идеју да када упишу Војну гимназију, или ту средњу мешовиту војну школу, одмах могу да положи пријемни и крену на студије на Војну академију или на овај Универзитет одбране који ви каните да отворите. Значи, оно за шта се ми залажемо јесте систем школства који ће бити у функцији реалног развоја и попуне Војске, а не задовољавања одређених амбиција неких људи.

Даље следи закон о изменама и допунама Закона о одбрани. Ту ћемо амандмански реаговати па ћемо више причати када буде о томе. Исто се односи и на закон о изменама и допунама Закона о Војсци Србије.

Зауоставила бих се нешто дуже на закону о производњи наоружања и војне опреме. Судаћи по величини овог предлога закона, то је највећи материјал од свих достављених материјала које смо добили. Ту се јасно уочава тенденција актуелне власти да ову област уреди и прилагоди својим потребама. Свакако постоји потреба да се одређене ствари донесу и промене, јер претходни закон је из 1996. године и, као код образовања, тако су се и овде многе ствари промениле.

Оно што је мени лично засметало, и нашој посланичкој групи, јесте то да се овде у закону први пут појављују појмови као што је – страни улагач, односно – страно улагање. То је у члану 3, чл. 10–13. и 40; чак и предузећа која су у саставу одбрамбене индустрије и то у сразмери до 49%.

Господин министар је говорио да не треба говорити о приватизацији. У реду, ви кажете докапитализација, ја ћу да вас на неки начин испоштујем па да употребљавам и ја ту реч „докапитализација“, али против те докапитализације или, као што војни синдикати кажу, приватизације јесте велики број синдиката из наменске индустрије. Против тога су представници „Првог партизана“ из Ужица, „Крушика“ Ваљево, „Слободе“ Чачак, „Прве искре“ Барич, „Застава оружја“ из Крагујевца. „Застава оружје“ је чак имала један штрајк упозорења пре неки дан. Људи који раде у наменској тврде да наменска индустрија ради одлично, да учествује са двеста милиона долара у извозу Србије, да Србија извози оружје у шездесет земаља света; према томе, да нема никакве потребе да се та индустрија докапитализује и да тајкуни и страни инвеститори улазе у индустрију оружја Републике Србије.

Поставља се питање како ћемо ми, без обзира на то што ће држава имати 51% (значи, имаће ту „златну акцију“), моћи до краја да контролишемо како ће се ствари одвијати и шта ће се ту производити. Јер, увек постоји начин за уцене и код мањих ствари, а поготово код овако великих ствари.

Друга ствар која забрињава јесте да су странци чак и подстицани да долазе и да овде праве неку своју војну индустрију. Ту их ви не можете ни на какав начин контролисати. Они заиста могу да производе шта год хоће и нешто што није потребно Војсци Србије. На тај начин смо ми себи, односно својој индустрији, чини ми се, ускратили могућност да она напредује.

Још нешто што је мене мотивисало, инспирисало или уверило да ово не треба радити јесте да нико из земаља окружења, колико је мени познато, није приватизовао, односно докапитализовао своју војну индустрију, нити дозволио да неки странци долазе и нешто производе. Чула сам пре неки дан од колеге из владајуће странке да нека браћа из Карловца сјајно производе изванредне пиштоље, али то су људи који су домаћи и који су кренули у производњу без било каквог страног елемента.

Даље, говори се о томе да неће моћи да учествују у докапитализацији или у формирању својих фирми за производњу оружја они који су под санкцијама УН или ЕУ. Молим вас, да ли то значи, а ја бих волела да добијем одговор, пошто је и Русија под санкцијама ЕУ, да ли то значи да ће новац и инвеститори из Руске Федерације такође добити рампу и неће моћи да инвестирају, докапитализују или отварају овде своје фирме?

Сама Европска унија дала је листу грана где је дала препоруку, која ће прерасти у обавезу, које нису за продају. У тим гранама су телекомуникације, енергетика и, свакако, наменска индустрија. Зашто је то тако? Јер је страх од Кинеза у ЕУ, јер је Кина врло солвентна и спремна је да покупује све живо, и они се на тај начин штите. А мала Србија, која је ипак једна нејака земља у транзицији, која има сто проблема, која није богата, да не кажем да је сиромашна, некако не користи прилику да заштити ту своју индустрију.

Такође, читала сам и нека писма која је писао Повереник за заштиту информација министру у вези са Безбедносно-информативном агенцијом и овим законима. Ту они у ствари спочитавају да нема контролног механизма ван Министарства јер је све у рукама самог министра. Значи, Министарство је то које издаје дозволе, које не издаје дозволе, које одузима дозволе; оно никоме не полаже рачуне. Чак о тим издатим и повученим дозволама не полаже рачун ни скупштинском Одбору за контролу служби безбедности. Ми сматрамо да то заиста није добро, јер није транспарентно. И ниједна централизација није добра. Данас можда вама који сте на власти то одговара. Ви знате да се коло среће окреће; сутра или прекосутра може да дође неко други и онда то, пре свега, неће вама одговарати.

Имам питање: како се у ситуацији када имамо странце у војној индустрији поштује члан 102. тачка 3) Закона о одбрани, а то су тајни подаци који се односе на систем одбране који су означени као подаци од интереса за националну безбедност Републике Србије? Како ћемо заштитити податке о патентима који су значајни за одбрану земље и средствима и уређајима који су намењени одбрани, а та средства су у фази проучавања, испитивања и имплементације?

Сада бих прешла на закон о изменама и допунама Закона о Безбедносно-информативној агенцији, познатијој као БИА. Тај закон је ушао по хитном поступку 29. августа претходне године, са једном великом причом да ће, боже мој, држава пропасти ако закон не буде донесен по хитном поступку. Међутим, ево, чекало се до дана данашњег. Прошло је више од шест месеци, а ми тек сад причамо о овом закону.

Овај закон о Безбедносно-информативној агенцији такође је проблематичан и пуно примедба је имао Повереник за заштиту тајности података. И овде је све стављено у руке директора БИА, дакле једног човека. Проблематична решења налазимо у члану 20г где се каже: „Поступак, програм и начин похађања стручне обуке, стручног усавршавања и полагања посебног стручног испита утврђује се актом директора“. Па члан 20д: „Рад припадника Агенције оцењује се једном годишње. Поступак, мерила и начин оцењивања припадника Агенције утврђују се актом који доноси директор.“ Значи, директор прима људе, конкурса нема, директор одлучује ко напредује, директор одлучује ко је подобан.

Да бисмо поштовали негде демократију – а дозволићете ми да је демократија систем организованог неповерења према власти – ми смо амандмански реаговали овде и тражили да припадник БИА може да одбије одређену акцију за коју му се учини да није у складу са Уставом и законом. Тако нешто има и Република Босна и Херцеговина, тако нешто има и Република Хрватска, тако нешто имају и државе Европске уније. Ево, ја сам навела и Босну и Херцеговину јер БиХ није у ЕУ.

Такође, амандмански смо реаговали и тражили да се направи једно тело које би било независно и које би на неки начин контролисало рад ове

агенције, која је практично исувише инокосна. Исувише је овај закон писан, дозволићете ми и опростићете ми што кажем, као да је писан за Лаврентија Берију, а ми овде ипак не би требало да имамо стаљинизам. Значи, овде је једна централизација и недостатак било каквог надзора и нетранспарентности.

Међутим, да не испадне да сам баш против свега и да ништа не ваља, морам да похвалим све ове споразуме о сарадњи: закон о потврђивању Меморандума о разумевању између Владе Републике Србије и Државе Израел у вези са војном, одбрамбеном и одбрамбено-индустријском сарадњом, слично и код овог стратешког партнерства са Грчком, затим Споразум између Србије и Владе Румуније и нарочито закон о потврђивању Меморандума између Владе Републике Србије и Владе Републике Српске у области ваздухопловства. Хвала вам на пажњи.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има министар Вулин.

Изволите.

АЛЕКСАНДАР ВУЛИН: Хвала лепо.

Захваљујем се на труду и напору да се ишчита овај обимни материјал и дају одговарајуће примедбе и, сходно томе, хоћу да кажем како ми видимо тематику о којој сте говорили.

Знате, сваки факултет мора да буде део неког универзитета. Постоје случајеви где не мора, али признаћете да Војна академија као факултет заслужује да буде део универзитета. Управо зато је формиран војни универзитет. Он већ функционише и ради. Шта је оно што је најважније када је у питању војни универзитет? То је да ми на тај начин можемо да обучимо, одшколујемо професоре тактике, стратегије, оператике и командовања. Ниједан други универзитет то не може да вам да. Не постоји универзитет на којем можете да завршите стратегију. Дакле, морамо да имамо наш универзитет и то је универзитет одбране. Да ли ћемо правити мешовити, то је ствар одлуке.

Дакле, ми имамо војну гимназију у овом тренутку. Имамо средње стручне војне школе које нам обезбеђују подофицирски кадар и специфична занимања. То вам је, рецимо, механичар за радаре. Где ћете ви то да нађете? Имате га ту или га немате нигде. Да ли ћемо правити мешовиту, у смислу да ћемо спојити војну гимназију са средњом стручном војном школом, то је питање. Не могу сада да вам дам одговор на то, али хоћемо да предвидимо могућност. Ако мислимо да треба, ево прилике да то и урадимо. Значи, неће се сада правити. Једноставно, немам одговор на то питање, али постоји могућност да се то и деси. У овом тренутку имамо ове две форме организовања – војну гимназију и средње стручне војне школе.

Знате, ако имамо страх искључиво од страног улагања зато што постоји могућност одлива информација, да ли мислите да не може да буде одлив информација од наших држављана? Признаћете да и понеки наш

држављанин, па и наш инвеститор, може да буде припадник стране службе и да и те како ради за странце, тако да не можемо да полазимо од тога.

Уосталом, Устав за који сте и ви гласали на референдуму, и ја сам гласао за тај Устав, јесте Устав који каже да процес...

(Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДНИК: Пробајте још једном да се пријавите.

АЛЕКСАНДАР ВУЛИН: Дакле, процес приватизације друштвене својине мора да се заврши. Ако се не варам, то је члан 80. Дакле, мора да се заврши. Сада ми у неким фабрикама имамо, мислим да је у питању баш „Застава“, 26% друштвеног капитала... (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДНИК: Извињавам се, требаће нам одређено време да поправимо систем. Предлажем да сада буде редовна пауза од сат времена и да наставимо после са радом.

Значи, одређујем званично паузу, по Пословнику. Наставићемо да радимо у 13.30 часова.

(После паузе – 13.35)

ПРЕДСЕДНИК: Систем је прорадио. Настављамо са радом.

Реч има народни посланик Милорад Мијатовић.

Изволите.

МИЛОРАД МИЈАТОВИЋ: Хвала, госпођо председнице.

Мени је задовољство да могу у оваквом миру и тишини да говорим. То је начин да кажем неке мисли које сам желео у једној смиреној атмосфери и да се мало боље разумемо и да можда о неким стварима и поразговарамо.

Поштовани господине министре са сарадницима, данас имамо читав сет закона из области безбедносног система. То је веома важно, али ја желим да кажем неколико ствари.

Прво, Србија је безбедна земља. То није само од себе, Србија је безбедна земља јер органи који брину о безбедности добро раде свој посао. Нећу говорити у којим изазовима смо били, од мигрантске кризе, од нашег окружења, од дешавања мало шире, даље у средоземном басену, али зато смо у Србији веома безбедни. То морамо да нагласимо, јер је то заслуга и органа о којима данас говоримо.

Друго, желим да нагласим да се Посланичка група Социјалдемократске партије залаже за неутралност Србије. Наглашавам, залажемо се за неутралност Србије из простог разлога јер смо мала земља, нисмо земља која може да ратује против великих, нити треба да ратујемо. Али треба да имамо своју војску, добро опремљену, у складу са нашим могућностима, војску која је способна да нас одбрани од било каквог напада који евентуално може бити у будућности. Због тога морамо овде врло озбиљно расправљати о законима који су данас на дневном реду, морамо их допунити, јер морамо имати озбиљан приступ тој теми.

Овде на овој теми, која је за мене исто тако државотворна, не треба скупљати јефтине политичке поене. Ми говоримо о безбедносном систему, а за то је заинтересован сваки грађанин Србије. Безбедност државе није везана нити за један режим, нити за било коју политичку партију, везана је за државу Србију. Управо због тога ми имамо овај озбиљан приступ о коме данас треба да расправљамо.

Почећу о Војсци Србије. Знате, ја волим да кажем – ово је народна војска. Историјски гледано, Војска Србије је настала из народа и она мора бити уз народ, увек уз народ. Ово наглашавам и због тога што је код нас било елитистичког приступа – Војска треба да буде нека елитна организација где ће ићи просвећени, наше генерале треба да китимо неким лентама итд. Не, официри, подофицири, војници, генерали морају бити са народом и морају бити из народа. Сваки официр који се школује свестан је чињенице да треба да брани своју државу, да се за то школује и да ризикује свој живот, као што и сви грађани, ако то сутра буде у питању, морају да чине.

Залажем се за јединственост безбедносног система. Ту не може да буде појединачних дешавања, никаквих група, никаквих, не знам ни ја, не могу да изговорим ту реч јер сам против њих увек био, четника, не знам ни ја кога. Јединствен систем одбране мора да постоји, мора да постоји координација, јер без тога нема резултата.

Сада ћу говорити о једној другој ствари. А пре тога да кажем одмах, Социјалдемократска партија Србије ће гласати за све законе који су овде. Зашто ћемо то учинити? Систем безбедности је један озбиљан систем. Он се мора стално поправљати, контролисати и унапређивати. Нико неће да каже да ми овде поправљамо законе који постоје; попуњавамо правне празнине које су се јавиле у извршавању неких обавеза и то овог тренутка чинимо. Чинимо да тај систем буде бољи, квалитетнији, а самим тим и транспарентнији. То значи да не може нико унутар система безбедности да ствари тумачи онако како њему одговара, већ како стоји у закону. Испод закона постоје и подзаконска акта. Та подзаконска акта се морају поштовати. Тада постоји мали простор за разне злоупотребе.

Ми често мистификујемо неке ствари. Мистификујемо и службе безбедности. Молим вас, службе безбедности, мислим на Безбедносно-информативну агенцију, Војнобезбедносно агенцију и Војнообавештајну агенцију, раде свој посао. Морам вам рећи, раде врло квалитетно свој посао. Ми често те службе мистификујемо сматрајући да постоје некакве тајне акције итд. Молим вас, ту раде добри кадрови, знају свој посао. Ту имамо јавну контролу преко Одбора за контролу служби безбедности. Сам сам заменик члана и много пута сам био у контроли свих ових агенција. Приметио сам да те агенције заиста добро раде, поштују закон. Постоје неке неодређености у законским прописима, које управо сада попуњавамо. Попуњавамо их да би оне биле боље и квалитетније радиле.

Управо то је јавна контрола тих служби. Ако им не дате простора да злоупотребљавају неке ствари већ све јасно и прецизно дефинишете; ако имате добре кадрове, техничку опремљеност, јавну контролу одбора, тада ћете заиста бити у ситуацији да те службе морају радити посао због којег постоје, а иза тога стоји безбедност грађана Србије, што је основни циљ свих нас овде.

Подржавам и поздрављам одлуку да учествујемо у мултинационалним снагама, о употреби Војске у мултинационалним операцијама. То је добро за Војску Србије јер на тај начин у свету показујемо колико смо спремни, колико смо оспособљени и колико смо опремљени да дајемо најбоље одговоре за безбедносне изазове у тим земљама. Ићи у Африку није једноставно, ризично је, то сви знамо, али војни позив је ризичан, то сви који иду у војску веома добро знају. Према томе, подржавамо то. Исто тако, могу да кажем да пуно показујемо, имамо похвале, али и учимо. Ту су често и друге снаге, које су понекад и боље обучене него наше снаге; то је прилика да се поредимо и да искуства која тамо стекнемо применимо унутар наше земље и обучавамо друге кадрове.

Због тога подржавам ту чињеницу, а исто тако и ову измену коју сте у закону дали, да ми сваке године не доносимо одлуку за одређену мисију, већ да кад једном донесемо одлуку она важи, а даље ће оперативни орган, као што је Влада, као што је председник државе, радити свој посао и одрадити оно што се од њих очекује.

За Војску Србије, за међународни углед Србије, то је веома важно. То нам је важно и због тога што ми показујемо друго лице Србије. Ова Србија више није Србија деведесетих година, и неће више никад бити, ово ће бити модерна држава, европска држава и зато смо веома отворени.

Говорио сам о војној неутралности. То је веома важно из простог разлога што војна неутралност значи да је Србија окренута и према Западу, према НАТО-у, окренута је према Русији, Кини, свима осталима који нам могу помоћи да будемо бољи.

Даље, ја бих желео нешто да кажем о војном школству.

Само да замолим колеге за тишину...

(Председник: Посланиче, то је уобичајено код нас. Само ви наставите.)

Знам да је то уобичајено у овој скупштини, али ја желим да ова скупштина буде управо оваква, да можемо лепо расправљати о аргументима и чињеницама. Као професор сам навикао на тишину па ми ово мало смета, али добро.

Војно образовање код нас је увек било квалитетно. Квалитетно је било у бившој држави СФРЈ, у Србији, било је и пре Другог светског рата, и то је оно што желим да нагласим. Добро је што настављамо овај посао побољшавања војног образовања. То значи, вршимо хармонизацију са

цивилним образовањем, условно речено, али дајемо специфичности које су потребне за војску.

Сам сам у току службења војног рока предавао на Вишој војној академији, то ми чини част, и тада сам се уверио да је квалитет војног образовања врло висок, да су стандарди који се траже од питомца врло високи, врло строги. То треба наставити. Нема доброг официра ни подофицира ако не покажеш знање. Као ретко кад у садашњим модерним условима, знање је то које сваку војску добро оспособљава да се може бранити и да може радити.

Желео бих још неколико ствари да кажем. Закон о Војсци, многе ствари су тамо добро решене. Нема брзог напредовања, нема да се дешава да ко више иде у амбасаде, добија све више војних чинова. Морате да одрадите свој посао у одређеном чину, да се докажете и на бази одређених квалитета да будете унапређени. То је веома важно.

Знате, наши генерали и у Другом светском рату и у Првом светском рату били су најталентованији људи из Србије. Тога има и сада у Србији. А квалитетом критеријума можемо постићи да имамо и добре генерале, који ће знати водити ствари. Знање је то које ће да покаже оно што треба.

Кад говорим о војсци, желео бих нешто да кажем и о стандарду. Знате, нема доброг и мотивисаног официра, подофицира или професионалног војника уколико није мотивисан и материјално. Чињеница је да нисмо нека богата земља, али људе који раде у безбедности морамо добро стимулирати, јер они дају држави оно што је најважније – своје животе; спремни су да то учине, да то ураде.

Поздрављам одлуку да се изврши помоћ свим оним породицама којима је неко погинуо у овим ратовима, где је војно лице погинуло у вршењу војне дужности. Њиховој деци морамо помоћи да заврше факултете и школе.

Исто тако, морамо им помоћи да имају решено стамбено питање како им доликује. Они некада не могу бирати где ће бити премештени, где ће бити распоређени. Од њих се то тражи и они то морају да испуне.

Рекао сам неколико речи, и опет ћу то поновити, о запошљавању у безбедносним агенцијама. Молим вас, да би безбедносне акције биле квалитетне и добре, свака безбедносна агенција, била то БИА, ВБА или ВОА, мора пре свега имати добре кадрове. Ти добри кадрови се не налазе лако, њих треба школовати и треба их и добро материјално наградити. Ја не сматрам уопште да је проблематично што ту нема конкурса. Молим вас, доброг обавештајца не можете добити преко конкурса. Или имате таленат за то и спремност да радите, или немате.

Друго, БИА и све остале обавештајне агенције које имамо добро раде свој посао, али у складу са законима. Закони морају бити јасни, прецизни, морају се знати поступци, процедуре и то се мора поштовати. Сасвим је логично да на челу сваке агенције, у принципу, може да стоји политичко

лице, али све даље унутар агенције су стручњаци, посебно школовани, јер је одговорност, ако не дате одговор на неки безбедносни изазов, веома велика.

Са жељом да наше безбедносне структуре, о којима сам рекао ове лепе речи... Али иза лепих речи стоје и резултати, јер ту су резултати веома битни, зато што је држава Србија безбедна земља. Ја желим да се ови закони усвоје јер они значе попуњавање правних празнина, попуњавање онога што се можда није досад уочило.

Једна можда безазлена чињеница, о којој сам разговарао са колегама из безбедности – код нас у Србији свако може да купи картицу за телефон и да с тог телефона ради што хоће, а да немате евиденцију. Нико неће да размишља шта се у безбедности може десити ако се та картица злоупотреби, баци, а ви немате евиденцију.

Дакле, има још доста ствари које се морају поправљати. И будите уверени да ће СДПС дати пуну подршку усавршавању ових служби, њиховом бољем раду, квалитету рада, њиховој материјалној ситуацији.

Није потребно на крају да нагласим – да, гласаћемо за све законе који су данас предложени. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Поштовани посланици, сагласно члану 27. и 87. ст. 2. и 3. Пословника, обавештавам вас да ће Народна скупштина данас радити и после 18 часова.

Сада реч има Владимир Ђурић.

Изволите.

ВЛАДИМИР ЂУРИЋ: Хвала.

Поштована председавајућа, поштовани министре, уважени официри, колеге народни посланици, данас на дневном реду имамо сет војнобезбедносних закона. Систем безбедности који на овој седници желимо да уредимо представља јавно добро. Усвајање ових закона требало би бити пропраћено и адекватним уставним променама, јер сектор безбедности заслужује да буде обрађен и да добије посебан одељак у Уставу Републике. Нажалост, ниједан српски устав, па ни актуелни, није на целовит начин уредио проблематику националне безбедности, нити је националну стратегију одбране регулисао на нивоу највишег државног акта.

Уставом би најпре требало утврдити да су сви носиоци безбедносних овлашћења подложни демократској и цивилној контроли, сви, а не само Војска; дакле, и Полиција и службе безбедности и други државни органи који имају овлашћење за употребу силе. Под демократском цивилном контролом треба да буду и цивилни наредбодавци, услови проглашења ванредног и ратног стања, улога Савета за националну безбедност, мисија Војске, Полиције и служби, све то мора бити дефинисано Уставом и постати део уставне материје. Савет за националну безбедност не би требало да буде само највише већ заправо и једино координационо тело за питање безбедности Републике Србије. Све то би требало бити уређено и Уставом, а не само посебним законима.

У погледу предложених законских решења једна општа оцена стручне јавности је да она на неки начин представљају корак уназад због одређених трендова који су уочени у изменама и допунама предложених закона, а то су повећања дискреционих овлашћења лица на челним позицијама у сектору безбедности.

То је можда најјучљивије у закону о изменама и допунама Закона о БИА, где имамо дискрециона права директора Агенције која се проширују у домену организовања Агенције и управљања људским ресурсима, а на штету транспарентности и контроле рада Агенције. Истовремено се ескивирало прописати које услове лице које је кандидат за директора те агенције мора да испуни у погледу стручности и радног искуства.

Затим, имамо проширење опсега података који се сматрају тајним, што доноси на неки начин конфузију у односу на општи закон којим се уређује заштита тајности података и опсег података о којима се безбедносне структуре морају извештавати од стране цивилног сектора, привреде и слично, као што је, рецимо, случај у предложеним изменама Закона о одбрани, где привреда треба да доставља податке који се процене да су значајни за одбрану. То је једна од предложених измена.

Наравно, имамо и једно, да кажем, бизнис питање, а то је приватизација наменске индустрије, где се заправо каже да ће бити докапитализација и да се неће ићи преко сувласничког односа 49:51 у корист Републике Србије. Међутим, имали смо такве случајеве докапитализација јаких компанија у домаћој привреди, јачих, а неких и слабијих, и желим да кажем да однос удела у основном капиталу није једино мерило где се вага степен улагања, јер то што имамо 49:51 однос у власништву није и коначан показатељ.

Имамо пример „Ер Србије. Имамо разноврзне механизме где заправо обим улагања може, уз помоћ тих механизма, превагнути на штету Републике Србије кроз разноврзне отписе потраживања од поверилаца, који могу да потпадну под политички утицај и пристану на отпис потраживања, као што је Аеродром, рецимо, отписивао потраживања од „Ер Србије“; или, рецимо, преузимање обавеза, као што такође имамо ситуацију у „Ер Србији“.

Недавно сам добио одговор од министра финансија на посланичко питање, где ми је експлицитно из Министарства финансија одговорено писаним путем да су обавезе „Ер Србије“, за коју је Република Србија активирала гаранцију да би измирила кредит који „Ер Србија“ није у стању да измири (дакле, порески обвезници и Република Србија), 30. 7. 2017, на тај дан, 656.000.000 динара. На пример, то није улагање у власништво и не дира онај однос од 49:51%, али када погледате, рецимо, доћи ћете до податка да је читавих 150.000.000 евра, рецимо, Србија уложила у „Ер Србију“ а да и даље проценат власништва није промењен.

Држим да ће, вероватно, слична ствар да буде и са компанијама из наменске индустрије. Недавно сам прочитао изјаве представника

министарстава који тврде (то је из септембра 2017) да је наменска индустрија нешто што очекује велики раст и велику финансијску инјекцију државе, да извози и до милијарду евра, да је изузетно профитабилна. Онда се поставља се питање зашто је докапитализација потребна да би се финансирале инвестиције у једној индустрији за коју се представници Владе хвале да изузетно добро послује. Дакле, то је нешто што је контрадикторно.

Осврнуо бих се сада на пар ствари из конкретних законских предлога. Између осталог, осврнуо бих се и на неке ствари које је требало да буду регулисане предложеним изменама и допунама закона, а нису, нажалост.

Пре свега, што се тиче Предлога закона о изменама и допунама Закона о Војсци Србије, предложеним изменама ће се направити конфузија надлежности цивилне и војне полиције зато што се предлаже да Војна полиција, по одлуци министра одбране, обезбеђује и лица ван система Војске, а да није прецизирано по којим критеријумима се тачно одређује о којим ће се лицима радити. То су и неке од колега спомињале као проблематичну одредбу. Затим, предложено је да Војна полиција више нема обавезу да без одлагања цивилној полицији предаје приведене цивиле.

Затим, у погледу Предлога закона о изменама и допунама Закона о одбрани нису предвиђене измене и допуне чланова који регулишу инспекцијски надзор у области Војске. Није дефинисано, и даље неће ни овим изменама Закона бити дефинисано, ко поставља и разрешава директора Инспектората одбране, дакле главног инспектора, и на који временски период. Постављање директора Инспектората одбране требало би да буде посебно уређено законом, јер би тај директор Инспектората одбране требало да буде носилац унутрашње контроле целокупног система одбране. У пракси, то је формацијско место за чин генерала, те га поставља председник, на предлог министра одбране, на неограничен временски период.

Зашто није урађена, рецимо, измена у смислу да се дода члан 16а Закона, где би се прописало да се директор Инспектората поставља од стране Владе или председника Републике на период од пет година? Зашто није изричито прописано под којим условима директор Инспектората одбране може бити разрешен, по узору на решења из Закона о ВБА и ВОА? Зашто, рецимо, није прописана одредба по којој би директор Инспектората одбране подносио годишњи извештај Народној скупштини, како је прописано у случају Генералног инспектора војних служби? Директно извештавање Народној скупштини значајно би ојачало демократску контролу и надзор над Министарством одбране и Војском кроз повезивање унутрашњих и спољних механизма контроле и надзора.

Такође, Предлогом закона о изменама и допунама Закона о одбрани нису обухваћени чл. 71. и 71а. То су одредбе које регулишу научноистраживачки рад, по којима би, ако би се доследно примењивале, практично сви научноистраживачки институти, факултети, организације имали обавезу да потенцијално све своје податке достављају Министарству

одбране, јер би сва истраживања могла бити проглашена релевантним, што би њих несразмерно оптеретило, а нејасно је и како би Министарство одбране обрађивало све те информације. Мислим, нелогично је очекивати да Министарство одбране развија капацитете којима би све те информације обрађивало и да издаје одобрења за сва жива истраживања која би могла имати везе с одбраном. Просто, то је несврсисходно.

Дакле, одредбе су непрецизне, требало их је мењати. Поред тога, те одредбе су и противуставне вероватно, у сукобу са чланом 73. Устава који гарантује слободу научног истраживања, чланом 46. који гарантује слободу мишљења и изражавања, чланом 51 (право на обавештеност), чланом 72 (аутономија универзитета), као и чл. 83. и 84 (слобода предузетништва и положај на тржишту), тако да је те одредбе чл. 71. и 71а требало мењати.

Наравно да је легитиман интерес Министарства одбране да подстиче истраживања којима би унапредило политику и материјалне и техничке капацитете система одбране, оперативне способности Војске и друго, али тај легитимни интерес може се остварити расписивањем конкурса за доделу средстава за научноистраживачку делатност са дефинисаним истраживачким циљевима.

Што се тиче Предлога закона о изменама и допунама Закона о БИА, те измене и допуне Закона пре свега имају за циљ да регулишу проблематику људских ресурса, али чини се да то не раде на целовит начин. Ако се већ детаљно прописују услови које морају да испуне особе које желе да раде у Агенцији, као и начин њиховог напредовања, за очекивати је било да се истовремено пропишу и услови које мора да испуни лице које може бити именовано за директора БИА. Могло се, такође, и овде искористити решење из Закона о ВБА и ВОА, који прописује да за директора ових агенција и њихове заменике може бити постављено лице које је завршило генералштабно усавршавање и има најмање девет година радног искуства на обавештајно-безбедносним пословима у систему одбране.

Већина закона о цивилним безбедносно-обавештајним агенцијама држава из окружења (Црне Горе, Хрватске), Чешке и многих других држава ЕУ садрже одредбе да извршна власт мора пре именовања директора да консултује одбор парламента који је надлежан за контролу служби безбедности. Тиме би се заправо функцији директора БИА дало на значају овом појачаном цивилном, демократском контролом и избегла политичка инструментализација једне овако важне функције.

Ни овај предлог измена не садржи ниједну одредбу о заменицима директора БИА. Услови и поступак за заменика директора БИА обично су исти као и за самог директора. Неке државе, попут нпр. Хрватске, имају додатни услов да именовање заменика иде на предлог директора службе. Ми тих одредаба немамо.

Коначно, уобичајено је да се у законима о службама безбедности пропишу услови и процедуре за смену директора и његових заменика.

Предлог не садржи ниједну одредбу о Академији за националну безбедност као струковној установи насталој на специфичној потреби БИА да има стручно оспособљен кадар. Ако запошљавање дипломаца ове академије није унапред прописима решено, онда ће то запослење зависити од воље политичара. Поред тога, у Србији имамо велики број високошколских установа и факултетских програма који за свој предмет имају безбедност па је онда упитно чему једна оваква образовна институција, која ће школовати људе, заправо, за Националну службу за запошљавање.

Иначе, Академију је основала сама Влада априла 2013. године као високошколску установу од посебног националног интереса. Средства за оснивање и почетак рада Академије обезбеђена су у буџету Републике Србије, и то баш у оквиру средстава опредељених Безбедносно-информативној агенцији. Дакле, и буџетски је предвиђено да та образовна институција служи Безбедносно-информативној агенцији.

У суштини, промене Закона о БИА на неки начин представљају легализацију постојеће праксе. Баш је то забрињавајуће, јер у условима када механизми и тела надзора и контроле не раде учинковито велики је простор за арбитрарност, посебно ако се ове промене повежу са најновијим повећањем буџета Безбедносно-информативне агенције за 2018. годину.

У погледу одлуке и Годишњег плана употребе Војске и других снага одбране у мултинационалним операцијама 2018. године имамо, рецимо, мандат мисије мировне операције УН у Либерiji који траје до 30. марта 2018. године. Ако сам добро растумачио предложени акт и ако добро гледам календар, то је прошло. Ми практично усвајамо одлуку о нечему што је прошло. Учешће је покривено Одлуком из 2016. године, која је иначе за 2016. годину донета 10. новембра 2016. године, а одлука за 2017. годину не постоји. Тако да и у овом погледу имамо даљу деградацију парламентарне контроле и смањење контролне функције Народне скупштине над војнобезбедносним структурама. Јер, постојећим решењем детаљно је прописано на основу којих стратешких докумената се Годишњи план израђује – Стратегија националне безбедности Републике Србије, Стратегија одбране Републике Србије, Стратегијски преглед одбране Републике Србије, која су све министарства надлежна да из свог ресора, из свог домена рада учествују у изради тог годишњег плана, да се исти израђује на основу међународних обавеза Републике Србије и расположивих материјалних и финансијских ресурса. Између осталог, и због контроле располагања тим материјалним и финансијским ресурсима предвиђено је да исти усваја Народна скупштина, а не Влада.

Предложеним изменама Народна скупштина сада треба да донесе само временски неограничену одлуку о мисијама у којима ће се ангажовати безбедносне снаге, која садржи само називе и мандате, без увида у детаљан план и без учешћа Скупштине у његовом доношењу, јер ће то, на предлог Министарства, радити Влада. Свеукупна улога Народне скупштине у

доношењу одлука и генерално у даљем демократском надзору и контроли војнобезбедносних структура, општи је утисак, деградираће се оваквим предложеним законима.

Захвалио бих вам се на пажњи у овом делу расправе. Оставићу још одређено време за колеге након завршетка начелне расправе. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Владимир Маринковић): Хвала, колега Ђурићу.

Реч има министар Александар Вулин.

Изволите.

АЛЕКСАНДАР ВУЛИН: Захваљујем се на примедбама. Сада, само да то мало појаснимо. Што се тиче надлежности, директор БИА нема ниједну нову надлежност, иста су му од оснивања Агенције и има исте надлежности као што је имао досад. Потписује решења зато што, као и у било ком другом органу, директор потписује решења. Наравно да не може да запосли кога хоће. Постоје процедуре, врло је прецизно одређено ко испуњава одређене критеријуме. То што то не стављате у оглас и не правите од тога јавну ствар, то је друга ствар, али све је врло јасно предвиђено унутар самог органа, а орган се контролише, као што знате, између осталог, и од стране овог парламента.

Што се тиче одбрамбене индустрије Србије, знате, новац се тражи, капитализује се онда када нешто вреди, када нешто имате. Да смо то радили 2012. године, не бисмо добили ништа. Године 2012, само да вам кажем, одбрамбена индустрија Србије је имала уговорених послова у вредности од 154.000.000 долара. Ове године има уговорених послова у вредности од 713.000.000 долара и запослено преко 3.500 људи више него те 2012. године. Докапитализацију тражите када има вредности. То је као да сте продали Аеродром 2012. године – таман тако бисте зарадили, а погледајте колико се зарадило данас.

Знате, морамо да будемо реални. Јесмо ли сигурни да ће увек прилике у свету на ратиштима бити овако, условно речено, повољне за нашу одбрамбену индустрију Србије? Да ли ће се баш увек тражити овај производ и програм који ми имамо? Или треба да се припремимо новцем и изнад свега технологијом, до које не можемо да дођемо на други начин, да се спремимо за неку следећу степену, за неко следеће време?

Данас, као што видите, ратови који су сада актуелни... Причамо о индустрији наоружања, не може ту да се буде много фин, то је тако; једноставно, ви продајете нешто што није баш најлепша ствар на свету, продајете средство које ће убити друго људско биће, али то је тако, зато то постоји. Дакле, ратови који се данас воде су у технолошком смислу врло примитивни. То су необучене, велике армије, које троше огромне количине муниције. Ми производимо муницију, ми смо на првом месту муницијашка производња. Да ли ће бити тако и за десет година, не знам. Али зато морамо

бити спремни сада да дођемо до новца и технологије која ће нас спремити за десет или двадесет година. То је оно што треба да знамо, и да размишљамо.

Што се тиче тајности података, само да вам кажем да је у прошлом решењу Закона овако гласила норма: „Тајни подаци који се односе на систем одбране, означени као подаци од интереса за националну безбедност и систем одбране (према одредбама посебног закона), штите се у складу са законом“. То је све. То значи да је могло да буде било шта, а сада је све прецизирано, врло прецизно речено шта то може да буде. Дакле, сами себи смо у том смислу везали руке и одредили шта је то тачно, који су то подаци. Да смо хтели да подаци буду широки и да нико не може да нас контролише, оставили бисмо старо решење. Тако да сам ту очекивао подршку а не критику, али добро, и то је у реду.

Што се тиче обавезе Војне полиције да ухапшена лица предаје цивилној полицији, није то наша одлука, то је ЗКП. ЗКП доноси, уређује надлежности тужиоца, а тужилац је тај који нама нареди где ми водимо ухапшена лица, или не. То нема никакве везе са нашом одлуком и нема везе ни с овим законом. Дакле, ЗКП је закон који регулише ово понашање, никакав други, и то нема никакве везе са нама. Вероватно је у питању само неразумевање.

Што се тиче Инспектората, на челу Инспектората налази се генерал. На свако генералско место... Указ о именовању генерала на генералско место мора да потпише председник Републике, тј. врховни командант. Као што видите, нема могућности да то прође без стриктне цивилне контроле: министар одбране предложи, врховни командант тј. председник Републике то прихвати или не прихвати, зато што је генерал у питању. Нема другог начина. То што сте ви тражили, а ви сте експлицитно рекли да председник Републике одлучује о томе... Нико други не може да одлучи о томе, то је једноставно тако.

Наравно, инспектор о ономе што ради обавештава министра одбране и председника Републике. Дакле, у потпуности је испоштована управо таква процедура. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре.

Изволите, колега Ђурићу.

ВЛАДИМИР ЂУРИЋ: Хвала.

Само кратка реплика. Хајде да кренемо од назад, од Генералног инспектората. Предлог Београдског центра за безбедносну политику је да се закон допуни, да се пропише да се инспектор бира на пет година. Сада је то неограничено. Предлог је да иде бирање, да га поставља Влада или председник Републике, али поента је у ограничениости на пет година.

Што се тиче обавезе Војне полиције да приведене цивиле преда цивилној полицији, у предложеним изменама и допунама Закона предложено је брисање одредбе у којој пише да она то мора урадити без одлагања. Кад будемо имали расправу у појединостима, ако дође на ред амандман, ми смо

предложили да се та одредба не брише, односно да се задржи обавеза да Војна полиција приведене цивиле цивилној полицији преда без одлагања, како и пише у постојећем закону.

Што се тиче тајности података, такође ћемо амандманом, када дође време за расправу, предложити да се тајност података садржаних у акту о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места БИА донесе у складу са Законом о тајности података, који јасно прописује да се подаци и информације, а не њихови носачи, означавају степеном тајности, јер одређени носач, дакле одређени документ или акт, може у себи садржати и податке који јесу тајни и који нису тајни. Дакле, у складу са законом који регулише тајност података, а не овако, на нивоу целог акта, како је Предлогом закона предложено. То је оно што предлажемо.

Коначно, за крај реплике, буквално да станемо у два минута времена, што се тиче докапитализације наменске индустрије, докапитализација не значи продаја, па да продајемо кад вреди. Докапитализација је једно од средстава и начина финансирања раста одређене компаније, један од начина да се придобију финансијска средства која ће се уложити у развој компаније. Коначно, ако је то бизнис који вреди и који је профитабилан, зашто држава излази и препушта сувласнички удео неком у некоме бизнису који вреди, који је профитабилан? Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народни посланик Бошко Обрадовић.

Изволите.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Хвала, председавајући.

Поштовани представници Министарства, поштовани представници Војске Србије, поштоване колеге народни посланици, уважени грађани који пратите ток нашег данашњег заседања, пре свега бих желео да поздравим часне официре Војске Србије и да изразим своје дубоко поштовање српској војсци и у име читаве Посланичке групе Српског покрета Двери за све оно што је наша војска учинила у одбрани наше земље у отаџбинским ратовима од 1991. до 1999. године. Мислим да никада не можемо довољно и да нисмо довољно истакли улогу наше војске, која није случајно најомиљенија и најпоштованија институција српског народа, поред Српске православне цркве.

Оно што је веома важно, а о томе смо често говорили и иницирали разна решења да се то истакне, па између осталог, да се овде донесе и једна декларација о изражавању почастима свима који су дали свој живот за отаџбину, јесте нешто што мислимо да увек треба изнова нагласити јер ми данас не бисмо живели у миру да неко у своје време, у отаџбинским ратовима, није био спреман да да свој живот за нашу слободу и наш данашњи мир.

Осећао сам дужност и обавезу да у име Посланичке групе Двери ово кажем, јер су иначе војничке традиције српског народа светле и заиста могу

да нам служе за понос као народу. Зато приступамо овој расправи са највећим могућим поштовањем ове теме и желимо да дамо одређени допринос у конструктивном смислу како бисмо похвалили све што је добро и, наравно, покушали да исправимо, а то смо учинили кроз одређене амандманске предлоге, нешто што сматрамо да је недовољно добро или лоше.

Као што сам то чинио и раније, прво бих кренуо са добрим стварима. Дакле, нису све ствари лоше, када говоримо као опозиција против власти, и било би непоштено рећи да је све што ради власт лоше. Али исто тако – морамо то да кажемо, а ви се љутили или не љутили – није ни све што ради власт добро.

У овом смислу, желим пре свега да истакнем Споразум са Републиком Српском. То је једна ствар која би на сваком заседању Народне скупштине требало да се нађе на дневном реду, да увек изнова проширујемо наш споразум о специјалној сарадњи са Републиком Српском. Овде је у питању само ваздухопловство, односно обучавање пилота, ремонт хеликоптера и друге важне ствари, али ја вас молим, господине министре, и све друге министре у Влади Републике Србије, да интензивирамо до максимума специјалне везе између Србије и Републике Српске. Ја вам кажем, рачунајте, увек ћете имати глас Посланичке групе Српског покрета Двери за сваку иницијативу која се тиче специјалних веза између Србије и Републике Српске, без обзира на то што смо ми опозиција овде у Дому Народне скупштине.

Друга ствар коју наравно подржавамо јавно, и како год хоћете, јесте модернизација, наоружавање и боље опремање Војске Републике Србије. Ту увек можете рачунати на нашу подршку. Мислим да је то од изузетног значаја јер је одбрамбена безбедност земље нешто што мора свакако да буде међу приоритетима државне политике.

Такође, нешто што ми апсолутно подржавамо (чисто да се зна да истичемо нешто што је добро у раду Владе Републике Србије) јесте то што нисмо постали члан злочиначког и агресивног НАТО-а и што смо значајно проширили и продубили војну сарадњу са Русијом и Белорусијом. То је нешто што се, наравно, налази у програму Српског покрета Двери. У том смислу, све док ова држава и ова влада не иде ка дефинитивном чланству у НАТО-у и не уводи санкције Руској Федерацији, то је нешто што ће апсолутно увек имати подршку Двери.

Наравно, ту се негде завршавају, да тако кажем, добре или позитивне ствари које бих могао да кажем о Влади Републике Србије по свим овим питањима и сада отварам низ других питања за која сматрам да су изузетно проблематична.

Да кренемо редом, од Војске Србије, где је много ствари, господине министре, проблематично. Проблематичне су, пре свега, плате, односно примања припадника Војске Србије. То је нешто што ви боље знате од мене,

а ја бих волео да тај податак саопштите и јавно, колико је припадника Војске Србије напустило Војску Србије у последњих неколико година. Нађите ми неки временски интервал који вама одговара. Моји подаци говоре да је то неколико хиљада припадника Војске Србије, али, ево, дајте нам ви тачан податак и који су разлози напуштања припадника Војске Србије у толико ненормално великом броју, а ради се о више хиљада припадника Војске Србије.

Друго велико и проблематично питање јесте пензионисање наших ратних официра, који су елита Војске Србије, који су, да тако кажем, прошли сва ратишта од 1991. до 1999. године. Они представљају једну врсту стручног и кадровског блага Војске Србије, па и Министарства одбране. У том смислу, требало би водити рачуна да они треба да буду на одређени начин реактивирани и стављени у функцију максималне стручне и сваке друге оспособљености Војске Србије.

Оно што је такође важно јесте Савез организација резервних војних официра и војних старешина уопште, јер је то најзначајније, по нашем мишљењу.... Имамо један амандман на ту тему, обратићете пажњу сигурно на њега. Једно од удружења од посебног значаја која ви предвиђате у закону је сигурно то, и треба, наравно, да игра значајну улогу у систему Министарства одбране.

Има ту и низ других проблематичних ствари око којих сада не бих трошио превише времена, али сам дужан да вас подсетим на то да у Министарству одбране од 2000. године до данас непрестано имамо ту чудну Канцеларију НАТО-а. Не знамо колико смо ми безбедносно, да тако кажем, „пробушени“ и контролисани од стране НАТО-а, који нам седи у Министарству одбране, у Генералштабу или где год већ да седе ти представници НАТО-а у држави Србији, што је апсолутно недопустиво. Да ли смо ми суверена држава или смо ми окупиране од стране НАТО-а?

Подсетио бих вас, господине министре, да се део наше територије налази под окупацијом, то је Косово и Метохија, да ми никада нисмо завршили рат са НАТО-ом. Ми смо само склопили примирје 1999. године. Тај рат још увек практично траје, јер је Косово и Метохија под окупацијом НАТО трупа.

Наравно, подсетио бих вас да никада није окончан процес за шпијунажу, који је проистекао из једне од најважнијих и најбољих икада урађених активности Војне службе безбедности, када је у своје време, 2002. године, ухапшен тадашњи потпредседник Владе и бивши начелник Генералштаба Момчило Перишић како директно предаје војне тајне тадашњем шефу ЦИА за Балкан Џону Нејбору. Да ли је могуће да шеснаест година немамо завршен судски поступак против некога ко је издавао државне, војне тајне агентима стране обавештајне службе? И да ли се такве ствари можда данас изнова дешавају?

Оно што овде желим да кажем врло конкретно о одређеним законским решењима, а почећу од мултинационалних операција – полемисали смо и прошле године овде у Дому Народне скупштине – ми смо апсолутно против коришћења припадника Војске Србије у било каквим странам, тзв. мултинационалним операцијама и било каквим кризним и ратним жариштима у свету. То није наша улога. Ми не треба тиме да се бавимо. Ми имамо своја жаришта, имамо своје проблеме. Имамо мало војске у Копненој зони безбедности, на нашим границама. Иначе, имамо мало припадника редовног војног састава и морам да вам скренем пажњу на оно о чему су Двери раније много пута говориле, а то је – повратак редовног служења војног рока као изузетно важна ствар.

Господине министре, волим да чујем ваше мишљење, шта ви мислите да ли неко ко није служио војску треба да ради у државној служби? Да ли неко ко није служио војску треба да се нађе на највишим државним функцијама? Да ли неко ко није био спреман да служи својој отаџбини може да води ову државу на било који начин? Рецимо, волео бих да чујем ваше мишљење по том питању.

Зашто су за нас спорне ове мировне операције? Ево, рецимо, ви наводите у једном од ових материјала да се цивилна мисија ЕУ за управљање кризама успоставља на основу одлука Савета ЕУ (такве мултинационалне операције), а наше Министарство унутрашњих послова планира ангажовање, у складу са потребама и позивом Европске уније. Шта то значи? Да ли смо ми вазали Европске уније? Зашто смо ми који нисмо члан ЕУ нешто дужни Европској унији, зашто смо ми део њихових мировних операција?

Друга ствар су хуманитарне операције, овде стоје и хуманитарне операције. Имамо апсолутну спремност да вас подржимо у слању припадника Војске Србије и МУП-а у хуманитарне операције. Мимо хуманитарних операција, немате нашу подршку.

Иначе, да би јавност била боље упозната, седамсто припадника Војске Србије и једанаест припадника Министарства унутрашњих послова учествује у мултинационалним операцијама. Да ли је то превише, господине министре? Ко ће овде да се бави одређеним потребама Војске Србије?

С друге стране, новац, дозволите, 1,8 милијарди динара из буџета државе Србије иде на наше учешће у мултинационалним операцијама! Па ми имамо много већих потреба да уложимо тих 1,8 милијарди динара, господине министре. Зашто бисмо их бацали на стране мултинационалне операције? Да ли смо ми изазвали те кризе, јесмо ли ми направили те проблеме у Африци, јесмо ли ми узрочници тих ратова или било каквих других катастрофа? Зашто ми да решавамо те проблеме? Имамо ми довољно својих проблема.

Наравно, ово што сте сада увели овим изменама закона, да наши припадници практично настављају ангажовање и у следећој години до усвајања годишњег плана употребе Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама, шта то значи? Ево, половина године, ми

нисмо усвојили план, а неко ће већ наставити да то ради по инерцији. Шта то значи, да Народна скупштина губи своју функцију, пола године неко већ учествује у неким мултинационалним операцијама без сагласности Народне скупштине Републике Србије? То је, верујте, апсолутно недопустиво.

Оно што такође желим да истакнем као позитивно, али само у начелу, јер имам овде одређене примедбе, јесу ови споразуми са Грчком, Румунијом и Израелом, мада има проблематичних места, морам признати, господине министре. Што се тиче Републике Српске, апсолутно сматрам да је исправно све, док, рецимо, у случају Меморандума о сарадњи са Грчком, тамо се помиње, такође, да се ангажују мултинационалне снаге у операцијама предвођеним ЕУ, што је за нас спорно и самим тим је и тај меморандум споран из тог угла.

Погледајте шта пише у члану 8. Споразума са Румунијом: „Док бораве на територији државе Стране примаоца, статус представника државе Стране пошиљаоца регулише се на основу одредби Споразума између држава чланица Северноатлантског уговора и других држава учесница у Партнерству за мир...“. Шта то значи, да ми радимо по правилима НАТО-а, да ми склапамо споразуме са Румунијом по правилима НАТО-а? Да ли је то онај чувени СОФА споразум, као што се овде наводи, потписан у Бриселу 19. јуна 1995. године, по коме када припадници НАТО снага пролазе територијом Републике Србије не морају да плаћају никакве трошкове, не одговарају ни за каква учињена кривична дела, користе, да кажем, капацитете Војске Републике Србије и, генерално, могу да раде шта хоће? Да ли је то тај споразум, па треба по њему да се руководимо у сарадњи са Румунијом?

Наравно, питање Израела је озбиљно питање. Сарадња апсолутно да, али је ово озбиљна сарадња, сарадња у области војној, одбрамбеној, одбрамбеноиндустријској. Верујте, то су осетљиве ствари, посебно у овим кризним моментима када, као што видите, по питању Сирије постоји велика заоштреност између разних међународних фактора и чинилаца, у чему, наравно, учествује и Израел.

Оно што бих сада желео да истакнем, а веома је значајно, јесте оно што је везано за тзв. приватизацију или, како ви исправно кажете, докапитализацију наше наменске индустрије. Не могу да разумем, господине министре, зашто се то ради. Питао бих вас врло конкретно – зашто смо до сада изузимали наменску индустрију из приватизације? Па, због националне безбедности. Ко је сада смислио и из ког разлога да то више није тема националне безбедности, него сада можемо да докапитализујемо, односно приватизујемо (до 49% власништва) нашу наменску индустрију?

Пазите, друге наше фирме из области наменске индустрије које нису део групације Одбрамбена индустрија Србије могу се приватизовати и са преко 50% капитала у власништву странаца! Да ли је то тачно? Које су то

фирме које подлежу куповини у већинском власништву од стране странаца, а из области су наменске индустрије у Србији?

Дакле, озбиљна је ствар и није за игру. Не видим, волео бих да ми објасните, ако су профитабилна наша предузећа у области наменске индустрије, зашто их докапитализујемо када остварују тако огроман профит и добро функционишу? Зар не треба сва та средства да остану у нашим рукама? Прво питање.

Друго питање – да ли схватате да 49% тајности података дајете некоме ко ће постати сувласник наменске индустрије у Србији? Можете ли ми објаснити, ево, из угла Министарства одбране, који је наш интерес ту да ми откривамо тајност наших података, да угрожавамо националну безбедност, да нам странац улази у сва наша предузећа наменске индустрије? Чекајте, молим вас, хоће ли они нама дати да ми уђемо у њихова предузећа да видимо шта они раде у систему наменске индустрије било које друге државе?

Оно што бих овде још истакао... Мислим, господине министре, да ви недовољно обраћате пажњу на активности Војног синдиката Србије. Мислим да се ради о веома часним и озбиљним официрима Војске Србије, да су њихови захтеви веома оправдани, посебно што се тиче примања и материјалног статуса припадника Војске. Мислим, такође, да је овај прогон Новице Антића, председника Војног синдиката Србије, недопустив, да је то једна врста одмазде и да је вербални деликт, практично, уведен у Војсци Србије. Мислим да не бисте смели на тај начин да се обрачунавате са часним официрима Војске Републике Србије само зато што су рекли и приметили корупцију у Генералштабу или у врху Војске, или зато што су рекли да имају минимална примања, да војници по уговору напуштају Војску Србије, да постоје бројни проблеми са војном опремом, да нема довољно редовног војног састава итд. Значи, они вама указују на проблеме и неправилности у Војсци Србије. То није разлог да Војни синдикат трпи било какав прогон, а његов председник некакве одмазде.

На крају једна тема која је овде већ поменута и о којој ћемо се сви сложити да је веома осетљива, то је тема Безбедносно-информативне агенције. Ми сматрамо неприхватљивим усвајање одредбе која предвиђа да акт о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Агенцији доноси директор Агенције, уз претходну сагласност Владе истина, јер ће иста дати преширока овлашћења политичким субјектима у питањима кадровске политике.

Зашто вам то кажем, господине министре? Зато што је већ сам директор Агенције човек без икакве везе са обавештајним сектором до сада, човек који никада није радио ни у једном сегменту безбедности у Србији, нити у Војсци, нити у Полицији, нити је чак правник, нити има било какве везе са тим сектором. Он је тамо постављен као поверљива особа председника Србије, председника СНС-а и као дотадашњи успешни

партијски апаратчик СНС-а. Ако је то критеријум за бирање директора Агенције, наведите ми у којој је још држави света то критеријум, да ви свог партијског послушника поставите за директора најважније безбедносно-информативне агенције. Која је његова стручност? На основу које своје стручности ће он онда постављати без конкурса и без питања било кога даље, запослене у БИА? Верујте, то заиста делује неизбилно.

Такође, предложена амандманска измена... А видећете да смо ту на више места интервенисали штитећи, заправо, јавни интерес да се спречи додатна политизација БИА. Оно што је наш став, апсолутно, јесте да су ово осетљива и важна безбедносна питања и у случају неадекватне кадровске политике угрожава се безбедност државе Србије. Дакле, не можемо било коме дати да води БИА; не можемо било коме дати да он онда запошљава како год хоће у БИА. Не можемо дозволити да та агенција буде предмет партијског запошљавања чланова СНС-а или других чинилаца владајуће коалиције. Ако то дозволимо, то је угрожавање безбедности државе Србије.

Навикли смо да владајућа СНС већина политизује све јавне службе и без конкурса запошљава партијске послушнике у свим гранама државне службе, али сматрамо да је поигравање с основним безбедносним интересима ради остваривања оних ситносопственичких, партијских превише чак и за Српску напредну странку.

И, на крају, господине министре, нешто што је заиста болно питање. Био сам присутан на заједничкој седници више скупштинских одбора на тему безбедносног инцидента који се десио приликом хапшења директора Канцеларије за Косово и Метохију Марка Ђурића на Косову и Метохији. Наравно, обавезао сам се на поштовање тајности података у које сам том приликом имао увид на тој затвореној седници, што ћу наравно испоштовати, али сам дужан да вам поставим неколико питања која се тичу озбиљно безбедносне ситуације на Косову и Метохији.

Пре свега, шта планира Војска Србије и шта планира Влада Републике Србије у случају покушаја насилног заузимања севера Косова и Метохије, или било ког другог инцидента на територији Косова и Метохије под окупацијом?

Подсетићу вас да смо само два пута имали упад тзв. специјалних јединица тзв. независног Косова РОСУ на север Косова и Метохије. Оба пута је то испровоцирао Марко Ђурић: први пут када је кренуо возом из Београда, а други пут када је ушао на простор Косова и Метохије а да није имао никакву безбедносну процену како ће се та његова опасна авантура завршити. Сада вас питам – да ли је нормално да било који чиновник и високи функционер Владе Републике Србије оде на Косово и Метохију без сагласности БИА, без сагласности војних служби безбедности, без безбедносне процене шта ће му се тамо десити, без обезбеђења и могућности да се заштити? Јер, његово онакво водање и хапшење није срамота Марка Ђурића, него државе Србије и свих служби безбедности које су то дозволиле.

Дакле, или мора да одговара неко из служби безбедности ко је урадио лошу процену и није заштитио високог државног функционера или одговара високи државни функционер који је тамо отишао без процене безбедности и без подршке служби безбедности.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Прво реплика.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Захваљујем се, госпођо Гојковић.

Господине министре, господо официри, вас је управо поздравио, као часне официре српске војске, човек који је идеолошки следбеник Димитрија Љотића, који је у току Другог светског рата био квислинг и служио Немцима. Сви љотићевци који су побегли из Југославије 1944. односно 1945. године, а неки су и данас живи, примају пензије од Савезне Републике Немачке, као припадници немачког Вермахта. То морате да знате када вас поздравља господин који је говорио пре мене.

Што се тиче СОФА споразума, он је потписан... То вам се такође спочитава као некаква ваша грешка и ваш политички гаф.

Дакле, СОФА споразум је потписан 2005. године, а не 1995. године, као што је рекао претходни говорник, у време када је у Србији постојала Влада Војислава Коштунице, која је, између осталог, финансирала и његов покрет, односно његову организацију, преко „Колубаре“, преко Министарства за дијаспору итд.

Што се тиче Братислава Гашића, директора БИА, видим да су се овде многи окомили на тог човека. Братислав Гашић, пре свега, испуњава све законом прописане услове да би био директор БИА и око тога нема било какве дилеме. Што се тиче правилника о систематизацији радних места у БИА, па, као што ви, господине министре, у вашем министарству доносите правилник о систематизацији радних места, тако је сасвим нормално да правилник о систематизацији радних места у БИА доноси директор БИА.

ПРЕДСЕДНИК: Захваљујем.

Реч има министар Вулин.

АЛЕКСАНДАР ВУЛИН: Није никад добро свести расправу на личност, јер ми овде слушамо заправо да се неком не допада директор БИА. Одмах да вам кажем да је Братислав Гашић био изузетно добар министар, да је одличан директор БИА и да ће имати изузетне резултате, као што их већ сада има, тако да можемо да будемо само задовољни због тог избора, и никако другачије.

Овим законом се уређује систем који омогућава и директору БИА да ради у пуном капацитету и БИА да ради у пуном капацитету.

Као што су сви војни закони о којима овде расправљамо донети уз сагласност и после дуге расправе унутар система, сваки део система Министарства одбране и Војске Србије је дао своје мишљење и на крају се сложио са сваком од одредаба, тако је било и са БИА. Дакле, то су закони који служе систему, а не – ко се налази на њиховом челу. Али понављам још

једном, Братислав Гашић је добра вест за БИА и одличан директор БИА, баш као што је био одличан министар одбране.

Ми смо, као што се зна, односе са Републиком Српском подигли на највиши могући ниво. Ми смо прва влада, и то је било на иницијативу тадашњег председника Владе Александра Вучића... Увели смо четири заједничка датума која обележавамо са Владом Републике Српске. Нико пре нас није то урадио. Ми смо ти који то радимо и продубљујемо специјалне односе и специјалне везе.

Само да вам кажем да смо у протеклој и овој години са одбрамбеном индустријом Републике Српске уговорили послове вредне преко три милиона евра. Преко три милиона евра. То омогућава живот одбрамбеној индустрији Републике Српске. Мислим да је то од огромног значаја и говори каква је оријентација ове владе и како радимо.

По питању старешина, пензионисаних официра наше војске, наравно да су они наше благо и да смо поносни на њих. Зато управо и радимо на томе, на враћању оних који то могу да буду, који то заслужују својим стручним квалитетима, тамо где је могуће, а на првом месту мислим на предавања на нашим школским установама, где могу да пренесу своје знање и искуство. Ми то већ радимо. То нико пре нас није радио, а ми то радимо.

Морам да кажем да рат јесте завршен тиме што је потписан Војно-технички споразум у Куманову, његов наслов је – Услови за прекид непријатељстава. Дакле, није била никаква капитулација као што неки воле да кажу, него – Услови за прекид непријатељстава. Тако је завршена НАТО агресија на Савезну Републику Југославију. Између осталог, и доношењем Резолуције 1244, која дефинише Косово и Метохију као територију под привременом управом Уједињених нација.

Пошто су под привременом управом УН, ми се позивамо на Резолуцију 1244, ми смо једна од чланица УН, па је онда сасвим логично да будемо и да учествујемо, између осталог, у мировним мисијама које те Уједињене нације спроводе. Нема ту ничега што може бити лоше за нас, напротив, то не само да омогућава нашим војницима и официрима да се усавршавају, омогућава и читавој нашој војсци да усваја нова знања, да одговара на нове изазове, све оно што савремени свет у коме живимо тражи и очекује од нас.

Када сте рекли седамсто, није то седамсто у једном тренутку, седамсто војника и официра; то је укупно седамсто војника и официра, лекара, медицинског особља, који ће у свим ротацијама у току године бити на дужности. Негде око 300-318 их буде у једном тренутку. Дакле, никада их не буде седамсто, да се и ту разумемо.

Када говоримо о СОФА споразуму, захваљујем се на интервенцији, али желим да вам кажем да је СОФА споразум активан само онда када Влада Републике Србије да одобрење за сваки појединачни случај. То није нешто што је ад хок, што је унапред и што је за све. Сваки појединачни случај мора

да се најави, а ми морамо да дамо сагласност да ли ћемо то да урадимо или нећемо.

Такође, ма како то изгледало, немојмо потцењивати своју земљу, тај споразум се одређује на бази реципроцитета, значи да и наша војска може да се креће на тај начин. Немојмо се смејати својој земљи. Наравно, никад не очекујете од наше земље, видим како се смејете, немојте очекивати од наше земље – она је небитна, она никад... Можда хоће. Можда ће нам једном требати пролаз наших трупа. Немојмо се смејати пре него што се то деси, можда ће се и десити. Видећемо. Увек верујем у своју земљу и верујем у њену снагу и верујем да нам то може бити потребно.

По питању Партнерства за мир, као што знате, ми смо војно неутрална земља и ми смо рекли свима – наш ниво сарадње са НАТО-ом, оптимални ниво сарадње јесте Партнерство за мир. Само да подсетим све који не знају, а мислим да већина зна, у Партнерству за мир су чланице и Руска Федерација и Белорусија, ако је неком потребно и неко оправдање. А нама није потребно никакво оправдање, то су наши интереси, ми сматрамо да тако треба да радимо.

Ако се плашимо приватизације одбрамбене индустрије Србије, онда овај закон морамо оберучке подржати зато што одбрамбена индустрија Србије сада ни на који начин није издвојена из Закона о приватизацији; она сада може да се приватизује како год хоћете. И само захваљујући чврстој одлуци Владе и политичкој одлуци Владе, она није приватизирана, иначе би могла да буде приватизирана данас, док не донесемо закон, одмах. Што се тиче Закона о приватизацији, одбрамбена индустрија Србије је потпуно иста као и неко ауто-превозничко предузеће у власништву државе, као „Ласта“. Потпуно исто, нема никакве разлике, одмах може да се прода. Кад донесемо овај закон, она постаје од посебног значаја за функционисање државе и више не може да се прода. Можете да докапитализујете до нивоа 49%, и то, када говоримо о страном улагачу, не може ниједан страни улагач да има 49% него по 15%. Не може више од тога. Не може.

Као што смо и причали, не знам колико сте слушали и да ли сте били у сали када смо о томе говорили, али ако се бојите да ће неко доћи са стране, узети све наше тајне, зашто мислите да то не може да буде српски држављанин? Зашто мислите да неко од директора наше одбрамбене индустрије или било које индустрије не може да буде страни агент? Да ли мислите да је тиме што је држављанин Србије заштићен од тога да је страни агент? Не, баш страни агент и постаје као држављанин Републике Србије. И те како то може да се деси.

Е, да се то не би десило, без обзира на то да ли је у питању странац или наш држављанин, за било које тајне податке, који су врло прецизно... Посветите се томе, прочитајте то, можда је досадно, заморно, пуно страница има, али прочитајте како је регулисано шта је све тајни податак у овом закону. Да би неко могао да барата тајним подацима, он мора да добије

сертификат о тајности, дакле о могућности да барата тајним подацима. А тај сертификат му не издаје чак ни Министарство одбране, већ Канцеларија Савета за националну безбедност.

Министарство одбране, као што сам већ нагласио, спроводи посебну и врло темељну истрагу, буквално, за неког ко би желео да постане сувласник неког од предузећа одбрамбене индустрије Србије. И тек када се то заврши, када прође све то, иде се на Владу. После тога мора да добије сертификат о тајности података, да је уопште у стању да управља и рукује тиме. Дакле, не можете да уђете у то. То је једина брана. А да ли је овај пасош или онај пасош, признаћете да је то мање важно.

Ево, ви сте говорили, сумњичили сте неке људе да су шпијуни или шта већ, а то су наши држављани. Дакле, и те како може наш држављанин да буде осумњичен за било шта, или конкретно то што сте ви рекли. Ја се захваљујем.

ПРЕДСЕДНИК: Следећи говорник је народни посланик Ана Стевановић.

АНА СТЕВАНОВИЋ: Захваљујем се, госпођо Гојковић.

Министре, уважени представници Министарства и представници Генералштаба, велика је штета што смо овако важан сет закона објединили у само једну тачку дневног реда, јер су закони толико битни да би требало да сваком посветимо значајну и жељену пажњу и детаљно о њима продискутујемо.

Због чега је ово важно? Због тога што постоји оправдана бојазан и опасност да измене закона о одбрани, о војсци, о БИА могу да уруше систем безбедности и степен ионако крхке демократије у нашој земљи.

Како су на јавној расправи истакли представници Београдског центра за безбедносну политику, нова законска решења предложена у области безбедности лошија су него она која се тренутно примењују, јер могу довести до урушавања система и представљају корак уназад у односу на досадашњу праксу. Том приликом њихови представници нагласили су лоше одредбе у изменама и допунама закона о одбрани, о Војсци Србије, о БИА и истакли да осим лоших решења која су понуђена много више забрињава начин на који се обављају те измене и трендови који су приметни у сектору безбедности. Закључак ове расправе био је да се предложеним изменама о којима би требало да расправљамо руши све што је постигнуто у претходном периоду, а да расту дискрециона права политичара који су на врху система, док се људска права грађана урушавају.

Верујем да Министарство и Влада сматрају да ће ове измене допринети убрзавању европског пута Републике Србије, али стручна јавност не дели тај став, већ сматра да ће евентуално усвајање ових закона смањити степен одговорности власти и достигнути ниво демократије.

Могу да похвалим и да нагласим да је добро што је држава Србија препознала потребу да се мења законска регулатива из ове области, али

тврдим да оно што је предвиђено за измену не треба да буде мењано и да може да буде вишеструко штетно.

Примера ради, изменама Закона о Војсци проширују се овлашћења Војне полиције да обезбеђује и људе ван Војске, по одлуци министра одбране. Стога бих упитала министра – због чега те послове не може да обавља Министарство унутрашњих послова, односно да ли постоји опасност да се Војска претвори у приватно обезбеђење, које ће плаћати сви грађани Републике Србије?

Такође, спорна је одредба по којој Војна полиција више неће морати цивилној полицији да без одлагања преда цивиле које је привела.

Када говоримо о Закону о одбрани, Посланичка група Доста је било сматра да је страховито лоше решење да се веома широко дефинише који су подаци тајни из система одбране, иако није спорна потреба да један део података из тог система треба да буде заштићен. Овде не спорим потребу да Војска и Министарство одбране имају контраобавештајну заштиту, али не на овај начин на који је предвиђено законом.

Осврнућу се и на важне измене Закона о БИА и потенцијалне могућности злоупотребе. Наиме, недостатак ефикасног механизма цивилне контроле безбедносних служби (о чему су већ колеге из опозиције увелико причале), чињеница да је директор БИА партијски функционер и да ће након усвајања измена Закона имати право да без конкурса запошљава кога хоће, што нама сугерише да може доћи до партијског запошљавања, те да се буџет службе повећава скоро сваке године, указује на злоупотребу Безбедносно-информативне агенције у политичке сврхе. Чињеница је да је тешко то експлицитно доказати, али присетимо се само болних искустава из не тако давне политичке прошлости, када су припадници Службе били оруђе власти за обрачун са људима који су били означени као противници режима.

Значајне критике у вези са непостојањем конкурса које сам малопре поменула истакла је и организација „Транспарентност Србија“. Наиме, они су критиковали предложене измене Закона о БИА управо у делу који регулише да убудуће за службенике БИА неће бити обавезан конкурс при запошљавању. Такође, „Транспарентност Србија“ је навела и да се намећу два питања, ако би се веровало на реч Влади и Агенцији да је та промена заиста неопходна и да Агенција не треба да буде у обавези да расписује конкурс за запошљавање. За „Транспарентност Србија“, примера ради, прво питање је било како је могуће да се крајем августа 2017. године предложи да се закон донесе по хитном поступку ако се зна да је Закон о Полицији, који је створио проблеме, донет у јануару 2016. године. А друго, како је БИА успевала да испуни своје законске обавезе у протекле две године; то је тачно од 6. фебруара 2016. године, када је Закон о полицији почео да се примењује, па све до данас.

Подсетимо се, такође, да је седам месеци прошло откако је Народној скупштини по хитном поступку упућен Предлог измена и допуна Закона о

БИА. Наиме, хитан поступак образложен је тиме да би у противном била доведена у питање могућност Агенције да делотворно заштити уређење и безбедност Републике Србије. Седам месеци касније, када предлог коначно долази пред нас посланике, показало се да је БИА нормално функционисала, без икаквог потреса.

Сетимо се, такође, прошлогодишње расправе о буџету Републике Србије, када смо замерили то што је предвиђено да буџет БИА буде увећан за 18% у односу на прошлу годину, без детаља о томе како ће тај новац бити утрошен. Тада смо се питали шта је то тајна у БИА, али је власт тврдила да је Одбор за контролу служби безбедности још 2013. године усвојио закључак да се буџети служби безбедности приказују само у укупном износу, јер би у супротном могло доћи до информација о оперативним и функционалним способностима служби безбедности.

Измене Закона о БИА од самог почетка критиковали су стручњаци, колеге из опозиције, значајан део невладиног сектора, а Повереник за информације од јавног значаја Родољуб Шабић упозорио је да је тај предлог у супротности с Уставом.

Да упозорења о могућој злоупотреби службе треба узети озбиљно, сведоче пресуде за убиства премијера Републике Србије, односно Југославије, Зорана Ђинђића и Ивана Стамболића. Наиме, сумње у рад БИА подстакле су информације о томе да је порастао број грађана које БИА, нажалост, прислушкује.

Да се злоупотребе не дешавају само на највишем државном нивоу сведочио је недавно и инспектор за сузбијање привредног криминала у Нишу Небојша Благотић, који је упозоравао да је радећи по налогу Управе криминалистичке полиције МУП-а на предметима који се тичу озбиљних злоупотреба у нишкој привреди током истраге открио да подаци из полицијских провера преко БИА и одређених политичких структура стижу до директора фирми чији се рад проверава.

Један од основних проблема односи се на то што нема ефикасне цивилне контроле безбедносних служби о којима сам и малопре говорила.

Такође, имајте у виду да ове замерке не треба да схватате само као обичну критику опозиције, већ да разумете сумњу великог дела јавности, али и колега из опозиције, с обзиром на то да се на челу БИА налази особа која је партијски функционер, или је била партијски функционер, пошто то још увек није прецизно јасно.

Такође, верујем да ћете разумети становиште да је тешко проценити рад служби безбедности уколико се не знају њихови приоритети рада и планови, како би се на основу њих могло видети шта је остварено, а шта пак није остварено. Због тога, сви спорни случајеви, уз недостатак информација, показују да се ради или о злоупотреби сектора безбедности или о његовој неефикасности.

Међу најозбиљније замерке убрајамо планирана велика дискрециона овлашћења директора. Проучавајући европску праксу у овој области, увиђам да се на челне функције у безбедносним агенцијама постављају људи из струке, са искуством, до људи који опет и имају конкретне везе са политиком.

У предложеном законском решењу директор се налази на врху, када се говори о управљању људским ресурсима, а да његово постављење, затим критеријуми и услови за његов избор нису детаљније регулисани. Просто, то је нелогично, да неко ко има толика овлашћења која нису уобичајена за безбедносно-обавештајне службе, али је неуобичајено да нису јасно прописани механизми и услови за директора обавештајне агенције...

На крају, говорећи о овом закону завршила бих питањем – због чега Влада Републике Србије није прихватила мишљење Повереника Родољуба Шабића пре упућивања Предлога закона о изменама и допунама Закона о Безбедносно-информативној агенцији? Подсећања ради, Повереник Родољуб Шабић изнео је више критичких опсервација и мишљења којима указује да је у супротности с Уставом и другим подзаконским актима, али их Влада није прихватила пре упућивања у Парламент по хитном поступку. Повереник је такође истицао да Нацрт закона о БИА садржи решења која су супротна Уставу или другим релевантним законима и да би се њиховим усвајањем у правни систем унела додатна конфузија. Управо су се главне примедбе односиле на решења којима се уређују безбедносне провере и она којима се уређује начин одређивања тајности података.

У вези са безбедносним проверама, указано је да је веома важно да буду уређене законом на јасан и недвосмислен начин, а да највећим делом остају неуређене, нејасне, флуидне, као и да су супротне Уставу. Уместо да се уреди самим законом, уређивање битних питања у вези са безбедносним проверама своди се на ниво подзаконског акта директора Агенције. Такође, решења којима се уређују тајни подаци у супротности су са фундаменталним решењима Закона о тајности података.

Подсећам, такође, да примедбе и сугестије Повереника Безбедносно-информативна агенција и Влада, нажалост, нису прихватиле.

Пред сам крај рекла бих пар речи у вези са законом о производњи и промету наоружања и војне опреме. Осврнућу се на саопштење за јавност које је потписао Грански синдикат индустрије, енергетике и рударства „Независност“. Наиме, они су тражили да се овај закон повуче из процедуре. Овај став су правдали аргументом да је држава Србија својим политичким одређењем прихватила систем тржишне привреде, у коме се, према Уставу Републике Србије, осим државне својине равноправно третирају приватна и задружна својина. Чланови Гранског синдиката „Независност“ залажу се за беспоговорно поштовање Устава и закона Републике Србије и сматрају да државна својина, свакако уз добар менаџмент, може да буде ефикасна као и приватна својина, што се јасно може видети на примеру

државних компанија у привредно и економски моћним земљама и државама Европске уније.

Одбрамбена индустрија Србије свакако је ресурс од стратешког значаја за државу, па из тих разлога Грански синдикат „Независност“ сматра да се по питању приватизације производних ресурса наменске и одбрамбене индустрије морају изјаснити не само Влада Републике Србије и Народна скупштина Републике Србије, већ и репрезентативни синдикати, стручна јавност, као и невладине организације које се баве овом тематиком.

Синдикат „Независност“ сматра да је понуђени закон о производњи наоружања и војне опреме у контрадикторности са Законом о приватизацији, да даје велика овлашћења Министарству одбране а минимизира улогу Владе Републике Србије, те да предложена решења нису у интересу радника у наменској и одбрамбеној индустрији Србије, нити саме државе Србије. Они су такође истакли да сматрају да се рокови за јавну расправу одређују по војном диктату, а не демократској процедури, па су из наведених разлога тражили да Влада Републике Србије повуче овај закон из процедуре. Као што видимо, то се нажалост није десило.

Грански синдикат „Независност“ је против приватизације наменске и одбрамбене индустрије Србије и сматра да држава мора да остане власник предузећа у наменској и одбрамбеној индустрији Србије, а да се улагање у технолошко-иновативни развој и јачање конкурентности на тржишту наоружања и војне опреме обезбеђују из кредитних аранжмана државе.

Такође, питали смо се због чега би држава продавала наменску и одбрамбену индустрију ако Влада Републике Србије излази са подацима да се све више повећавају приходи од продаје наоружања и војне опреме, као и да ове индустрије снажно подстичу развој српске привреде.

На самом крају осврнућу се на коментаре Београдског центра за безбедносну политику који се односе на Предлог закона о изменама и допунама Закона о употреби Војске Републике Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама. Наиме, у недостатку јавне расправе, Београдски центар за безбедносну политику указао је на измене које сматра проблематичним или недовољно прецизно образложеним. Ја ћу се управо сада осврнути на те измене.

Наиме, крајем 2017. године у току је била измена пакета закона који се тичу система одбране и Војске Републике Србије. Док су закони о Војсци и одбрани прошли кроз процес јавне расправе, иако јавност није адекватно информисана да се то догађало, за закон о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама јавна расправа није била омогућена. Због тога су се, наиме, захтевале измене и допуне по хитном поступку. Имајући у виду природу предложених измена, као и чињеницу да се почетком ове године очекују нова стратешка документа с којима би овај закон свакако требало ускладити, хитна процедура се не може чинити оправданом.

Шта је још овде спорно? Спорно је и то што се ограничава контролна улога Народне скупштине. Наиме, изменом члана 7. важећег закона предвиђа се да Народна скупштина, на предлог Владе, доноси одлуку о употреби Војске Републике Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама. На основу одлуке, Влада усваја детаљни годишњи план реализације учешћа Војске Србије и других снага одбране. Такође, предвиђено је да цео план припрема Министарство одбране, у сарадњи са надлежним органима. Важећим члановима 7. и 8. закона прописује се детаљан годишњи план који усваја Народна скупштина, на основу ког се одлучује о учешћу Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама.

Ове измене свакако чине цео процес флексибилнијим и оперативнијим, како се не чека на Народну скупштину за одобрење годишњег плана, али се умањује њена контролна улога. Наиме, предложено решење подразумева да Народна скупштина доноси одлуку, временски неограничену, која садржи називе и мандате мисија, као и број припадника Војске Србије који ће бити на располагању за ангажовање. У важећем закону овлашћења Народне скупштине су много шира; на пример, кроз усвајање годишњег плана она је контролисала и финансије за учешће у мултинационалним операцијама.

Међутим, улога Скупштине у доношењу одлуке о учешћу у мултинационалним операцијама свакако је важна због обезбеђивања веће демократске легитимности и омогућавања јавне расправе, те је важно пронаћи баланс између ефикасности и демократског надзора. Хвала вам.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има Борисав Ковачевић.

БОРИСАВ КОВАЧЕВИЋ: Извињавам се, госпођо председнице, једва сам вас чуо. Хвала вам што сте ми дали реч.

Господине министре, уважена господо сарадници господина министра, официри и остали, поштоване колегинице и колеге народни посланици, данас имамо сет закона из војнобезбедносне области. Пре извесног времена, мислим на претпрошлој седници Скупштине, имали смо сет закона из области унутрашњих послова и Закон о Полицији. С обзиром на то да је у већ поодмаклој фази израда нове стратегије националне безбедности, претпостављам да ћемо убрзо имати и сет закона безбедносно-обавештајног система. Ово су управо три сегмента, три компоненте, три групације закона који чине основне стубове стратегије националне безбедности.

Надам се... Не надам се, него сам сигуран да је тако, да се писању нове стратегије националне безбедности приступило на бази студије безбедносног стања у земљи и свих фактора и чинилаца стања унутар земље, као и аналитичке процене инофактора (инофактора, у множини!), пре свега међународних односа, односа у међународној заједници, односа међународне заједнице према овој земљи и свега другог. Ако ће на томе, на

тој студији, израсти стратегија националне безбедности, онда ја унапред тврдим да ће она бити изузетно квалитетна и максимално уподобљена потреби ове земље у очувању најзначајније ствари, а то је безбедност земље.

Данашњи сет закона који се тиче Војске и безбедности ове земље јесте врло осетљив и зато има, по мени, и данас доста погрешних погледа на ову законску област. Често нам се учини, у поодмаклој демократији и навици на демократске односе у овој земљи, да је у Војсци претерано присутан степен, да га тако назовем, инокосности, односно инокосног одлучивања о многим стварима. Осим тога, овде је неколико говорника затражило и одговор на нека питања заборављајући да је ово област из које се не може све, ни близу све, чинити транспарентним у овом друштву и да се, без обзира на прокламована уставна права свих грађана ове земље да треба да знају што више тога, не могу јавно експлицирати многе ствари и многи подаци из војнобезбедносне области.

Ово сам хтео да нагласим да бисмо онда под тим условима гледали на ове законе који су пред нама и њихов квалитет. А гледано из тог аспекта, из тог ракурса, ја мислим да смо добили за ову седницу, свеукупно, врло квалитетне законе, законе у којима имате (ја ћу о појединим нешто рећи касније) за мене чак изненађујуће присутно демократско опредељење код многих одлучивања, колико то услови дозвољавају.

Министар је данас, када је одговарао на нека питања, врло јасно, прецизно и тачно оцртао управо тај сегмент. Министар или декан школске установе или начелник Генералштаба или било ко за кога се каже да доноси одлуку... Ја сам потпуно схватио из онога што је министар говорио, а и из самих закона, да се каже да он доноси одлуку; фактички, само је највиша функција та која ставља потпис на оно што је разматрано у једном, рекло би се, крајње демократском процесу доношења те одлуке. Министар је то управо објашњавао. Мислим да је тога јако много присутно у овим законима и да се предлагачу закона може, у том смислу, одати пуно признање.

Што се тиче ових закона који су данас пред нама, ја ћу рећи – прескочићу ове две одлуке, па ћу о њима нешто рећи на самом крају, видећете зашто – када је у питању Предлог закона о војном образовању, да је у њему у највећој мери садржано управо ово што сам говорио. Мислим да је изванредно, свеобухватно сачињен; да је дата врло прецизна организација комплетног школства; јасне надлежности у систему школства. Иако је задржана сва специфика војна, да кажем условно, која је садржана у субординацији и другим епитетима, у том закону довољно је изражен степен аутономије Универзитета у поређењу са цивилним универзитетима. Све остале специфике војне установе задржане су, али усаглашене са интересом и самосталношћу полазника. Сачувана је самосталност и стручност установа, органа и образовно-васпитног рада у њима.

Овај закон, уређујући специфичности војног образовања, убеђен сам, веома ће помоћи и убрзати интегрисање војношколских установа и целог

војношколског система у образовни систем Републике. Убеђен сам да је у томе један од његових најјачих квалитета.

Што се тиче Предлога закона о изменама и допунама Закона о одбрани, мислим да је у њему у односу на досадашњи, постојећи закон много тога прецизирано, допуњено, или уграђено као ново или појачано као обавеза или дефинисано као досад непостојећа обавеза за грађане, установе, физичка и правна лица.

На пример, досадашњи члан 102, који је био садржан у свега два и по реда (већ то може јасно показати колико се у два и по реда могло рећи) брисан је и замењен новим чланом у обиму од целе једне стране потпуно новог текста и потпуно нове, значајне садржине. Посебно је у њему значајно то што је знатно побољшан и обезбеђен повољнији положај припадника Војске, о чему је у неким одговорима министар говорио данас.

Кад сам рекао да ћу, осврћући се на ове законе, на крају рећи нешто о овим одлукама под тачкама 1. и 2, само успутно – молио бих да се поведе рачуна убудуће, јер стоји нешто што је недопустиво, мислим да је грешка, а то је да су ове одлуке, као и један извештај који је уз њих дат... Испада да је годишњи план употребе Војске Србије у мултинационалним операцијама у 2017. години. Било би, чини ми се, глупо да се разматра сада план за 2017. годину и уз њега Извештај о извршењу Годишњег плана употребе Војске у 2016. години, усвојен на седници од 12. децембра 2017. године, тек. Иста ствар је и са Предлогом одлуке о учешћу припадника Војске у мултинационалним операцијама у 2017. години – испада да тек сада треба да га усвајамо. Очигледно је омашка и непажња, па сам само хтео да укажем да то не би требало тако, јер квари утисак о свему овоме о чему сам напред говорио, иако се то може и занемарити јер је очигледно техничка грешка.

Што се тиче Закона о БИА, мислим да су учињена побољшања и да обезбеђене измене у њему чине и омогућују већи степен интегрисања грађана у систем рада БИА. Мислим да је потребно да се након усвајања нове стратегије националне безбедности приступи новом усклађивању свих закона с њом, с обзиром на то да ће се она донети пре. Чини ми се да је јако важно и да добија још више на значају потреба израде новог кровног закона, који би обухватио све службе, односно цео безбедносно-обавештајни систем. Посебно је битан овај обавештајни рад.

Ово је јавна седница и јасно ми је, као и вама, да не могу о томе детаљније и шире говорити, али надам се да ће бити прилике када буде доношен тај закон, као и остали закони који ће употпунити и побољшати безбедносно-обавештајни систем.

Мислим да смо од измена, већ колико година има од кад смо усвојили, уместо Државне безбедности формирали Безбедносно-информативну агенцију (БИА) и уопште агенције... Неко је данас овде поменуо да би боље било да је то Државна безбедност и ја с обе руке гласам за то, не зато што сам ја био радно ангажован у овој земљи у време када је

постојала Државна безбедност, него због тога – ако не то, онда ће се морати другачије урадити – да се обезбеди законски далеко веће, с једне стране, самостално наступање сваког од ових сегмената безбедносно-обавештајне службе (данашњих агенција), али мора се, још значајније је, обезбедити пуна, пуна синергија свих тих сегмената у јединственом циљу. Мислим да данас та међусобна сарадња не постоји у довољном степену.

Овде је наглашено да треба да постоји сарадња и доноси се акт о сарадњи са другим организацијама (баш тако је речено – са другим организацијама), а ја пледирам и предлажем да се донесе посебан акт о сарадњи БИА са Министарством унутрашњих послова...

(Председник: Хвала, истекло вам је време.)

... Односно да се усагласи што више закон о њиховом раду са Законом о Полицији. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала, посланиче.

Реч има Мирослав Алексић.

МИРОСЛАВ АЛЕКСИЋ: Захваљујем.

Поштовани господине министре, поштована господо официри и представници Министарства, даме и господо народни посланици, поштовани грађани Републике Србије, данас расправљамо о важним законима из области безбедности, одбране, Војске. Наравно, наставља се пракса и начин рада у овој скупштини да се обједињују све тачке у једну тачку дневног реда, како бисмо што мање времена имали да се посветимо детаљније овим предлозима закона.

С друге стране, данас овде имате девет закона који се усвајају по хитном поступку. Заиста бих волео да ми неко објасни зашто се по хитном поступку усвајају ови закони, рецимо, закон о војном образовању, који је данас на дневном реду. Зар то није могло да иде кроз једну редовну процедуру и да се мање грешке праве? Тиме би се избегло да се на сваких годину, две или три мењају поједини закони.

Наравно, када се тако ради онда не можемо имати квалитетно изграђене институције, нити можемо имати адекватне законе, ни владавину права. То је оно на шта нас упозорава свет, на шта нас упозорава и Европска унија, којој тежимо. Дакле, све смо даље свакога дана од тих стандарда и начина функционисања у уређеним земљама и уређеним друштвима и системима.

И, нарочито, када дођемо до расправе у појединостима, када заиста постоји прилика да о сваком од ових закона расправљамо члан по члан и можда и ми из опозиције дамо неки квалитетан предлог који би поправио закон, што бисмо ми могли да подржимо, немамо прилику за то јер је сада најновија мода да посланици власти предлажу амандмане на предлоге закона који долазе од стране власти, односно Владе Републике Србије.

Што се тиче ових закона који су на данашњем дневном реду, две речи их описују: једна је – овлашћења, а друга је – одговорност, и једно не прати

друго. Дакле, овлашћења политичких функционера, како у Министарству одбране тако и у БИА, драматично се повећавају, а с друге стране, њихове одговорности готово и нема. Образложићу о чему се ту тачно ради.

Наравно, оно што још упада у очи свима који су читали овај материјал и ове законе јесте да је онај део који се тиче професије и струке из области војске доста добро постављен, али свуда где се тежило давању веће тежине политичким функционерима, конкретно министру одбране који овде седи, није се штедело нимало, па је онда додатно политизована институција Министарства одбране.

Што се тиче прве и друге тачке дневног реда, као и седме тачке, то је учешће у мултинационалним операцијама, што се тиче Народне странке, ми то можемо да подржимо. Можемо да подржимо зато што се то тиче наших војника и наших људи, који и те како имају лош статус у Војсци и већина њих се пријављује за учешће у овим мултинационалним операцијама из једног јединог разлога, а то су финансијски разлози, јер је то начин да они, попут неких гастарбајтера, оду у свет и зараде некакав новац, да после купе стан, ауто. Они немају тетку из Канаде која би могла да им помогне и морају се сами сналазити како ће финансирати и одржавати своје породице и планирати свој живот.

Наравно, око седамсто лица из Војске и једанаест лица из МУП-а предвиђено је за учешће у овим операцијама. Они су свакако спремни чак и да ризикују животе због финансијских разлога, што је један од разлога зашто, по неким статистикама које говоре о томе, два војника дневно напуштају Војску. Волео бих да ме исправите ако то није тачно. Дакле, војници полако траже други начин за ухлебљење и своје професионално ангажовање.

Такође, када говоримо о овим законима, годинама се професионалним војницима обећавају бенефиције, и припадницима Полиције, па и БИА, обећавају се јефтине станове. Требало је да крену у марту да се граде; нисам чуо да су кренули. То је помпезно најављено током изборне кампање за београдске изборе, али се то очито није догодило, што нас не чуди јер шест година слушамо обећања, најаве, лажи, пропаганду владајућег режима, али је проблем када се то дешава у институцијама као што је Војска Републике Србије.

Што се тиче Закона о војном образовању, да, он је требало да се промени зато што је последњи усвојен, како рече министар, давне 1994. године, али се поставља питање да ли сте овај закон поставили мало амбициозније него што би то било реално и да ли се он заправо више односи на задовољавање и легализацију амбиција појединих професора или на полазнике војног образовања у Републици Србији. Дакле, ако погледате сам закон, видећете да се две трећине закона односи управо на професоре, на амбиције појединих професора за стварање универзитета одбране, а да се врло мало помињу полазници, односно да се закон јако мало односи на полазнике. Питање је да ли та војна академија, односно универзитет треба да

буде кровна организација војног школства и да ли је у структури Генералштаба.

Војска данас, нажалост, има веома мало утицаја на војно школство које ви овим законом предлагате, што говори о томе да је он амбициозно постављен, нарочито ако погледамо искуства из претходних година када смо имали све већи број полазника на смеровима Војне академије као што су финансије, ИТ сектор или неки други сектори, далеко више од базичних, основних родовских курсева као што су пешадија, артиљерија или неки други. А разлог је што ти млади људи имају већу алтернативу и лакше могу да дођу до посла и да се баве другим пословима ван Војске и тако реше своју егзистенцију. Али, с друге стране, трпи Војска, јер прелазак на боље плаћени посао ствара мањи број родовских официра који би требало да обављају свој посао у Војсци.

Такође, овде уводите и појам некакве мешовите војне школе, као некакав хибрид између војне гимназије и струковних војних школа. Није баш најјасније зашто сте то урадили.

Генерално, у овом закону војни систем неће бити у функцији реалног развоја и попуне Војске, већ задовољења амбиција професора или појединих руководиоца на овом универзитету.

Што се тиче Закона о одбрани, овај закон има једну кључну ствар коју сте ви навели, а то је да се измешта расправа о извештају о стању припрема за одбрану из Народне скупштине у ресорни одбор. То значи да идемо корак даље од транспарентности. Уместо да се овде расправља о томе, расправљаће се на одбору и на тај начин вероватно избегнути озбиљна расправа о овој теми, као што је припрема за одбрану.

Овај закон уводи једночлана привредна друштва, јавна предузећа, привредна друштва и предузетнике. Потпуно је нејасно шта ће они радити. У образложењу закона то није баш најјасније речено, јер та привредна друштва практично омогућавају стварање одређених привилегованих јавних предузећа, субјеката, под партијском контролом или можда контролом неких појединаца. Да ли је идеја да та предузећа која ћете формирати практично држе монопол у области одбране?

Наравно, оно по чему је министар Вулин нарочито познат, у овом закону су наведена и удружења која ће допринети јачању система одбране и која могу стећи статус удружења од посебног значаја за одбрану. Сећамо се афере са удружењима док је био министар у свом претходном ресору, где је говорио о некаквим удружењима која ће лицима у стању социјалне потребе омогућити услове за функционисање, па је ту било неких два милиона евра, а од чега се после напрасно одустало, како је он рекао тада, због притиска медија или не знам чега другог.

Видим да настављате ту праксу овде. Оно што је најзанимљивије, критеријуме за доделу средстава прописује лично министар. Јако занимљиво. То говори о томе колико сте изградили ову институцију.

Такође, у домену овог закона имамо још једну проблематичну ставку, а то је уређење и заштита тајности података. Дакле, јако проширујете ту област. С једне стране, онемогућавате јавност да добије увид у неке податке који можда досад нису били државна тајна, да ли су у питању грађани, да ли су у питању нека струковна удружења, да ли су у питању синдикати... Да добије увид, рецимо, у то шта се догодило и ко су кривци за хеликоптерску несрећу, или увид у то ко је одговоран и ко ће сносити одговорност за то што се у возилу Министарства одбране код државног секретара пронашла дрога, да ли возило Министарства служи за превоз дроге. С друге стране, овако постављен појам тајности података такође омогућава самом министру или надређенима да кажњавају припаднике Војске Србије за које се по тој широкој, слободној процени може рећи да су прекршили правило тајности података.

Даље, такође у овом закону, као један од посебних разлога за доношење и измену овог закона наводи се примена посебних мера безбедности за лица која се баве пословима одбране и увођење посебних критеријума за попуну таквих радних места. Наравно, још једна политичка ствар где ће се повећати политичка моћ министра у самом министарству.

Што се тиче Закона о Војсци Србије, тај закон је такође врло битан са политичког аспекта. Ту се прво уводи да министар распоређује и премешта професионална војна лица унутар и ван Војске, на предлог или мишљење начелника Генералштаба, али одмах у наставку се каже да министар може да делегира ове послове на начелника Генералштаба или своје помоћнике. С једне стране, ако вас интересује неки случај, да неког ви желите сами да распоређујете, премештате, ако је то у неком вашем политичком интересу, то ћете радити ви, а у неким другим случајевима ће радити начелник Генералштаба или ваш помоћник.

Такође, овај закон о Војсци који предлагете даје вам могућност смањења основице за рачунање плата професионалних војника, вероватно уколико би се учила мања лојалност ових лица према оној политици коју ви будете заступали у Министарству. Такође, установљавање евиденција цивилних лица која би се примила на службу у Војсци – без јавног конкурса, наглашавам. Дакле, министар овим законом добија могућност да може да одређује специфична формацијска места без јавног конкурса, и ван Војске где се примају цивилна лица али и у самој Војсци.

Дакле, проширују се надлежности, проширују се овлашћења министара науштрб институција. Даље се упорно ради, шест година, на разградњи свих институција, па и Министарства одбране.

Закон о производњи и промету наоружања и војне опреме (претходни је усвојен 1996. године), наравно, врло јасно говори шта је намера доношења једног оваквог законског предлога – стварање нових привредних субјеката и друштава у овој области и лица која ће бити регистрована, начина за њихову регистрацију, која ће се бавити трговином и производњом војне опреме и

наоружања. Такође, овде се уводи стварање групације Одбрамбена индустрија Србије као категорије која ће бити под апсолутном контролом министра одбране. Наравно да се овде иде на то да поједини трговци и мешетари могу да буду повлашћени и да раде ове послове који се тичу трговине наоружањем и војном опремом.

У овом закону се предвиђа и страни улагач, стране улагање. Министар је малочас рекао како ће то спречити приватизацију. Не, министре, досад су та предузећа била од стратешког интереса за државу Србију, а ви сад уводите категорију да их неко може докапитализовати и да ће неки странац (па и да није странац) бринути више о тим предузећима него што је досад бринула држава Србија. То сте овде навели као кључну новину. Против тога се буне синдикати, и „Независност“ и ваши војни синдикати, али вас то очигледно не интересује. Јасно је да ви желите да све ставите под своју апсолутну контролу.

Што се тиче овог закона о продаји и производњи наоружања, нарочито треба да се замислите због тога што се Србија данас налази на црној листи *FATF*-а, и то је у извештају Европске комисије, осумњичена за финансирање тероризма и прање новца. Ви знате, министре, претпостављам, јако добро да сваке недеље из Ниша полеће авион „антонов“, изнајмљен од украјинске фирме, који вози наоружање, које се скупља из наменских фабрика по Републици Србији. Добро је да људи раде, да имају посла, добро је да се производи, али је питање само на који то начин радити и да ли ће то угрозити општи интерес Републике Србије.

Даље, што се тиче Закона о БИА, жао ми је што ту нема шефа БИА већ тај закон треба да брани министар Вулин. Не знам зашто њега данас нема овде, требало је да он сам образложи ово што је предложио.

Ја ћу прочитати неколико кључних ствари из Закона о БИА да би грађани, пре свега, могли да чују: „Акт о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Агенцији доноси директор Агенције, уз претходну сагласност Владе.“ Дакле, доноси директор БИА, уз политичку сагласност актуелног режима. „За попуњавање радних места у Агенцији није обавезан конкурс. О заснивању радног односа у Агенцији решењем одлучује директор.“ Дакле, директор одлучује кога ће примити, како ће примити и на које место.

Припадници Агенције дужни су да похађају стручну обуку, као и да се стручно усавршавају и да положе посебан стручни испит, а програм и начин похађања стручне обуке, стручног усавршавања и полагања посебног стручног испита утврђује се такође актом директора.

Даље: „Рад припадника Агенције оцењује се једанпут годишње.“ Можете мислити ко га оцењује – оцењује га директор. „Услови за стицање и губитак звања утврђују се актом директора, уз претходну сагласност Владе.“ „Коефицијенти за обрачун плате утврђују се актом директора, уз претходну сагласност Владе“, односно политике ове власти.

Даље, припадник БИА може бити трајно или привремено премештен на друго одговарајуће радно место. За премештај због потребе посла није потребна сагласност припадника Агенције, већ то директор може урадити сам.

Ово што пише у овом закону је само давање политичке моћи директору да може да ради шта год хоће са припадницима Безбедносно-информативне агенције и, с друге стране, да извршава политичке налоге оних који су га ту поставили. То је урушавање институција, све смо даље од уређеног друштва, од институција и од Европе, и овај закон такође потврђује то шта ће се дешавати.

С друге стране, где је одговорност? Да ли је неко питао ко је одговоран можда из БИА за смрт Оливера Ивановића? Оливер Ивановић је најављивао своје убиство. Нико није одговорио за то. Шта су наше службе радиле? Њих финансирају грађани Републике Србије, из буџета. Дужни су да брину и о држави Србији, о интересима државе Србије, али и о сваком појединцу који живи у овој држави. То је посао БИА. Треба да изађу и кажу ко је одговоран за пропусте, ако их је било. Ако их није било, зашто ћуте и по чијем налогу ћуте, у овом конкретном случају, да не говорим о неким другим случајевима.

На крају, када све ове законе прегледамо и сублимирамо, јасно се види кроз све ове предлоге, од кадровских до материјалних, да се они димензионирају не сходно потребама Војске, већ мешетара који ће трговати наоружањем и војном опремом и срасли су с овим режимом.

Даље, јачањем надлежности министра и директора БИА у области запошљавања, унапређивања, распоређивања припадника Војске и запослених у БИА урушавају се сви прописани критеријуми и кадровска политика у једном уређеном систему и омогућава запошљавање партијских кадрова без обзира на стручне компетенције.

Оно што је највећи проблем јесте то што се повећава ризик по одбрамбену моћ земље, као последица измештања одлучивања о изразито професионалним војним питањима на одређене политичке, смем рећи, некомпетентности појединаца који данас управљају системом као што је Војска Републике Србије.

На крају, последица једног оваквог односа Вучићевог режима према систему одбране и безбедности јесте урушавање одбрамбене моћи земље. Војска је, господине министре, све мање стуб државе, а све више државна фирма која нуди високоризичан посао за мизерне плате и као таква представља институцију којом режим купује социјални мир. А себи приређујете параде, уз повремене ратнохушкачке изјаве о земљама у региону са којима Србија треба да остварује партнерске односе. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Верољуб Арсић): Прво по Пословнику имамо колеге.

Прво Маријан Ристичевић, по Пословнику.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Захваљујем.

Даме и господо народни посланици, поштовани официри, повређен је члан 107, достојанство Народне скупштине.

Управо смо гледали посланика који све најгоре прича о Вучићу, а преко Давенпорта је хтео да приступи Српској напредној странци и буде министар пољопривреде. Али се ми не „палимо“ на стране амбасадоре.

Човек који је посланик Вука Јеремића, накнадни, овде је говорио веома лоше о Војсци. Није ни чудо, Вук Јеремић цивилно је служио војни рок у Председништву Србије код Бориса Тадића и онда као такав, као војник, оде у САД на скуп „Вестерн полиси интер“ (знају они шта је то) и каже овако, обраћајући се НАТО официрима – говорим о пензионисању, ово говори Вук Јеремић „Потомак“, или отпуштању шеснаест активних генерала и више од триста официра. Могу вам рећи, имали смо ужасне притиске, реч је о одликованим официрима и херојима ратова деведесетих, рекао је Јеремић. Уз то, Јеремић се тада америчким домаћинима похвалио да је сарадња са Хашким трибуналом изузетно висока у агенди, као и да је било битно и напорно представити процес пензионисања и отпуштања генерала и официра као неполитички и приказати да нису отпуштени јер имају другачије погледе и прегледе. Надаље, он се заложио за цивилну војску, говорећи НАТО генералима – ево, заправо, овде док вама то говорим, ја служим војску, што је изазвало прво смех, а после аплауз.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега Ристичевићу.

По ком основу, колега Алексићу?

(Мирослав Алексић: По Пословнику.)

Реч има народни посланик Ђорђе Комленски, повреда Пословника.

Изволите.

ЂОРЂЕ КОМЛЕНСКИ: Захваљујем, председавајући.

Повређен је члан 106. став 1, јер никакве везе са темом дневног реда нема поништавање конкурса за невладине организације док је господин министар Александар Вулин био министар у Министарству за рад, борачка и социјална питања, али очигледно је да то има други основ.

Слажем се са колегом Ристичевићем да је повређен члан 107. поред овог члана 106, а то је достојанство овог дома, јер поништавање конкурса, да би се спречила могућа злоупотреба новца деобом невладиним организацијама, и давање тог новца фонду за лечење деце од специфичних болести може да смета само некоме ко има сопствену криминалну невладину организацију, која се зове Фонд за унапређење ресурса грађана, који је опљачкао 53.000.000 динара од Општине Трстеник на наводно збрињавање одраслих и старих. Нико није пронашао те које су они збрињавали. А да је то криминална организација, говори и то да се против заступника, Јулијане Јовановић, води кривични поступак управо због малверзација у тој установи.

Једино што је дотични господин, који је својим наступом повредио Пословник а ви пропустили да то прекинете, успео својом сналажљивошћу

да ескивира да он буде тај који ће кривично одговарати, него је онако немушто и нељудски сместио неком другом. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Да ли желите да се Скупштина у дану за гласање изјасни о повреди Пословника? (Не.)

Повреда Пословника, колегиница Драгана Баришић.

Изволите.

ДРАГАНА БАРИШИЋ: Захваљујем, уважени председавајући.

Сматрам да сте повредили члан 8. јер се ви као председавајући старате о току ове седнице. Зашто? Зато што је господин који је говорио о овим законима врло често спомињао господина Братислава Гашића. Ја знам да је тај господин опседнут ликом и делом господина Гашића, јер су му се привиђали и дронови, и сам је на свом Твитер налогу написао да „БИА ради и друге послове поред асфалтирања путева; нађох ово на својој тераси, нека се јави власник да му вратим“.

Господин је опседнут, али треба да буде опседнут на начин да се угледа на господина Гашића и за своју општину уради све оно што је господин Гашић урадио. А вероватно се дотични господин плаши тога што је господин Гашић на 118. рођендану БИА најавио економску безбедност, односно да ће се позабавити и тиме, кроз прикупљање релевантних информација и борбу против корупције и криминалног деловања које угрожава економске основе нашег друштва. Вероватно господин који је говорио о господину Гашићу све најгоре осећа извесну дозу страха. Оправдано. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Да ли желите да се Скупштина у дану за гласање изјасњава о повреди Пословника? (Не.)

Право на реплику, народни посланик Владимир Ђукановић.

Изволите.

ВЛАДИМИР ЂУКАНОВИЋ: Хвала, уважени председавајући.

Знате, овде је неко, дотични колега помињао Вучићев режим, који разара систем одбране, безбедности и не знам чега. Елем, уваженом колеги бих... Заправо, вама ћу се обратити, председавајући.

Знате, Вучићевом режиму није пало на памет да најбоље официре, који су имали 40 година, имали су можда чин потпуковника, пуковника, пензионисе. А разлог што су они то радили био је тај што су сви ти официри били укључени у борбу против НАТО-а. Њима је стигао налог да све те људе пензионису, и они су то урадили. А онда су за начелника, рецимо, Генералштаба изабрали човека који не знам да ли је ичим командовао у животу, али је постао начелник Генералштаба. Прескочио је све могуће чинове, од потпуковника је дошао да буде начелник Генералштаба. Зашто? Завршио је некакав курс, да ли у Гармишпартенкирхену или некој другој обавештајној институцији, није ни важно, али то је била једина референца да буде начелник Генералштаба. Онда они нађу да нам причају како је неко разарао безбедносни систем.

Узгред буди речено, када већ говоримо о демократијама, ово је угледни лист „Економист“ радио – њихов период власти је сврстао тако да је Србија тада била некакав хибридни режим, испод сваког могућег критеријума, најгора, онако... нека врста полудиктатуре. Извините, данас су много веће оцене истог тог угледног часописа за Србију; ми смо у рангу САД, демократија са изазовима, што је огроман напредак у односу на оно што су они нама оставили.

Тако да приче које они сервирају... А сада ћу вам рећи, ово што је прочитао везано за чланове Закона о БИА, па, напредак Србије у демократији управо су ови чланови, јер ми нешто дефинишемо законом, што би иначе било нормално да директор БИА ради, као што је у сваком јавном предузећу сасвим нормално да је директор тај који оцењује своје раднике и, замислите, врши систематизацију радних места, уз сагласност Владе.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега Ђукановићу.

Право на реплику, народни посланик Мирослав Алексић.

МИРОСЛАВ АЛЕКСИЋ: Захваљујем.

Не знам чему оволика нервоза појединих колега посланика, очекивао сам да ће бити мало креативнији, да не износе ове лажи које из седнице у седницу износе о мени. Ако је неко... Ваљда сте ви изградили правну државу, па ће неко у њој да одговара за нека злодела, крађе, корупцију, ако је урадио. Ви пуцате из нечега јер не знате шта ћете да кажете о овоме што сам ја говорио.

Очекујем да ми министар одговори, њему сам се обраћао, нисам се обраћао овим партијским војницима који имају задатак само да на личним основама вређају нас из опозиције. Него, одговорите и реците да ја нисам у праву по свим овим ставкама које сам изнео образлажући предлоге закона. Дакле, то је суштина.

А то ко је шта радио пре шест година, пре десет година... Па, да ли неко треба да се враћа у 1999. годину да вас пита где је тада био Александар Вучић, да ли је тада био у Влади, да ли је био у Влади која је изазвала рат, да ли је био у Влади после које су грађани гинули на том Косову које он сада брани тако што га поново предаје Харадинају, са којим данас влада на Косову? То је нешто што треба да одговорите грађанима Србије, а не да овде лажима, клеветима и некаквим личним прозивкама прозивате било ког посланика у овој сали.

На све то што говорите о мени, немам намеру да одговарам. Постоје институције, надам се, у овој земљи, па нека свако каже ко је од нас шта радио. А ове лажи и бљувотине о којима ви говорите већ су давно схваћене од стране грађана Србије, јер то није начин на који можете показати да сте у праву. То показује само колико сте несигурни, колико не стојите иза свега овога што говорите и колико вас боли истина. На све што вам се каже у очи, што је истина, одговарате личним увредама, лажима, клеветима и претњама.

То је политика коју заступате у овом парламенту и у Републици Србији. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: По Пословнику, народни посланик Милена Турк.

МИЛЕНА ТУРК: Хвала, председавајући.

Повређен је члан 107. Пословника. Наиме, претходни говорник је повредио достојанство Народне скупштине, достојанство грађана, али је вређао и интелигенцију свих грађана и народних посланика изрекавши овакве речи.

Када говоримо о томе како се утврђује одговорност, ми заиста препуштамо надлежнима да утврде шта се дешавало са фабриком „Петолетка“ док су стизале субвенције Републике Србије у износима који су милионски, а за то време се гомилали дугови, док је претходни говорник био у Надзорном одбору и све то аминовао. Исто тако, препуштамо надлежнима да утврде, не доносимо паушалне закључке, шта је са педесет четири милиона из Фонда, који су стизали пред изборну кампању 2012. године, месец за месец. То су били милиони грађана Републике Србије, за које није утврђено на шта су потрошени, али ми не доносимо паушалне оцене него препуштамо надлежнима да то одговоре.

Када говоримо о 1999. години, још неки би требало да кажу где су се налазили, да ли су бранили заставу и будућност наше земље или су се позивали на приговор савести, а знамо поуздано да умеју да баратају оружјем јер су у разним ловачким друштвима.

Дакле, то су све неки одговори које ми захтевамо овде, али хајде да не износимо паушалне оцене, него да надлежнима препустимо и да говоримо о закону данас који знатно унапређује и пословање наменске индустрије и Фабрике ТМО, а о томе је, наравно, реч, јер се ради о Трстенику и о развоју целе наше земље. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Потпуно се слажем с вама, колегинице Турк. Нека надлежни органи утврђују одговорност, и грађани на изборима – и они потврђују ко се како понашао када је био на власти.

Само полако.

Право на реплику, народни посланик Владимир Ђукановић.

ВЛАДИМИР ЂУКАНОВИЋ: Ево овако. Не знам чиме сам вас увредио, причао сам о ономе што сте ви излагали, али морам сада да кажем, зарад јавности, пошто тако ружно говорите о нашој војсци која је бранила ову земљу, ваш директор, садашње странке којој припадате, исту ту униформу носио је тих деведесетих година. Што тада није скинуо униформу и рекао – мене је срамота, ова војска масакрира, убија децу итд., него је био исто припадник те војске? Наравно, касније је напредовао до чина начелника Генералштаба, иако не постоје никакви критеријуми како је до тога дошао. Није ли вас срамота да тако нешто кажете?

Морам још нешто да кажем о демократији. Знате, господине Арсићу, а о томе су писале и новине, у време њихове власти било је ваљда најнормалније да политичког противника ставите на мере и прислушкујете га. Моја маленкост, нажалост, три године им је била на мерама, без икаквог образложења. Само су рекли судији – напиши тамо меру да га прислушкују, подвели под некакав екстремизам и национализам. Зашто? Да би јурили кретање господина Николића и господина Вучића.

То је била њихова власт. Прислушкивали су људе како им је пало на памет. И они су данас нашли за сходно да причају о томе да ли неко ставља БИА под контролу или не. То је заиста врхунац лицемерја и дрскости!

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Право на реплику, народни посланик Ђорђе Комленски.

ЂОРЂЕ КОМЛЕНСКИ: Да ли постоји већег безобразлука него кад неко ко бесомучно лаже говори за неког другог да лаже?

Можемо ми изговорити свашта, али папир показује и доказује ко говори истину а ко лаже. Против Јулије Јовановић се води кривични поступак пред судом у Смедереву, и то је достављено као одговор Министарства правде на питање посланика Маријана Ристичевића.

Фонд за унапређење ресурса грађана, у његовом Управном одбору се налазе Љубиша Кнежевић, таст господина Мирослава Алексића, Мирослав Алексић, Марија Кнежевић Алексић, Јулија Јовановић и још троје лица.

Даље, овлашћење којим господин који тврди да ја лажем даје Драгани Пузовић да може да располаже новцем са рачуна овог предузећа, да ли је то доказ... Односно, невладиној организацији, извињавам се. Да ли је то довољан доказ да је 53.000.000, неспорних, за то постоје уговори и докази, од Општине Трстеник, злоупотребљено? А за злоупотребу, од тих 53.000.000, постоје засад докази, оно што тужилаштво каже, за нека четири и по милиона. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има министар господин Вулин.

АЛЕКСАНДАР ВУЛИН: Хвала лепо. Овде су изречене бројне неистине, па да почнемо да радимо и на ту тему.

Дакле, овде је речено како су сви закони донети по хитном поступку. Наравно, неистина. Предлог закона о изменама и допунама Закона о одбрани – јавна расправа одржана од 3. до 23. новембра 2017. године, округли сто у Нишу, Новом Саду, Београду, али коме је то важно. Једноставно је то тако.

Предлог закона о изменама и допунама Закона о Војсци Србије – јавна расправа одржана од 3. до 23. новембра 2017. године, опет у Нишу, Новом Саду, Београду.

Предлог закона о изменама и допунама Закона о употреби Војске Србије и других снага одбране у мировним операцијама ван граница Републике Србије – надлежни одбор Владе Републике Србије још 2016. и 2017. године (значи, два пута) утврдио је да није потребно спроводити јавну

расправу, јер се изменама и допунама само унапређује примена Закона. Али коме је то важно, само залепите етикету, урађено је тако и ништа више.

Предлог закона о наоружању и војној опреми – одржане су две јавне расправе. Две, не једна, две. Прва од 2. до 23. марта 2015. године, у сарадњи са Привредном комором Србије, а друга јавна расправа одржана је од 26. септембра до 16. октобра 2016. године. Дакле, две јавне расправе одржане о једном закону, али није важно, кажите да није никад одржана и то је у реду. Као, то је нека велика тајна. Успут да вам кажем, лично сам разговарао са сваким од синдиката, са сваким делом пословодства, али коме је то важно, довољно је да кажете – није, па нека се та неистина претвори у истину.

Предлог закона о војном образовању – одржане су две јавне расправе, од 5. до 31. марта 2014. и од 22. септембра до 11. октобра 2016. године. Дакле, две. Опет и ту две. А битно нам је да бисмо стигли за почетак ове школске године, да бисмо почели да радимо и да омогућимо деци да се образују по најбољим могућим условима.

Предлог закона о изменама и допунама Закона о војној, радној и материјалној обавези. Надлежни одбор Владе је утврдио да није потребно спроводити јавну расправу, јер опет има минималан број измена.

Дакле, све до једног што је речено да је по хитном поступку – није. Једноставно није истина, али ваљда је тако најлакше.

Александар Вучић је био министар одбране 2012. године. Тада је почела Војска да се враћа тамо где јој је место, на прво место од свих институција у нашој земљи. Подсетићу вас да пре тога не само да није купљен ниједан авион и да је истопљено петсто тенкова и хаубица, да су продужавали ресурсе на авионским гумама, гума нису имали, да није било ни чизама, ни униформи. Једина набавка коју су имали... Сада ћете чути шта су купили од наоружања и како су нас опремили од 2000. до 2012. године: купили су нешто „ленд ровера“, и то цивилне верзије, не војне верзије, и пушке „хеклер и кох“, тачно триста комада. То је све што је за нашу војску набављено у свим тим деценијама.

Од 2012. године, откако је Александар Вучић постао министар одбране, до данас купују се авиони, најмодернији, ремонтују се, модернизују; стижу тенкови, стижу оклопна возила пешадије; уводимо наше производе, наше одбрамбене индустрије Србије, које до сада нисмо имали; уводимо од „норе“, „лазара“, „милоша“, „малог милоша“, да не набрајам шта смо све направили. Резерве наше војске, материјалне резерве, више су него што су икада биле. Никада нисмо имали толико горива, толико хране, толико муниције, толико униформи, толико опреме, толико чизама. Никада нисмо имали толико.

Дакле, коначно се о Војсци брине. Почело је да се брине откако је Вучић постао министар одбране 2012. године, наставио је Братислав Гашић (као што ће наставити одлично да ради и у БИА), наставио је Зоран Ђорђевић, и на мени је да спроводим то што су они радили пре мене. Тако је

било и тако јесте. Али коме је то битно, битно је да се нападне политички противник и нека то буде најгрубљим лажима.

Ми смо само у 2017. години, па до сада, 2018. године, збринули око седамсто припадника Војске што се тиче станова – неке путем повољног кредитирања, неке путем стамбене изградње, а неке путем Фонда СОВО. То се није радило. То је до 2012. године престало да се ради, скоро да је била забрањена стамбена изградња.

Зато, када говоримо о оваквим стварима, када говоримо о институцији каква је Војска, онда би било заиста добро да се уздржимо од политике, али видим да једноставно није могуће. Тешко је то рећи некоме ко се усуди да оптужи наше службе безбедности за убиство Оливера Ивановића на територији коју не контролишемо, и знамо да је не контролишемо и знамо да је то по Резолуцији 1244. Оптужити нашу државу за тако нешто... А није им пало на памет да кажу, рецимо – на првом месту питајте Хашима Тачија шта се десило, или питајте међународну заједницу која тамо има ефективну власт. Не, прво чега се сетите, питате наше службе и одмах их оптужите да су криве, неспособне, малтене умешане у тако нешто. Ја то не могу да разумем.

Не могу да разумем то, као што не могу да разумем да се најснажнија оправдања политике бомбардовања наше земље и НАТО агресије нађу у Србији! Нико више у свету не покушава да оправда НАТО агресију. Нико више, чак ни добар део функционера НАТО-а не говори више о НАТО агресији као о позитивној ствари. Овде чујете како су због неке владе 1999. године гинули људи. Значи, нису због тероризма шиптарског, нису због тога што су 1998. године убијали војнике и полицајце, па им се морало одговорити, нису. Нису због тога што су одлучили да сакривају своје скандале и шире свој утицај, своју политику 1999. године, нису, него због политике српске државе и њене владе. То не можете да чујете у НАТО-у. То вам у НАТО-у више нико не каже. Када разговарате са функционерима НАТО-а, они вам не кажу тако нешто.

Ви чујете у Народној скупштини Републике Србије да су за све криви Срби, односно они који су их водили у то време! Дакле, нису криви ни Тачи, ни НАТО, крива је Влада 1999. године и криви су Срби који су подржали ту владу.

А шта мисле Срби о сваком од нас, рекли су на изборима. Е, рекли су на изборима. Па видите колико су дали гласова Вучићу, а колико милипроцентата су дали вашој коалицији. И дали су то са пуним разлогом, није их нико натерао на тако нешто.

Када говорите о одбрамбеној индустрији Србије, па, имали сте сјајну прилику да од „Прве петолетке“ у вашем Трстенику направите гиганта, да сачувате 2012. године, када се дошло да се спасава „Прва петолетка“. Отиђите међу раднике „Прве петолетке“, питајте их како је сад а како је било у време те власти. Питајте их како је било у то време када су уништавали ту

фабрику, када је плански уништен гигант који је радио за највеће светске произвођаче авиона. Ми га сада спасавамо, враћамо.

Само да вас подсетим да је Влада у којој је Александар Вучић био председник Владе дала преко 40.000.000 евра наменској индустрији, па и вашем Трстенику, и вашој „Првој петолетки“, која је то, одмах да их похвалим, одлично искористила, сјајно раде са тим новцем и можемо да будемо поносни на њих и на оно што су урадили.

А шта мисли свет о нама када је у питању одбрамбена индустрија и када је у питању трговина оружјем, да вам кажем да је, по најзначајнијим међународним организацијама, по транспарентности трговине оружјем наша Србија – ваљда због тога можемо сви да се обрадујемо, без обзира на то из које смо политичке партије (ако можете да се радујете због тога) – на трећем месту на свету. Прва је Немачка, друга је Швајцарска, трећа је Србија. Хајде бар да се обрадујемо, да се обрадујемо сви заједно и да кажемо – ево како се понаша наша држава.

Знате ли ви, да бисте било шта продали од нашег наоружања, морате да добијете дозволу од четири министарства и две агенције. То скоро да нема нигде на свету. И онда слушамо овде како држава шверцује оружје и како продаје ко зна коме и ко зна шта.

Ово су закони у којима не би смело да буде политике. У реду је, мрзите Вучића, Гашића, мене, у реду је, то је најмањи проблем, али када говорите о овим законима, говорите о Војсци Србије, говорите о БИА, институцијама важнијим од наших односа и ваше мржње. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: По Пословнику, народни посланик Радослав Милојичић.

Изволите.

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Господине Арсићу, захваљујем на реплици.

Рекламирам члан 107, говорник је дужан да поштује достојанство Народне скупштине и да говори истину. Ако то важи за народне посланике, важи поготово за госте и за министре, који су испод народних посланика. Тако да, ради истине, од 2008. до 2012. године купљено је само сто ципова „дискавери“, осамнаест авиона „ласта“, авион „ембраер“ за снимање из ваздуха, снајперске пушке; купљени су падобрани, ракете ваздух–ваздух за авионе Миг 29. Урађена је база „Југ“, у којој се обучавају официри за учешће у мултинационалним операцијама, не само из Србије и региона већ и читавог света; реконструисана је ВМА клиника; изграђено је пет хиљада станова.

Господине Арсићу, ја вас само молим да сви овде, то важи и за мене и за све друге, говоримо истину када говоримо о подацима који су изузетно важни. Није овде битно ко је у праву, већ је битно како Војска Србије живи, у каквом је материјалном и сваком другом стању. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Милојичићу, заборавили сте нешто, да вас допустим: наимае, сашивено је једно специјално летачко одело за министра Шутановца онда када није било горива за авионе.

(Радослав Милојичић: Повреда Пословника.)

Нисам још завршио.

(Радослав Милојичић: Повреда Пословника.)

Само сам вас допунио, ништа више.

Да ли желите да се о претходној повреди Пословника Скупштина изјасни?

(Радослав Милојичић: Да.)

Изволите, колега Милојичићу.

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Господине Арсићу, ви сте дуго у Парламенту. Прво, није коректно то што ви радите, али ми смо навикли на то. Ја сам овде рекао шта је купљено и набављено за Војску Србије и рекао сам да је Војска Србије у изузетно тешкој материјалној ситуацији.

(Председавајући: Само реците по ком члану?)

Члан 100.

(Председавајући: И претходни је био 100, је л' тако?)

Не. Молим вас, укључите се у седницу, ако вам то капацитети дозвољавају.

(Председавајући: Ја сам укључен.)

Ви сте мени на то што сам говорио о томе како Војска Србије живи рекли да ја немам косе. У реду је, ја немам косе, али Војска Србије и даље има најниже плате у региону.

Молим вас да се уозбиљите на овако важној седници и да говоримо о теми. То што ви желите да направите овде инцидент неће помоћи припадницима Војске Србије... (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Милојичићу, ви сте управо право на повреду Пословника искористили као право на реплику два пута. Ја сам вас пустио. Ви сте реплицирали министру на његово излагање.

(Радослав Милојичић: Не, повреда Пословника, министар није говорио истину.)

Још сте, малтене, оптужили министра да лаже.

(Радослав Милојичић: Не, само да не говори истину.)

Шта је истина? То је сукоб аргумената и део дискусије, а не повреде Пословника.

Повреда Пословника, народни посланик Ђорђе Комленски.

Изволите.

ЂОРЂЕ КОМЛЕНСКИ: Председавајући, повредили сте члан 103. Наимае, када сте допунили повреду Пословника коју је изнео господин Милојичић, везано за тај комбинезон, заборавили сте да кажете да је морао да буде ангажован и геометар да би извадио меру за тај комбинезон, тако да је то био екстра трошак око тог комбинезона. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Господине Комленски, не знам за геометра, али знам да су пилоти сакрили тај летачки комбинезон свом министру, Драгану Шутановцу.

(Александра Јерков: Арсићу, јавите се за реч.)

Одговарам колеги посланику на повреду Пословника.

Не мора да се изјасни Народна скупштина.

Господине Алексићу, по ком основу?

Министру, право на реплику. У реду.

МИРОСЛАВ АЛЕКСИЋ: Захваљујем, господине председавајући.

Пошто је министар малочас оптужио мене да ја лажем и не говорим истину, дужан сам само да га позовем да прочита насловне стране ових предлога закона који су ушли у Скупштину. Ја ћу прочитати прву тачку дневног реда, где се каже – Предлог одлуке о усвајању Годишњег плана употребе Војске и других снага одбране у мултинационалним операцијама у 2018. години, са предлогом да се, на основу члана 167. Пословника Народне скупштине, донесе по хитном поступку. И тако друга тачка, и тако трећа и тако девет тачака, све по хитном поступку. Ово је материјал који је потписала Ана Брнабић, председница Владе, господине министре. Толико о томе ко овде говори истину, а ко не говори.

Што се тиче тога да ли сам ја увредио војнике на било који начин, мислим да нисам. Војници нису тема. Овде сте тема ви, овде је тема политика коју ви спроводите у Министарству према професионалним припадницима Војске Републике Србије.

Када говорите овде о „Петолетки“ из Трстеника, ја ћу вас подсетити да је „Наменска“ само један део од дванаест фабрика које су у оквиру тог холдинга пословале. Преживеле су и ратове и санкције и економске кризе од 1949. године, али нису власт Александра Вучића и 2016. године је највећи део отишао у стечај.

Јуче сам поднео предлог закона за формирање анкетног одбора, да се утврде чињенице ко је одговоран, па да видимо зашто, на који начин и шта данас те фабрике у Трстенику раде у склопу приватне фирме коју сте ви формирали и која се лажно представља као некадашња „Прва петолетка“. Наследила је уговоре са купцима, користи репроматеријале, полупроизоде и робу која је остала у магацинима, у договору са стечајним управницима и Агенцијом за лиценцирање стечајних управника. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: По Пословнику, народни посланик Милена Турк.

Изволите.

МИЛЕНА ТУРК: Захваљујем, председавајући.

Рекламирам повреду Пословника, члана 107, поново достојанство Народне скупштине, јер је мој претходни говорник покушао да обмане јавност изношењем делимичних чињеница или неистина.

Када је реч о фабрици „Прва петолетка“, подсетила бих да је фабрика примила близу тридесет милиона средстава Фонда за развој, који су били намењени унапређењу производње, без икаквог плана о трошењу, без набавке било које машине. Најмлађа машина је била старија од мене, значи, тридесет година минимум. За све то време, само су отпуштани радници, осим у кампањама, када су на силу запошљавани махом режијски радници.

Дакле, фабрика је за све то време, док су у Надзорном одбору седели претходни говорник, његова ужа родбина и остали чланови УРС-а, и све то ћутке гледали и аминовали, направила дугове од 120.000.000 евра. Када су истекли сви рокови приватизације, које је иначе Динкић задао, коју смо ми само продужавали, испоставило се да су дугови три пута већи од вредности саме фабрике. У законским оквирима и ономе што је могло да се уради, урађено је једино могуће а то је да су радници преузели фабрику, да су се окупили и сада већ две године послују позитивно, плаћају и струју, и воду, и порезе и доприносе, све оно што фабрика никада није плаћала.

Оно што нас је најскупље коштало јесте кампања тадашњег председника општине, односно претходног говорника, који је све време говорио погрдно и о Трстенику и о фабрици. Чак постоји један чланак у новинама „Камен око врата држави“, коштао је 144.000 динара новца грађана Трстеника. Нисам сигурна да би се они сложили да толико кошта чланак „Камен око врата држави“, а колико је заправо коштао Општину Трстеник и раднике „Петолетке“, тек ће време да покаже. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: По Пословнику или реплика?

Добро, по Пословнику.

Изволите.

МИРОСЛАВ АЛЕКСИЋ: То је била рекламација Пословника, госпођо председавајућа. Добро је да сте дошли ту. Иначе, рекламирам члан 103. јер је ваш претходних све време дозвољавао колегама посланицима да кроз рекламацију Пословника практично мени реплицирају. Најгрубље су повредили Пословник о раду, односно председавајући, говорећи разноврне оптужбе на мој рачун, личне природе, какве год хоћете, заборављајући и прескачући свесно све оне које им не одговарају, као што су, рецимо, садашњи председник Општине из СНС-а и његова жена, који су били у управним одборима „Прве петолетке“ и у овом фонду о коме говори овај господин, па заборави жену актуелног председника Општине из СНС-а итд.

Дакле, то је грубо кршење Пословника и тенденциозно говорење ствари које нису истините, са идејом да се оно што сам ја овде говорио обесмисли на један начин кроз кршење рада и достојанства овог парламента.

Ја вас молим да убудуће ви као председавајућа седите ту или упозорите ваше председавајуће, потпредседнике који воде седницу, да се понашају у складу са Пословником.

ПРЕДСЕДНИК: Желите да гласамо о овој повреди?

Хвала.

Реч има Александар Вулин.

Изволите.

АЛЕКСАНДАР ВУЛИН: Само да појаснимо неке ствари. Наравно, све што је овде речено, што је набављано од оружја, не може да се по вредности мери са једним „мигом“, а не са нечим више. Уосталом, сваки припадник Војске зна да сада по први пут има две униформе, има нове чизме, а да о томе није могао ни да машта у време када су терали наше борце и наше официре из Војске.

Они који су се хвалили да им је највећи успех то што су отерали толике начелнике Генералштаба у Хаг и отпустили толики број борбених официра тешко да могу да разумеју ово о чему говоримо. Па зато, знате, кад кажу авиони „ласта“, авиони „ласта“ су сада уведени у наоружање, и то шест комада. Сада, зато што су морали да прођу све оно што је потребно да би један авион ушао у наше наоружање, да се исправе све грешке, да се поправи, да се уради, да све буде како треба. Сада су ушли, не тад. Дакле, сада је ушло тек шест авиона „ласта“.

И, само да вам кажем, они су од силне хвале набавили знате колико ракета за „мигове“? Осам. Знате колико ћемо ми? Много више. Хвала вам.

ПРЕДСЕДНИК: Нико се више не јавља од овлашћених или се јавља? Морам да знам да планирам седницу или да пређем на листу.

Добро, реч има Радослав Милојичић.

Изволите.

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Хвала.

Даме и господо народни посланици, поштовани грађани, поштовани официри, данас имамо изузетно важне теме на дневном реду. Надам се да ће сви посланици адекватно учествовати у расправи, да нећемо говорити о оним стварима које скрећу са овако изузетно важне теме, и не само једне, већ је цео дневни ред изузетно важан.

Пред нама је сет закона и ја се надам да ће јавност, пре свега, схватити намере Српске напредне странке. А намере су да поред неколико квалитетних закона о Војсци, не свих, прође неопажено и Закон о БИА, те је моја обавеза као народног посланика кога су грађани изабрали и посланика Демократске странке да скренем пажњу јавности и на оне законе који су прихватљиви за ДС, а то су пре свега закони о учешћу наше војске у мултинационалним операцијама, и оне законе који нису прихватљиви за политику ДС, а то је пре свега Закон о БИА.

Мени је заиста жао што један врстан стручњак какав је господин Панић, који седи овде с нама, није изабран за директора БИА. Много би мање напада било на ове законе да је господин Панић, аполитична личност, као човек из струке постављен на ову одговорну функцију, а да то није господин Братислав Гашић, који је високи функционер Српске напредне странке. Наравно да имам оправдан страх да ће БИА потпасти под руковођење СНС-

а, што није добро за безбедоносне службе у целини а није добро ни за грађане Србије.

Имамо испред себе Предлог одлуке о учешћу Војске Србије у мултинационалним операцијама за 2018. годину. Слушао сам пажљиво излагање министра Вулина, који је рекао, и молим га да ме исправи ако грешим, да тренутно имамо 328 припадника који учествују у мултинационалним операцијама.

Поштована господо, сада је скоро 1. мај, пети месец у 2018. години. Демократска странка подржава учешће наше војске у мултинационалним операцијама, али постављам једно оправдано питање – зашто нисмо донели одлуку о учешћу наше војске у мултинационалним операцијама крајем децембра или у децембру 2017. године? Да ли сте знали да ће се те мисије одвијати или неће? Да ли ми сада доносимо ретроактивну одлуку, а припаднике Војске Србије сте већ упутили на рад и учешће у мултинационалним операцијама и мировним мисијама?

Зашто је добро да Војска Србије учествује у мултинационалним операцијама и мировним мисијама? Има доста разлога за то. Пре свега, одредбом члана 5. тачке 4) Закона о одбрани прописано је да се одбрана земље управо остварује учешћем наше војске у мултинационалним операцијама и мировним мисијама.

Демократска странка то подржава, за разлику од вас из Српске напредне странке који сте до 2012, 2013. године били против учешћа наше војске; додуше, до 2009. године преобучени у дресове Српске радикалне странке, али нам је драго да смо успели бар у овој области да вас едукујемо.

Ми смо, нажалост, у време власти садашњих властодржаца, исте екипе, само једне у другим дресовима, друге екипе у истим дресовима, имали увоз безбедности у Србију. Мировне мисије су долазиле у нашу земљу како би успоставиле ред, како би смириле зараћене стране. То је, наравно, јако лоше по становништво и читаву државу. Доласком на власт Демократске странке, држава Србија је постала извозник безбедности. Наше мировне мисије су почеле први пут да учествују у мултинационалним операцијама и то је оно што је добро, да смо постали извозници безбедности. Да Влада Демократске странке и Драган Шутановац нису професионализовали и модернизовали Војску Србије, ми не бисмо имали капацитете да учествујемо у мултинационалним операцијама и мировним мисијама, и то је важно истаћи.

Шта је још важно? Важно је да учешће наше војске у мировним мисијама и мултинационалним операцијама прати дипломатска активност. Наравно, ту не мислим на дипломатску активност какву пропагира министар Вулин, дипломатску активност конфликта и свађе, већ мислим на једну озбиљну стратегијску дипломатску активност, где ће држава од учешћа наше војске у мултинационалним операцијама и мировним мисијама имати што

економске што стратешке бенефите и користи. Надам се да је то свима нама који живимо у овој држави примарни циљ, без обзира на то ко је на власти.

Морам да истакнем да су управо Влада коју је предводила Демократска странка и тадашњи министар одбране отворили сјајну војну базу „Југ“ код Бујановца, која служи да се сертифицикују официри не само из наше државе и региона већ и читавог света за учешће у мултинационалним операцијама копнених војски, и то је оно што је добро. Такође, Влада Демократске странке је 2012. године у Паризу потписала билатерални споразум – молим вас да одговорите ако нешто од тога није тачно – који је потписао тадашњи министар одбране, где су се по први пут наши официри речних јединица укрцали на француски брод „Флореал“ и учествовали у мултинационалним операцијама речних јединица.

Међутим, оно што је битније од учешћа наше војске у мултинационалним операцијама, то је, господине министре, како живе припадници Војске Србије, а има их око 37.000. И сами сте рекли да укупно седамсто припадника Војске Србије учествује у мултинационалним операцијама, у различитим етапама, а у овом тренутку око триста припадника Војске Србије. Мени је стало, наравно, и до тих припадника који учествују у мултинационалним операцијама, али морамо да видимо како реално живи оних 36.700 припадника Војске Србије који не учествују у мултинационалним операцијама, какав им је животни стандард, каква им је опрема, какве су им униформе.

Пре свега, буџет Министарства одбране је, нажалост, један од најнижих у региону. Нажалост, у Хрватској водник има плату деветсто евра; ви знате колика је плата нашег водника, нашег подофицира и наших официра, доћи ћемо и до тога. Не кажем да сте директно ви одговорни за то, али је одговорна политика коју ви подржавате већ шест година.

Ви сте, господине министре, пети министар за шест година власти Српске напредне странке. Војска је систем, изузетно комплексан, изузетно сложен. Војска у себи има, наравно, сем војних задатака, и пољопривреду, школство, здравство. Значи, Војска није систем којем неко може врло лако да уђе у поре. Довољно је једном министру годину дана, таман се упозна са системом – ви га, ваша коалиција, смените. Ви сте пети министар за шест година власти СНС-а. Оно што је симптоматично, то је да је сваки министар из СНС-а лошији од свог претходника на том положају. Немате систематски начин за управљање Војском Србије, већ на годину дана мењате министра. То није добро ни за систем одбране у целини, ни за државу, ни за те министре који таман уђу у формације, у проблематику, у систем Војске Србије, а онда буду смењени.

Што се тиче осталих података, 70% цивила који раде у Војсци Србије имају плату од 22.000 динара. Човек који је запослен у Војсци Србије, цивил, на рубу је егзистенције, јер са 22.000 динара једва да може да преживи. Осамдесет два посто подофицира Војске Србије има плату око 30.000 динара.

Седамдесет два посто припадника Војске Србије који напусте Војску Србије то уради на лични захтев.

Као неко ко је служио редовни војни рок, могу да кажем да ми је жао због тога, јер је Војска некада била институција са највећим поверењем грађана у њу. Сада је Војска, нажалост, институција из које се бежи. Волео бих да ми кажете због чега је тако. Мислим да је то делом и због тога што 80% припадника Војске Србије има зараду нижу него што је просечна зарада у Србији. И мислим да то није допустиво у 2018. години.

Смањили сте припадницима Војске Србије плате, смањили сте припадницима Војске Србије пензије, људима који су у пензији, смањили сте припадницима Војске Србије дневнице. Да ли војник који дође на извршење свог задатка а размишља да ли су му у кући исекли струју, да ли може дете да пошаље на екскурзију, да ли је детету оставио новац за ужину, може да обавља свој посао несметано и буде усредсређен на свој посао? Па, сигурно да не може, јер смо сви живи људи и наравно да водимо рачуна о томе како живи наша породица. Према последњој анкети, 73% припадника Војске Србије незадовољно је својим материјалним стањем.

На крају овог дела о војним законима, господине министре, немојте да схватите ништа лоше, ја бих желео да Србија има најбоље могуће резултате, не због вас и због ваше политике, већ због тога што сам рођен и живим у овој земљи. Наравно да ћемо увек бити опозиција Српској напредној странци и вама, али никада Демократска странка неће бити опозиција ономе што је добро за грађане Србије – зато смо и рекли да је у реду да се учествује у мултинационалним операцијама и то ћемо и подржати. Но, господине министре, ви немате легитимитет да обављате функцију министра одбране. Легитимитет за то постоји на два начина. Сви се ми бавимо политиком и министар у било ком ресору је политичка функција. Ви немате ни стручно звање, то би имао неко од ваших сарадника да је човек из струке, а немате ни политичко зато што никад у животу нисте учествовали ни на једним изборима.

Малопре сте колеги Алексићу рекли да он има 1%. Нека је и тачно, али ви немате ни тај 1% јер никад у животу нисте учествовали на изборима. Знате шта, ако ја против вас играм фудбал, а са мном у тиму је Кристијано Роналдо, наравно да ћу победити. Тако да ви немате политички легитимитет да се налазите на месту на коме се налазите. За то нису криви грађани Србије, већ ви који сте то прихватили, и онај који вас је поставио на то место без икаквог легитимитета и без икакве стручности.

Од 2012. године, тврдим, унижава се систем безбедности у целини. Не можете да ме убедите, ни грађане Србије, да није тако када о безбедности Србије бринете ви и господин Братислав Гашић.

Ја бих замолио само председницу Парламента, ако можемо да се чујемо, да уважене колеге не добацују.

Прешао бих сада на измене и допуне Закона о БИА, које су изузетно важне и молим целокупну јавност да обрати пажњу на предложене измене и допуне Закона о БИА.

Пре свега, закон који ви предлагете изузетно је лош и молим вас да повучете овај закон о изменама и допунама Закона о БИА са дневног реда. С друге стране, човек који ће спроводити тај закон има низ афера и није компетентан да се налази на том месту. То су два кључна проблема.

Безбедносно-информативна агенција пре свега мора бити аполитична, а конкурси морају бити јавни и транспарентни. Наравно да нисам нападао прошлог пута буџет БИА зато што знам да тамо постоје ствари које нису ни за посланике ни за јавност и не може све бити...

Молим вас, можете ли да утишате посланике, заиста?

ПРЕДСЕДНИК: Само ви говорите кога тачно да утишам од ваших.

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Наравно, колеге из СНС-а.

ПРЕДСЕДНИК: Показивали сте лево на колегинице, па...

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Могу ли ја да завршим, да ми не одузимате време?

ПРЕДСЕДНИК: Само ви завршите.

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Нисмо имали никаквих примедба на то што је буџет БИА тајан, већ смо имали примедбе на то ко спроводи тај буџет. Овим законом Братислав Гашић добија апсолутну власт и апсолутну моћ, без икакве контроле. Није добро да један човек има апсолутну власт и апсолутну моћ, без обзира на то у којој је странци и која странка га је предложила. Ми смо априори против тога, па макар тај долазио из наше странке. Само, ми никада не бисмо предложили овакве измене и допуне Закона о БИА.

Овде постоји једна заиста опасна ствар, а то је да ће БИА постати агенција Српске напредне странке и радити у интересу СНС-а, што је лоше и за њих из СНС, но они то још увек не схватају. Али схватиће када буду отишли са власти, јер видели су да се, нажалост по њих а на срећу по све друге, све мења.

Сада ћу навести неколико кључних проблема што се тиче измена и допуна Закона о БИА. Пре свега, у члану 20б се каже да о заснивању радног односа у Агенцији одлучује искључиво директор Агенције, да не улазимо у његово име и презиме. Без икаквог конкурса, без икакве комисије, лично ће Братислав Гашић моћи сутра да запосли сто активиста Српске напредне странке.

Следећи члан који је такође проблематичан јесте члан 20в. То је најпроблематичнији члан. Молим јавност да обрати пажњу на овај члан. Ако припадник који ради у БИА добије отказ, има право да се жали суду. Ако га суд врати на посао, Братислав Гашић, тј. директор БИА, има дискреционо право да га не прими на посао. Овом одлуком и чланом 20в директор Агенције је, како год се звао, изнад одлуке суда. Тиме газимо и Устав. Надам

се да сте свесни ове чињенице и молим вас да наведене измене и допуне Закона повучете.

У члану 20е каже се да искључиво директор одређује висину плате и коефицијент. Значи, том члану Српске напредне странке кога ће довести у БИА Братислав Гашић, запослити га без икаквих мерила и критеријума, одредиће плату коју он буде желео и сматрао за сходно.

Још један члан који је изузетно споран за нас из Демократске странке, то је да ће директор Агенције одређивати услове за стицање и губитак звања. Мислимо да он није компетентан, да није квалификован да одређује стицање или губитак било чијег звања, а поготово људи који су озбиљни и одговорни и раде професионално свој посао у тој агенцији преко двадесет година.

Ово је један скандалозан закон. Усвајањем овог закона биће боље само активистима Српске напредне странке и криминалцима који подржавају Српску напредну странку. Молим вас да повучете ове измене и допуне Закона о БИА.

Наравно да ће у дану за гласање Демократска странка бити против овог закона.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има Александар Мартиновић.

Изволите.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Захваљујем. Повређен је члан 107.

Криминалци су подржавали и данас подржавају Демократску странку. Криминалци су вас 5. октобра 2000. године довели на власт, били ваши пајтоси; са њима сте се купали на базенима, диловали дрогу, склапали послове, намештали тендере и опљачкали Србију.

Што се тиче партијских кадрова, Братислав Гашић не обавља ниједну страначку функцију у Српској напредној странци од дана када је постављен за директора БИА. А господина који је претходно говорио питао бих – које чланске карте су имали шефови Државне безбедности после 5. октобра 2000. године, Горан Петровић, Андреја Савић, Раде Булатовић и последњи Саша Вукадиновић? Јесу ли то биле нестраначке личности? Ниједан, апсолутно ниједан; све партијски кадрови тада владајућих странака.

Али оно што је најгоре, ако сте приметили у излагању претходног говорника, то је да се Демократска странка и званични хрватски државни врх такмиче у оптужбама Србије, да је Србија крива за рат и распад бивше Југославије. Претходни говорник је рекао – док сте ви (мислећи на нас из Српске напредне странке) били на власти деведесетих година, овде су били „плави шлемови“. Па, јесу ли „плави шлемови“ дошли због Александра Вучића, због Марка Атлагића, због Владе Орлића?

(Радослав Милојичић: Због Томислава Николића и СПС.)

Због Томислава Николића?

(Председник: Хвала, време је истекло.)

Дакле, ја вас молим, госпођо Гојковић, да се у српском парламенту српска држава и српски народ не оптужују за распад бивше Југославије, јер ако је ико био жртва распада бивше Југославије, били су Срби.

ПРЕДСЕДНИК: У питању је полагање заклетве.

Наставићемо са расправом, само да приступимо полагању заклетве.

Поштовани народни посланици, подсећам вас да је Народна скупштина Републике Србије на Трећој седници Првог редовног заседања у 2018. години, одржаној 19. априла 2018. године, донела Одлуку о избору чланова Савета Државне ревизорске институције и да је за председника Савета изабран др Душко Пејовић, за потпредседника Савета изабрана је Бојана Митровић, а за чланове Савета изабране су Невенка Бојанић, Маријана Симовић и Љиљана Димитријевић.

Такође, подсећам вас да је чланом 19. став 3. Закона о ДРИ предвиђено да након избора председник, потпредседник и чланови Савета полажу заклетву пред Народном скупштином, чиме преузимају дужност.

Молим председника, потпредседника и чланове Савета да приступе ради полагања заклетве и да понове заклетву након мог читања.

„ЗАКЛИЊЕМ СЕ НА ОДАНОСТ РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ. ОБЕЋАВАМ ДА ЋУ ПОШТОВАТИ УСТАВ И ЗАКОНЕ. ЗАКЛИЊЕМ СЕ ЧАШЋУ ДА ЋУ СВОЈУ ДУЖНОСТ ОБАВЉАТИ НЕЗАВИСНО, ПОШТЕНО И НЕПРИСТРАСНО И ДА НЕЋУ ЗЛОУПОТРЕБЉАВАТИ СВОЈЕ НАДЛЕЖНОСТИ.“

Хвала.

Молим председника, потпредседника и чланове Савета да сада потпишу текст заклетве.

Дозволите ми да у своје име и у име Народне скупштине Републике Србије честитам председнику, потпредседнику и члановима Савета ДРИ на преузимању дужности и пожелим им успех у раду у предстојећем мандату.

Реч има министар.

Изволите.

АЛЕКСАНДАР ВУЛИН: Хвала.

Што се тиче слања наших трупа у међународне мировне операције, Скупштина је та која одлучује када наше јединице одлазе, када се враћају, када их упућује. Скупштина то ради. А ми смо предлог послали у новембру. Скупштина, у складу са својим дневним редом, може да одлучује како мисли да треба. То је њено суверено право, на које не може нико да утиче.

Један од разлога зашто доносимо измене закона јесте управо то – да не бисмо морали да оптерећујемо Скупштину и, када једном усвојимо да наше јединице, наше трупе иду у мировне операције, а не мења се карактер мировних операција, да та одлука важи докле год траје мировна операција, у складу са одлукама које је Народна скупштина подржала и прихватила. Дакле, немојмо онда то нападати, него хајде да видимо да је то решење које свакако добро функционише.

Само да знате, по свим истраживањима (не знам која сте истраживања ви гледали), Војска је сада најпоштованија институција у нашој земљи. А пошто се код нас раде непрекидно, у инспекцијском надзору се увек раде анонимне анкете са припадницима Војске, да знате да ниво задовољства расте. Није довољно, никада неће бити довољно и даћемо све од себе да буде боље, али да знате да расте. Ево, да се и ви обрадујете.

Што се тиче опремања Војске, рекао сам већ колико наоружања смо набавили. Али, ево, само о тим униформама да говоримо: ми смо, закључно са децембром, наручили и платили 35.000 чизама и 22.000 пари униформи, наручили и платили. Сваки припадник активне војске имаће два пара униформи и нове чизме. То није било од ЈНА. Требало би, ваљда, сви да се обрадујемо томе.

Знате, чињеница је, и то није ништа спорно, да плате морају... Ми бисмо волели да буду веће, али су плате веће него што су икада биле. Године 2012. професионални војник је примао 33.000 динара, данас 39.764 динара; 2012. године подофицир је имао просечну плату 43.686 динара, данас 52.824 динара, официр 63.428, данас 74.030. И рачунајте без инфлације; нема инфлације, нема обезвређивања динара. Имамо најнижу инфлацију и најнижи евро икада. Дакле, то свакако говори да се трудимо да побољшамо квалитет.

Трудимо се, ево, само да вам кажем једну ситницу која значи војницима. Не значи ништа нама који нисмо у самој Војсци Србије, који не купујемо у кантини, који се не хранимо у кантини. Имамо најниже цене у кантинама икада. У време власти те странке о којој сте ви говорили цене у кантинама су биле изнад цена у продавницама! Сад више нису. Сад су онакве какве треба да буду, па и то утиче на стандард војника и стандард живота.

Знате, за укупно повећање плата у Војсци Србије издвојено је око две милијарде динара, и нешто преко тога. Само војни пензионери, о којима сте овде говорили, који су тужили државу Србију због одлука министра Шутановца које је Уставни суд прогласио неуставним, добили су од државе Србије преко пет милијарди динара. Значи, двогодишње повећање плата у Војсци Србије нам је отишло на пенале зато што министар Шутановац није хтео да спроводи Устав и закон. Само то. Кад говорите о стандарду војника и пензионера, сетите се и овога; само овде је држава Србија изгубила пет милијарди динара, које је дала на пенале. Највећим делом средства су отишла на судске трошкове, на адвокатске трошкове. Добар део смо спасили зато што смо се вансудски договорили са пензионерским удружењима да нас не би тужили до краја, јер то су људи који воле своју државу и који су били спремни да учествују у томе да помогну својој држави.

Дакле, пет милијарди динара смо са свим овим изгубили зато што ваш министар није био у стању да поштује Устав и закон. То је одлука Уставног суда, а не моја или било кога другог.

Наравно да се ја овде оптужујем за некакву недипломатичност, зато што не волите истину. Ја не разумем каква је то дипломатија у којој се не говори истина. Шта сам ја то погрешно рекао? То је као кад слушах господу из Хрватске, која увек кажу „има тешке или запаљиве изјаве“, а никад не кажу које су то изјаве. Зар није Алојзије Степинац био викар усташке војске? Зар је срамота рећи истину? Зар није чињеница да су се на гробу јасеновачке деце појавиле заставе „За дом спремни“? Да ли треба ћутати, да се правимо због дипломатије да се то није десило?

Ова власт, коју води Александар Вучић, није власт која је ... Цитирам Бориса Тадића: „Ми Срби смо за прса кривљи за рат у Хрватској.“ То није таква власт. Ми нисмо ти. Да опет цитирам, сећате се разговора са „драгим Ивом“... Е па, знате, у време када смо могли да решимо питање имовинских права Срба протераних из Хрватске, када смо могли да решимо питање њихових пензионих права, њиховог радног стажа, у време када је Европска комисија рекла хрватској држави да мора најпре о свим овим питањима да се договори са српском државом па тек онда да уђе у ЕУ, ми смо говорили о „драгом Иви“ и џентлменски рекли: „Све ћемо то решити када постанете чланица ЕУ“.

Као што видите, постали су чланица Европске уније, умеју нас да задржавају на том путу, а нису нам учинили ништа од овога што смо тражили. Имовинска права нису решена, пензије нису решене, нису решена питања радног стажа. Није решено ништа од онога што смо могли да решимо тада када је требало да говоримо истину и будемо храбри. Ми смо тад говорили „драги Иво“ и да смо „за прса кривљи за рат“ и, због свега тога, „сачекаћемо када постанете члан ЕУ“. Они су члан ЕУ, а ми смо остали без пензија, имовине и свега осталог без чега су остали Срби у Хрватској. То ова власт неће. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Владимир Ђукановић је тражио реплику на почетак излагања Радослава Милојичића.

Изволите.

ВЛАДИМИР ЂУКАНОВИЋ: Хвала, председавајућа.

Знате, кад неко прича о животу под неком влашћу... Прочитаћу вам, надам се да се сви сећате те трагедије радника „Глутина“ Милета Чавића; 49 година је имао, запалио се испред Скупштине овде; брзом интервенцијом припадника обезбеђења спасен му је живот, али он је рекао следеће – не дате ми да се запалим, али не можете ме спречити да се бацам с моста; ја се кући не враћам, немам чему да се вратим, јутрос сам узајмио за хлеб и више не могу тако да живим. Ради се о раднику Ветеринарског института „Глутин“. У време ваше власти је тако човек живео.

Имамо и примере да су припадници Војске због потпуне немаштине у вашем периоду скакали са зграде, и то са читавим породицама. О томе не желите да говорите.

Господине Вулин, мени је драго да сте ви сада изнели ове податке који су веома важни, да се овде неком подиже плата и да никада веће плате у систему безбедности нису биле. И морамо још више новца да уложимо. Оно што је кључно, ми не морамо да позајмљујемо новац и да задужујемо државу да бисмо неке исплатили плату или пензију војним осигураницима који су отишли у пензију. Они су то радили, бесомучно су задуживали ову државу и тако куповали, заправо, гласове појединих припадника наших оружаних снага. Ми то не радимо, из реалних извора подижемо људима плате, животни стандард, и подизаћемо још више.

Драго ми је што је господин Вучић најавио да ће баш систему безбедности, односно нашим снагама безбедности подизати плате и, наравно, подизати ниво оперативног рада, у смислу боље технике. У њихово време нису имали људи ни за чизме, а данас имамо и нову опрему, и нове униформе, и нову технику, и нове пушке и много тога што је заиста добро. Зато је ово нешто што је много боље него што је било у њиховом периоду.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

(Радослав Милојичић: Реплика.)

Коме тачно?

(Радослав Милојичић: На помен ДС-а, господин Мартиновић.)

Изволите.

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Прво, Демократска странка није дошла на власт 2000. године тако што ју је неко довео, већ изборном вољом грађана и грађанки Србије, господине Мартиновићу.

Под број два, ко кога подржава, у прилог томе говори то да ви најубедљивије победе на изборима остварујете управо у затворима. У затворима остварујете најубедљивије своје победе, тако да то говори у прилог томе ко вас подржава.

Мислим да није фер да се ви поредите, да је Српска напредна странка и садашња власт, народ и Војска. Нисте, нити ћете бити некад, нити сте били у прошлости. Сви ми, грађани Србије, Војска Републике Србије, немамо везе с вашом политиком, само смо деведесетих година плаћали цену ваше политике, и то је велика разлика. Велика је разлика у томе.

Господине министре, волео бих да ми кажете где ви живите. Знам да је вама као министру одбране тешко да одете у продавницу, не зато што сте лењи, да ме не схватите погрешно, већ због целог сектора обезбеђења и свега тога. Знам тачно где живите и колико је тешко радницима који раде у згради преко пута. То је све нормално, без обзира на то ко је министар одбране, не улазим у то. Али улазим у чињеницу да сте рекли да нема инфлације. Да ли неко ваш одлази у продавницу па вам преноси неке податке како грађани живе? Знам да ви од ваших бесних аутомобила и кожних фотелја не видите да грађани Србије немају да дају својој деци за ужину, али вас молим да се спустите у реалност.

Господину Ђукановићу не желим да одговарам. Користите трагедију да бисте се овде политички обрачунавали. То је испод сваког нивоа дискусије.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Александар Мартиновић.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Даме и господа народни посланици, да је Демократска странка легално дошла на власт 5. октобра 2000. године, онда не би упали у зграду тадашње Савезне скупштине и запалили комплетан изборни материјал Савезне изборне комисије.

А ја позивам вас из Демократске странке да покажете изборни материјал по коме сте ви победили на изборима који су одржани 24. септембра 2000. године. Тог изборног материјала нема, јер сте га запалили и прогласили, уз помоћ Чумета, Легије, „земунског клана“, „сурчинског клана“ итд., победу Војислава Коштунице у првом кругу. То је једна ствар.

Друга ствар, Демократска странка се такмичи са најекстремнијим припадницима хрватске политичке елите у оптуживању Србије и српског народа за распад бивше Југославије. Да ли сте ви свесни? То што ви тврдите, то више не тврди ни тужилаштво Хашког трибунала.

Не знам да ли ви читате дневну штампу, јуче је тужилаштво Хашког трибунала у расправи по жалби у поступку против Радована Караџића признало да је Алија Изетбеговић, да је армија БиХ гранатирала сопствени народ у улици Васе Мискина, да је армија БиХ гранатирала пијацу на Маркалама! И ви се појавите у 2018. години и кажете – због вас из Српске напредне странке су дошли „плави шлемови“. Како вас, бре, није срамота?

ПРЕДСЕДНИК: Време.

Александар Марковић.

Изволите.

АЛЕКСАНДАР МАРКОВИЋ: Захваљујем, председавајућа.

Повреда Пословника, члан 107 – говорник је дужан да поштује достојанство Народне скупштине.

Повређено је достојанство Народне скупштине, повређено је достојанство официра Војске Србије, повређено је достојанство свих војних лица али и свих грађана. Представници странке која је систематски и плански уништавала Војску Србије деценијама, дванаест година, од 2000. до 2012. године, систематски и плански, темељно уништавала Војску Србије, данас замерају, спочитавају и износе неке критике на рачун Војске Србије.

Па и претходни говорник је познат само по афери коју је заједно са председником његове странке имао када је реч о продаји Дома Војске у Смедеревској Паланци 2011. године. Дакле, високи функционер Демократске странке Радослав Милојичић Кена и Драган Шутановац, који је тада био министар одбране, учествовали су у сумњивом послу купопродаје Дома Војске у Смедеревској Паланци, којим су Општина и држава оштећени за 13,5 милиона динара. Купили су од Министарства одбране Дом Војске, тада је био министар Драган Шутановац, а онда га продали дупло јефтиније

фирми „Делез Србија“. Тиме је Општина Смедеревска Паланка оштећена за 13.695.000 динара.

Дакле, није њима стало ни до материјалног положаја војника ни до стања у Војсци Србије; њима је само био битан њихов интерес, како да направе комбинацију, како да злоупотребе буџет, како да отму неке паре и од Војске и од грађана Србије. Захваљујем.

ПРЕДСЕДНИК: Посланиче, ово је била реплика. Почели сте са објашњењем зашто сам повредила члан 107. а онда сте ушли у реплику, тако да ми је тешко да препознам да сам ја ту допринела повреди члана 107, односно повреди достојанства Народне скупштине.

Молим вас да не гласамо о томе.

Дала сам реплику Радославу Милојичићу на повреду Пословника Мартиновића, те тиме јесам повредила Пословник, али се нико тога није сетио. То сама пријављујем.

(Владимир Орлић: Реплика, лично помињање.)

Реплика?

Шта кажете?

(Владимир Орлић и Владимир Ђукановић: Лично помињање.)

Пустите мало да водим седницу. Не знам зашто ми је посланик устао и стоји, без да сам му дала реч.

Имам још пријављених.

Само полако, да завршимо један круг па да оценим да ли да идемо у трећи круг итд.

Владимир Ђукановић поменут је лично, је л' тако?

ВЛАДИМИР ЂУКАНОВИЋ: Поменут сам наравно, председавајућа. Заиста је скандалозно шта је неко малопре изјавио. Речено ми је да овде злоупотребљавам трагедију а, узгред буди речено, цитирао сам човека који је покушао самоубиство, цитирао сам шта је изјавио.

А рекао ми је човек који иначе свако мало користи да нам овде каже како је дечак извршио самоубиство јер није имао за ужину. И, онај који је иначе учествовао у креирању афере „Хеликоптер“, где су на најгори могући начин злоупотребљавали трагедију која се догодила како би водили кампању против Братислава Гашића. Месецима су то радили. Он прича о томе да ли неко злоупотребљава трагедију! Како вас, бре, није срамота? Имате ли стида макар мало?

Наравно, када говоримо о некаквој популарности, па ви, господине, у рођеном Глибовцу не можете да победите! Изгубили сте убедљиво јер је тамо Српска напредна странка, у месту где вас најбоље познају, добила скоро 60%, у вашем селу, а ви нисте добили ни 15. Није вас стид да ви неке нешто причате? Хвала вам.

ПРЕДСЕДНИК: Изволите.

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Хвала.

Прво, ја сам добио 40%, тако да и ту нисте изговорили истину.

С друге стране, да неко има мало стида, а да је члан СНС-а, било би га срамота пред овим часним официрима да изговори реч – хеликоптер. Молио бих претходног говорника да каже, Владимира Ђукановића, како сам ја учествовао у афери „Хеликоптер“. Да нисам можда ја био министар одбране, генерал или командант Ратног ваздухопловства?

Заиста, неистине које овде изговарате могу да се пореде само са браћом Грим.

Наравно да смо ми из Демократске странке поносни на своју дугогодишњу историју – следеће године ће бити сто година од оснивања Демократске странке – поготово зато што се разликујемо од вас, јер смо се деведесетих година залагали за мир, за разговор, да се проблеми међу народима решавају за зеленим столом, а не изазивањем сукоба, за шта сте били ви и за шта је одговорна ваша политика лично.

Имам ћеркицу која има пет година и она зна једно правило – да за све што урадиш у животу мораш да одговараш. Али, то је одлика часних људи, а не оних људи који немају ни стида ни образа.

ПРЕДСЕДНИК: Владимир Ђукановић.

ВЛАДИМИР ЂУКАНОВИЋ: Дакле, јасно је да човек нема никаквог стида, мртав хладан је изговорио нешто што... Ваљда је комплетна јавност видела како је учествовао у креирању афере „Хеликоптер“. Па, ваљда сви знамо шта сте све говорили овде у Скупштини. Не знам зашто се сада стидите тога. Или вас је можда сада накнадно срамота?

Као што лажете и за свој резултат. Узгред буди речено, најбоље су вас грађани у вашем месту, у вашој општини оценили какви сте, јер сте прошли као боси по трњу на тим изборима.

Оно што је кључно, ви причате од деведесетим годинама... Па ваш лидер је окретао вола на Палама, бре! Пркосио НАТО авионима. То сте заборавили сад. И то са Радованом Караџићем, кога сте тада сматрали, као, великим пријатељем Демократске странке. Не знам зашто сте га се одрекли тако. Ви сте 1993. године били на Палама и док је било НАТО бомбардовање ви сте окретали вола на Палама, ваш председник странке. Да ли га се одричете данас? Да не причам о томе када је друго бомбардовање Републике Српске било, када је други ваш лидер, Борис Тадић, организовао скупове испред Америчке амбасаде... Мене као ђака је водио тамо и говорио – Клинтоне, миротворче, колико си српске деце данас побио? Што се стидите данас тога? Како вас није срамота?!

Према томе, очигледно неко има накнадну памет и само користи прилику, политичку наравно, да злоупотребљава разне трагедије и добија накнадну памет како би овде грађанима пласирао лажи. Хвала вам.

ПРЕДСЕДНИК: Александар Мартиновић, реплика.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Каже претходни говорник да славе следеће године сто година од оснивања Демократске странке. Ја мислим да се Љуба Давидовић и Милан Грол у гробу преврћу када виде ко данас у

Скупштини Србије представља ту Демократску странку. Од Љубе Давидовића и Милана Грола до Кене – пут поплочан сузама, болом, ужасом, криминалом, пљачкашким приватизацијама итд.

Ја бих сада питао овог генијалца из Глибовца да ми каже тачно, да не говори уопштено „ви сте криви, ви сте криви“ – ко је тачно од Срба крив за распад бивше Југославије? Шта смо ми то Срби урадили па се распала бивша Југославија? Шта смо ми то урадили?

Ми смо до последњег тренутка били за очување целовите Југославије. Јесмо ли ми први формирали паравојне формације, или су то урадили Фрањо Туђман и ХДЗ у Хрватској још 1990. године? Да ли је Војна контраобавештајна служба снимила Мартина Шпегеља како објашњава својим сарадницима како су се наоружавали из Аустрије, Мађарске, набављали „калашњикове“ итд.? Да ли се сећате шта је говорио тадашњи министар унутрашњих послова Хрватске Јосип Бољковац – „Покуцајте на врата официрима ЈНА, када отворе врата, пуцајте им у главу“? И сада смо ми Срби криви за распад бивше Југославије?!

Ви појма немате. Ви појма немате! Ви брукате сопствену државу. Мислим да неће проћи много времена да ће Демократска странка рећи да су Срби криви и за геноцид у Јасеновцу....

(Председник: Хвала.)

... И у Старој Градишки...

(Председник: Време, хвала.)

... И тако даље.

(Председник: Време, захваљујем.)

Ухватите се руку подруку са усташама, идите...

(Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

(Радослав Милојичић: На шта ово личи, да нас пореди са усташама? Да ли сте ви чули шта је рекао?)

Нисте приметили да сам искључила микрофон и да посланик није више имао времена. Нисте, зато што нећете да приметите. Зато што нећете да приметите.

(Радослав Милојичић: Не, него да му дате опомену.)

Немојте да вичете. Или ћемо да наставимо ову расправу или да идемо кући.

Желите реплику?

Реч има Радослав Милојичић.

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Желим прво објашњење зашто за овај сраман говор посланик није добио опомену минимум, или искључење са седнице. Да ли сте чули шта је рекао господин Мартиновић? И то вас не занима? Сада потврђује да је рекао истину. Стварно је срамно то што се правите да нисте чули зато што не смете да му изрекнете опомену.

Ми смо поносни на свог председника Демократске странке и првог демократског премијера Србије, који је дао живот за ову земљу, који је у ваше време, док сте ви заговарали ратове, њега прогласили издајником и сваког ко је био против рата 1999. године, морао због тога да побегне из земље, због ваше ратнохушкачке политике која је 1998. и 1999. године и довела до овога.

Да, ја сам поносан што сам из села и поносан сам што сам из села Глибовац. И поносан сам на све људе који се налазе и у селима и у градовима. Нисам као ви, као покондирена тиква, побегао из свог села, купио стан у Београду и сада се правим Београђанин. Да, ја сам Шумадинац из централне Србије и поносан сам на то чему се ви ругате.

Оно што могу вама да кажем јесте да се ми не одричемо ниједног свог председника странке, без обзира на то да ли је то Зоран Ђинђић, Грол, Љуба Давидовић, Драган Ђилас, Бојан Пајтић. Поносни смо на све те људе, јер оно што су они урадили за Србију ви нећете моћи ни да схватите, никада. А ви сте се одрекли прво Шешеља, сада сте се одрекли Томислава Николића, а одрећи ћете се врло брзо и Вучића. То је разлика између нас и вас.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има Александар Мартиновић.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Видим да се претходни говорник...

(Радослав Милојичић: Ја га нисам поменуо.)

ПРЕДСЕДНИК: Рекли сте да је покондирена тиква.

(Радослав Милојичић: Ко ме?)

Немојте, молим вас, пустите ме да водим седницу. Када будете ви водили, водите како ...

(Радослав Милојичић: Ако сте га ви препознали да је покондирена тиква, слажем се.)

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Видим да се претходни говорник много изнервирао. Само полако, немојте да падате у ватру, није то добро ни за физичко ни за психичко здравље.

Мислим да су сада сви народни посланици и сви грађани Србије чули шта је рекао наследник Љубе Давидовића и Милана Грола, да је због ратнохушкачке политике Србије ...

(Радослав Милојичић: Српске напредне странке, не Србије.)

... Добро, Српске радикалне странке, дакле, 1998. и 1999. године дошло до НАТО агресије.

Сада се враћамо на оно што је малочас рекао господин Вулин. Није одговоран Харадинај, није одговоран Хашим Тачи, нису одговорни они који су вадили Србима органе у „жутој кући“, није одговорна ОВК, ви Срби сте одговорни за то што је дошло до оружане побуне Шиптара на Косову и Метохији, ви сте хушкали на рат и због вас, злих и покварених Срба, НАТО је морао да интервенише.

То је званична политика НАТО-а из 1999. године. Али у ту политику данас, у 2018. години, ни НАТО више не верује. Сада и они који су били

најжешћи албански лобисти у Америци тврде да су људи који данас воде тзв. републику Косово нарко-дилери, криминалци и ратни злочинци. Ви сте последњи који верује у то да је Србија одговорна за то што ју је НАТО бомбардовао 1999. године.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Поштовани посланици, како тачно сат времена водимо расправу која се не односи на дневни ред и видим по листи пријављених, који се осим Комленског нису јавили да дискутују о тачкама дневног реда и предлозима закона, одређујем паузу од пет минута.

Сат времена траје ова расправа, уважена колегинице, сат времена траје ова расправа. Сви су имали довољно времена. Немојте да вичете. Пет минута пауза.

(После паузе – 17.15)

ПРЕДСЕДНИК: Можемо да наставимо по дневном реду.

Реч има народни посланик Ђорђе Комленски.

Изволите.

ЂОРЂЕ КОМЛЕНСКИ: Даме и господо, другарице и другови, уважена председнице, поштовани министре са сарадницима, оно што је неспорно јесте да најјаче оружје које човек у животу може да има јесте истина, а најбољи мотив да се брани отаџбина је управо љубав према отаџбини. То се не учи на специјалним америчким курсевима, или у Маршаловом центру за безбедносне студије у Гармишпартенкирхену, као што је то учио шибација са Ђерам пијаце, то се учи на Високим студијама безбедности и одбране, највишој националној школи у којој се може научити како се руководи Војском Републике Србије.

Увек је бити војник у Србији била обавеза која се никад није доводила у питање, а бити официр је била посебна част за сваког Србина. Војска Србије је одувек била стуб државности, стуб стабилности и њена снага и моћ су увек биле разлог одустајања многих да угрозе границе Србије. Када је војска била јака, и држава је била јака. Кад је војска била слаба, непријатељи су непогрешиво бирали моменат када и како ће угрожавати слободу и част Србије.

Након устанка који је предводио Карађорђе настала је устаничка и бунтовничка војска од људи који више нису могли да трпе зулум. У Први светски рат отишла је војска која је бранећи част и достојанство мале али храбре државе показала да су слобода и кућни праг нешто што се брани по сваку цену. У Другом светском рату водила нас је идеја антифашизма. Све то заједно је 1999. године било нешто што је био мотив за Војску Србије, јер тада смо се борили за кућни праг по сваку цену, против фашизма који се буди, устанички и бунтовно, против највеће и најмоћније силе, а све зарад Србије.

Иако се од петооктобарског пуча 2000. године дванаест година чинило све да се ове вредности забораве, понижавањем војника и официра,

изручивањем Хашком трибуналу, тој злочиначкој и антисрпској незаконитој творевини, најхрабријих, најчеститијих међу нама... Испоручивани су српски генерали, српски војници, само да би се додворило спонзорима који су пучисте довели на власт. Њиховог пузања и гмизања гадили су се чак и њихови налогодавци, јер су чинили и много више него што су тражили од њих. Тако су пристали на хиљаду пута већа понижења него што су Аустроугари 1914. године тражили од мале Србије.

Да би обезбедили своје фотеле, напунили своје џепове, омогућили су да наше небо остане незаштићено, да нам безбедносна зона буде простор за нарко-трговину, да се наоружање распродаје за мање новца него што је вредело као отпад, а за разлику коју су остваривали пунили су своје џепове. Постали су власници врачарских пашњака и стамбених зграда и доларима прали сопствену савест, ако су је уопште имали.

Али преварили су се, као и многи пре њих. Од 2012. године наовамо млади који се добровољно пријављују за служење војног рока јасно показују шта мисле о уништавању касарни, о укидању обавезног служења војног рока. А управо цивили у Војсци гаранција су опстанка демократије. Ја вас молим да поново преиспитате и размотрите могућност да се отвори простор за још већи број, засад, добровољаца, а надам се и поновно враћање једног модификованог обавезног служења војног рока. Част, антифашизам и љубав према Србији су у генетском коду овог народа и то се не може изменити за само дванаест година лоповлука.

Овај сет закона који данас имамо пред собом управо наставља успешан опоравак Војске Србије, омогућава враћање части и достојанства сваком припаднику Војске Србије, који су му увек припадали у сопственим очима и очима овог народа. Није лако, али од Александра Вучића, преко Гашића, Ђорђевића, до Александра Вулина, сви министри одбране континуираним и систематичним радом успели су да данас Војска Србије живи и ради у пристојним условима, да има униформе, а не да се стиди као до 2012. године јер су имали бар осам различитих врста униформи и изгледали као добровољно ловачко друштво.

Али нису ни могли да буду боље обучени, ни обучени, јер је тадашње министре интересовало само како да угасе касарне, да продају оруђе и оружје у бесцење, како да узму провизије и склоне их на сигурно, у иностранство. Колико би били у бољем материјалном положају да нисмо принуђени да поново купујемо тенкове, који су продавани за мање од пет хиљада долара, оружје и другу опрему коју су „досманлије“ продавале у бесцење, знају само они који се с тим свакодневно боре.

И поред свега тога, српски војник је данас поново цењен и поштован међу својим колегама. Својим учешћем у мировним мисијама Војска Србије сваког дана потврђује да је Србија војно неутрална, да је увек спремна да буде тамо где је потребно учествовати да се обезбеди мир, ради тамо и понаша се као да је Србија у питању.

Из тог разлога ми ћемо безрезервно подржати овај сет закона, као и Предлог закона о изменама и допунама Закона о употреби Војске и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Србије. То ће умногоме олакшати процедуре око ангажовања Војске Србије у мултинационалним снагама, али и обезбедити потпуну контролу од стране Парламента као највишег законодавног тела у томе где ће бити ангажована Војска Србије, а то је оно што је битно и што је посао овог парламента.

Предложене измене и допуне Закона о одбрани омогућавају редовно праћење примене свих прописа и усаглашавање са насталим променама, али тако да је обезбеђена адекватна гаранција проверљивости и поверљивости предметних докумената, као што је, на пример, годишњи извештај о стању припрема за одбрану.

Предложеним решењима Закона о производњи и промету наоружања и војне опреме омогућиће се бржи и сигурнији развој војне индустрије, али се први пут уводи појам групација Одбрамбена индустрија Србије, и то треба стално појашњавати, да тај појам не би био злоупотребљаван. То су привредни субјекти у којима ће, и поред омогућавања да дође до улагања средстава од стране физичких или чак и страних лица, већински удео остати искључиво у власништву Републике Србије. Пример подржављења који се предвиђа овим законом и претварање некадашње друштвене у државну имовину, тако што је и држава дужна да инвестира и уложи средства у вредности друштвене имовине и практично куповином стекне већинско власништво, управо је све супротно од онога што се кроз пљачкашке приватизације до 2012. године радило.

Основне карактеристике решења која су предложена у вези са Законом о Војсци Србије јесу управо обезбеђење социјалне сигурности и подизање старосне границе до 53 године живота, до када се може обнављати уговор о раду, или за поједине формације до 65 година, што јесте јако важно јер се тиме испуњава услов, у складу са законима из области Републичког фонда ПИО, да се стекне пуна пензија.

Закон о војном образовању ће бити предмет додатне расправе, у циљу побољшања предложених решења, али важно је да се њиме не ограничава успостављена добра пракса да се као предавачи у нашим војним школама могу појавити сада и пензионисани ратни генерали и официри, од којих посебно издвајам генерала Лазаревића, али и све оне од којих очекујемо да ће своја ратна и непроцењива искуства пренети младим будућим кадетима или будућим војницима Војске Србије. То ратно искуство и тај морал који они у себи поседују и њихово достојанство јако су важни за будући морал и образовање војника Србије.

Немојте да се чудите што се данас неки буне због тога што се траже инвеститори који ће докапитализовати предузећа из ове групације, јер очигледно је да не раде за домаће интересе. Њима чак смета и то што ће као могући странци који ће ући у рад, производњу и власништво ове групације

бити и Кинези. Кинези су, прво, показали да су данас један од највећих пријатеља Републике Србије; друго, да су један од најздравијих инвеститора јер поседују огроман капитал који могу и желе да инвестирају. И није случајност ово што ради Енглеска, која излази из ЕУ а задржава везе са ЕУ и прави проблеме на Балкану управо да би покушала да спречи даље инвестиције Кинеза у Републици Србији и на линији од Пиреја до Будимпеште, да би они дошли некако у посед тих инвестиција, јер ако се тога не буду дочепали, Енглеска ће ускоро банкротирати.

Господо, злуради коментари овде, у односу на овај и друге законе, очигледно су дириговани и тражени са стране. Очигледно је да је то само испуњавање жеља налогодаваца којима добро Србије никада није било у интересу. Србија је била и остаће увек изнад свега. Војска је нешто што треба да буде ван препуцавања политике и зато ће Посланичка група Покрета социјалиста, Народне сељачке странке и Уједињене сељачке странке у дану за гласање подржати ове законе. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Повреда Пословника.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Захваљујем, председнице.

Рецимо, члан 109. Да ли ви не чујете шта народни посланици овде изговарају током својих говора? Да ли не чујете шта се у овој сали дешава? Да ли нисте чули шта је претходни говорник изговорио о нашој странци, шта је изговорио о онима који су нашу странку водили и који је воде? Да ли нисте чули да је господин Мартиновић рекао да смо усташе? Да ли не знате да је ово већ пети или шести дан да нас на овај начин у овој скупштини малтретирају? Ако је постојала било каква сумња да заиста нисте чули, нисте видели, нисте прочитали или било шта друго на шта сте се „вадили“ и правдали у јавности да је случај, данас сте ту сумњу апсолутно развејали.

Оно што говоре српски радикали говори Александар Мартиновић, оно што говоре српски радикали подржавате ви, оно што говоре српски радикали мисле сви ови посланици који су нам добацивали за време говора Александра Мартиновића, који су не само са одушевљењем прихватили његову оптужбу да смо усташе него су потврђивали и говорили да је тако.

Данас сте развејали апсолутно сваку сумњу. Ова излагања данас, извините, делују као да 1990-их гледамо Дневник РТС-а или Политике, када сте, као и сада, сви заједно били у једној странци, сви водили политику која је стотине хиљада људи у овој земљи упропастила, десетине хиљада људи коштала домова и хиљаде људи коштала живота. Сваку сумњу сте развејали.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Нећу данас кажњавати посланике, зато што осећам да од прошле недеље...

(Александар Јерков: Морате да казните. Казните Мартиновића.)

(Радослав Милојичић: Значи, могу да говоре било шта и нећете их казнити.)

Знате шта, мислила сам да дам одговоре, али кад ме неко прекине на пола реченице једноставно не морам, јер вас то не интересује; устали сте да бисте рекли шта сте рекли, све оно што се није односило на чл. 107. и 109. Ето, реда ради се устане, каже се неки члан и идемо даље, да бисте рекли то што сте хтели да кажете. Зашто то говорите, никоме није јасно.

Чула сам врло добро данас шта посланици једни другима говоре, направила сам паузу. Чула сам и када сам дала реч посланику Комленском шта сте ви опсовали њему. Нисам реаговала, све да би...

(Александра Јерков: Ја опсовала?)

О да, чују други.

(Александра Јерков: Ја опсовала? Срам вас било!)

Немојте викати, ја говорим, а ви сад мало слушате. Значи, опсовала је посланица Јерков, врло сочно. Нисам хтела...

Немојте викати, пустите ме да објасним мало.

(Александра Јерков: Председнице, кога сам опсовала?)

(Радослав Милојичић: Говорите истину!)

Пауза од пет минута, да покушају посланици Демократске странке који су остали на седници да се смире, да пусте да барем добију одговор кад га траже, када нешто питају.

Значи, вас то ни не интересује.

Идемо даље.

Реч има Стефана Миладиновић.

Водим седницу као председник Парламента. Реч има Стефана Миладиновић, јер уопште се нема жеље да се чује одговор, а постави се питање. Ко не жели да слуша расправу...

Изволите, Стефана Миладиновић.

(Радослав Милојичић: Дали сте паузу!)

(Александра Јерков: По Пословнику!)

Молим вас, смирите се, па до јуна ћемо полудети од ваших унутарстраначких избора. Па смирите се, па то је само ваш проблем.

(Александра Јерков: Председнице, кога сам опсовала? Ви сте мене сада опсовали.)

Молим троје посланика из Демократске странке да нас оставе да радимо.

Реч има Стефана Миладиновић.

СТЕФАНА МИЛАДИНОВИЋ: Хвала вам, уважена председнице.

Поштовани министре, гости из Министарства, представници Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије, пре него кренем излагање, замолила бих колеге из Демократске странке да ми дозволе да дискутујем.

(Маја Виденовић: По Пословнику.)

(Александра Јерков: Молим вас, дали сте паузу. По Пословнику.)

Као што сам ја имала стрпљења да саслушам вашег овлашћеног представника, надам се да ћете и ви имати стрпљења да саслушате мене.

ПРЕДСЕДНИК: Молим посланицу Александру Јерков да остави Стефану Миладиновић на миру.

СТЕФАНА МИЛАДИНОВИЋ: Хвала вам, председнице.

ПРЕДСЕДНИК: Нисмо сви криви ваљда сада.

СТЕФАНА МИЛАДИНОВИЋ: На дневном реду је пакет закона из система националне безбедности, посебно система одбране...

ПРЕДСЕДНИК: Посланице Јерков, молим вас и Мају Виденовић... Вас две посланице, па ово је хаос!

(Радослав Милојичић: Назвали сте нас усташама. Како мислите да пређемо преко тога?)

Па преко чега сам ја све прешла, па псујете ме, па тучете ме, па не знам ни ја шта све нисам доживела у овом мандату, па хајде, молим вас. А то вам и није речено, то што тврдите.

(Радослав Милојичић: Јесте.)

Извињавам се, посланице. Изволите.

СТЕФАНА МИЛАДИНОВИЋ: Да ли могу да наставим?

ПРЕДСЕДНИК: Извињавам се, посланице.

СТЕФАНА МИЛАДИНОВИЋ: Хвала вам.

Предлози који су пред нама прате Стратегију националне безбедности и стратегију система националне безбедности Републике Србије и треба да допринесу једном ефикаснијем и, можемо рећи, савременијем систему одбране наше земље.

Уважавајући сложеност и величину система одбране, ја ћу на почетку да се осврнем на два основна закона система одбране, а то су Закон о одбрани и Закон о Војсци, односно измене и допуне ових закона које имају за циљ уклањање неких правних празнина и непрецизности у појединим решењима. Свакако да цео пакет закона из одбране тежи томе да се сврсисходније сарађује и са цивилним сектором, пре свега са субјектима националне безбедности.

Предложена решења ова два закона јесу решења надлежних и стручних људи сектора одбране, и Министарства и Војске. Свакако су ти људи суочени са изазовима током спровођења ових закона и, самим тим, верујем да предложена решења јесу резултат струке и оцене шта је за Војску и за Министарство одбране најбоље. За нас народне посланике важно је да у предлозима ових закона решења буду у складу са Уставом и политиком националне одбране и да прате трендове развоја и унапређења војног сектора.

Ефикаснији систем одбране захтева веће учешће цивилног сектора. Пакетом ових закона јача се ова веза, односно сарадња. Оно што је новина коју подржавамо јесте могућност стицања статуса удружења од посебног значаја за одбрану, које својим програмом и деловањем доприноси јачању

система одбране. О овоме ће говорити мало детаљније моја колегиница Весна Ивковић, а ми смо поднели амандман на члан 76. важећег закона који се управо тиче удружења.

Измене и допуне Закона о Војсци прате измене и допуне Закона о одбрани и Стратегију одбране, посебно у контексту војно-цивилне сарадње. Служба у Војсци обухватиће не само професионалне војнике већ и државне службенике и намештенике, али и цивилна лица, која ће имати могућност и да буду постављена на она места која су до сада припадала искључиво припадницима Војске. Ове измене омогућиће и веће учешће цивила у пословима Војске, у Министарству одбране и војној судској власти, где ће осим војних судија поротника моћи да учествују и цивилне судије поротници.

Наша посланичка група посебно похваљује решења која се тичу положаја професионалних припадника Војске, јер ће овим изменама њихов статус бити повољнији померањем старосне границе до које се може обнављати уговор о раду, чиме припадник који је радио послове специфичне садржине може остварити услове за одлазак у старосну пензију у складу са Законом о ПИО.

Оно што је добро решење јесте да је омогућено лакше каријерно напредовање. Лица која су завршила војну школу а не испуњавају здравствене услове за рад на месту професионалних војника могу бити примљена у службу без конкурса, у својству цивилних лица.

Још једно решење за које сматрамо да је добро, с обзиром на то да је у циљу спречавања одлива образованог кадра, јесте да ће након школовања и усавршавања припадници Војске имати обавезу да проведу одређени период у служби.

Када говоримо о образовању, данас је на дневном реду и Закон о војном образовању. Србија се, као ретко која земља у окружењу а и у Европи, може похвалити дугом и богатом традицијом војног школства. Традиција која је дуга скоро 170 година тесно је повезана са процесом стварања модерне српске државе. На предлог Илије Гарашанина, 1850. године кнез Александар Карађорђевић је указом формирао прву високошколску образовну војну установу. Традицију ове школе данас баштини и чува Војна академија у Београду.

Темељне реформе које су у овој области спроведене последњих година, можемо рећи отпочете деведесетих година, теже да профилишу један нов, модеран, ефикасан и функционалан систем војног образовања. Неколико фаза је прошло, можемо рећи да је ово последња фаза реформе високог образовања, јер она је подразумевала и формирање војног универзитета, којим се објединила делатност Војне академије и Војномедицинске академије. Војни универзитет, до сада, као акредитована високошколска установа био је формиран у складу са Законом о високом образовању. Због специфичности система одбране али и задатака који

произилазе из струке, јасна је потреба да се његово формирање регулише и посебним законом. Унутар универзитета биће обједињена комплетна образовна и научноистраживачка делатност, а реализоваће се академске студије у оквиру три научне области, и то на свим нивоима академских студија.

Реформа и реорганизација војношколског система односи се и на средње образовање. Средње војне школе моћи ће да се формирају као гимназије, као средње стручне школе и мешовите школе, а сматрамо добрим решењем и могућност формирања мешовитих одељења уколико се укаже потреба за одређеним профилом образовања. Без обзира на то што ће школе бити војне установе, оне ће бити саставни део мреже образовних установа средњих школа у Србији.

Углед наше војске и традиција коју имамо обавезује нас да још озбиљније приђемо питању војног образовања на свим нивоима. Учешће наше војске у мултинационалним операцијама, под покровитељством УН али и ЕУ, такође потврђује и капацитет наших оружаних снага и образованост, свакако, и оспособљеност официра и војномедицинског кадра. Ту пре свега мислим на војно здравство и научнотехничка достигнућа наших војних и војномедицинских стручњака, који су призната свуда у свету.

Учешће припадника Војске у мултинационалним операцијама УН и ЕУ важан је елемент спољне политике Републике Србије, и у складу са Стратегијом одбране Републике Србије и са Стратегијом националне безбедности. Важећи Закон о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије уређивао је употребу и припрему Војске Србије и других снага одбране за учешће у мултинационалним операцијама, права и обавезе надлежних органа и припадника, односно учесника у овим операцијама, њихово финансирање, као и сва друга важна питања за извршавање мисије и задатака. Измене и допуне овог закона јесу резултат потребе да се превазиђу уочени проблеми у практичној примени.

У циљу ефикасније координације активности између надлежних органа и поступака доношења неопходних одлука за учешће у мировним мисијама и мултинационалним операцијама, Народна скупштина ће убудуће доносити одлуку о учешћу у овим операцијама ван граница Републике Србије која није временски ограничена, док ће Влада, на предлог Министарства, усвајати годишњи план. Такође, Народна скупштина ће одлучивати о томе у које мултинационалне операције можемо да упутимо припаднике Војске Србије и утврђиваће њихов број. Свакако, та одлука би важила до истека мандата или евентуалног повлачења припадника Војске Србије пре истека мандата. Своју контролну функцију, и то поздрављамо, оствариваћемо и разматрањем извештаја о извршавању годишњег плана реализације Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама.

Наше учешће у овим операцијама показало је потребу да се у зону операција упућују и лица која ће пружати подршку снагама ангажованим у извршавању мандата мисије. Овим законом ово ће бити омогућено, а сертификат о оспособљености за учешће у мултинационалним операцијама биће предуслов за њихово упућивање. Ова лица биће упућивана искључиво у случају настанка потребе, у циљу ефикасног спровођења задатака на терену.

У складу с Уставом, законима и стратешким документима које сам неколико пута поменула, Србија учествује у мултинационалним операцијама и тиме доприноси, наравно, миру и стабилности у свету, као и решавању свих спорних питања мирним путем.

Ми ћемо на овој седници, у складу са важећим законом, усвојити одлуку о учешћу припадника Војске Србије и годишњи план употребе Војске у мултинационалним операцијама за 2018. годину.

Као чланица УН која има дугу традицију учешћа у овим операцијама, а много смо чули данас и од вас, министре, када је у питању учешће припадника и припадница Војске Србије у мултинационалним операцијама, засад их је укупно девет, имамо 328 припадника на терену. Ја верујем да ће број жена, иако сте поменули 38, из године у годину бити већи. Било да се ради о борбеним или неборбеним мировним операцијама, потребно је да се истакне изузетан кадровски потенцијал којим располажемо. Надам се да ћемо у наредном периоду имати још успешније мисије.

На дневном реду је један изузетно важан закон, може се рећи од суштинске важности за нашу привреду – закон о производњи и промету наоружања и војне опреме. Анализирајући предлог, можемо да констатујемо да закон прати потребе индустрије и потребе за усвајањем нових технологија, наравно, у складу са међународним стандардима, али и потребу демилитаризације и утилизације наоружања и војне опреме у Републици Србији, која је више него неопходна.

Војна индустрија је једна од најзначајнијих привредних грана Србије и овај закон омогућава даљи развој нашег наоружања и производње војне опреме. Познато да је наша држава била велики и значајан произвођач наоружања, војне опреме и робе двоструке намене, коју смо извозили широм света. Нова глобална међународна регулатива, која се превасходно односи на строжу контролу производње и промета наоружања, захтева од држава чланица УН праћење, усклађивање свих прописа и увођење савремених стандарда у војној индустрији. Велики број држава и данас, без обзира на приватизацију војноиндустријских комплекса, подржава развој и производњу оружја као део спољне, војне и економске политике.

Традиција наше индустрије наоружања и војне опреме захтева један стабилан и савремен контролни систем. Република Србија је у том смислу испуњавала све своје обавезе преузете међународним документима и на

светском тржишту пословала одговорно, а ја верујем да ће се овим законом штитити и наш међународни кредибилитет и интегритет.

Потребе за строжом контролом саме производње али и промета унете су у овај закон, почевши од потребне техничке документације за произвођаче, потребе усаглашености наоружања и војне опреме, обавезе израде и достављања докумената за спровођење мера индустријске оспособљености и обавезе произвођача у погледу безбедности и здравља на раду и заштите животне средине.

У циљу стварања повољнијег пословања у војној индустрији, законом се по први пут омогућава контролисана докапитализација привредних друштава кроз приватна и страна улагања, што може убрзати модернизацију војног наоружања, наравно уз напомену да, када је у питању докапитализација, мора да постоји строга контрола државе.

Сматрамо добрим предлог за формирање групације Одбрамбена индустрија Србије зато што се ради о индустрији у којој је потребно да држава има контролни пакет, посебно када је у питању седам привредних субјеката који су од виталног значаја за војну индустрију.

Наша војна индустрија можда није у технолошком врху, али је свакако и даље позната по конкурентној и квалитетној опреми и наоружању. Неки од наших производа из категорије конвенционалног наоружања, као што је систем „нора“ или авион „ласта“, борбено возило „лазар“, и даље су међународно конкурентни. Уверена сам да ћемо у наредним годинама успети да развијемо неке нове технологије у индустрији наоружања, а свакако задржати позицију највећег извозника и произвођача југоисточне Европе.

Толико од мене засад, а верујем да ће моје колеге остале законе образлагати касније. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Захваљујем.

Реч има Владимир Ђукановић.

ВЛАДИМИР ЂУКАНОВИЋ: Хвала, председавајућа.

Ја бих кренуо са тим да ми овде поставимо неке ствари на своје место. Прво, мислим да треба да дефинишемо шта уопште хоћемо од наших служби безбедности. Ако пођемо од оне дефиниције, посебно везано за БИА, као и за сваку службу генерално која се бави тим послом, да она ради и има неку конспиративност у себи, онда се свакако не можемо ослонити на концепт који је иначе владао дуги низ година, а то је да сваки документ те службе буде на извол'те. То је годинама, нажалост, било тако. Зашто? Зато што је неко систематски уништавао нашу безбедносну заједницу, врло циљано је то радио.

Елем, зашто ово говорим? Овде је неретко успостављена једна срамна пракса да ако кажете за некога да ради за БИА, односно некадашњу Службу државне безбедности или било коју ранију службу, па чак и из социјалистичког периода, следи – ух, он је неки жбир, он је неки денунцијант, он је не знам шта... Али ако кажете да је случајно сарадник

ЦИА, можда сарадник неке стране западне обавештајне службе – па, ти напредујеш у каријери овде. Овде си могао да дођеш на највише могуће место, у време власти ових који нам се сада жале на ове законе, само зато што си, рецимо, можда негде био сарадник такве службе. Ако си случајно радио за нашу службу – е, срам те било, бранио си земљу, ти си денунцијант, ти си жбир итд.

Људи, овде мора да се промени та свест. Част је радити за нашу службу. Част је радити за нашу службу и штитити интересе наше државе. Не постоји већа част од тога. Ја, наравно, овим путем желим да помогнемо припадницима БИА колико год можемо.

Елем, овде су нам постављали питања о образовању шефа БИА. Могу да кажем да је његово образовање изузетно велико. Ви га не познајете довољно, он јесте дипломирани економиста, пре свега, за разлику од многих ваших претходника за које је питање какви су били са образовањем. Али ви сте нама својевремено, неки ваши функционери, рецимо, чак један директор издавачке куће био је фасциниран нпр. Слободаном Пенезићем Крцуном. Фасциниран, чак је у једној емисији толико лепих речи говорио о Крцуну, као да је то био један диван човек, као да није после Другог светског рата ко зна шта све радио. Постављам питање – а ког је Крцун био образовања?

Или, рецимо, мени је чак драго што сте ви то објавили, из ВБА, наравно у сарадњи, такође, са неким вашим функционером раније – документа КОС-а о праћењу Ранковића. Видим да су неки били фасцинирани Ранковићем, уз све поштовање тих људи који су прошли неке партијске школе, имали ту врло јако стечено образовање, али постављам питање – које су овако образовање стекли? Ево, Ранковић је био рабација, чини ми се. Али сте фасцинирани њима. Као што су многи од вас фасцинирани Јосипом Брозом.

Рецимо, често сте приговарали Томиславу Николићу, који има факултет, али сте Брозом били фасцинирани. А објективно, био је, шта ли, ковач или већ неко из Кумровца, тако бар званично кажу. Машинбравар из Кумровца. Па ми је то фасцинантно, како увек ту проналазите да причате о образовању некога, а многи од вас су се дивили таквим функционерима који објективно нису имали образовање за такве функције. Но, да сада не говоримо о томе.

Закон о БИА који се овде доноси заправо је напредак у демократији зато што сада заиста можемо да видимо чиме се бави директор БИА. У ваше време, све сте ово радили мимо закона и тајно, а данас – неко је дефинисао законом шта би требало да ради шеф БИА. Нормално је да ће шеф БИА да оцењује рад припадника службе и да ће он да потписује решење ко ће да уђе у БИА. Извините, у сваком јавном предузећу директор је тај који вам потписује решење ко ће да буде запослен. Директор је тај, на крају крајева, који оцењује ко како ради. Ко би други, иначе, то требало да ради?

Наравно, ви увек заборављате да кажете, он све то може да ради, па и ту систематизацију, уз претходну сагласност Владе, јер је БИА пре свега агенција Владе. Али то је ваљда нешто што је нормално. Не мислите ваљда да ће неко други осим директора то да ради? То је заиста невероватно!

Онда кажете – нема конкурса за припаднике БИА. Није тачно. Конкурс није обавезан, али може да постоји. Наравно да ће постојати за одређена места; претпостављам, господине Панићу, за место правника у БИА или за место некога ко ради у техници БИА, мада би и ту требало јако да се води рачуна. Не можете ваљда за оперативца да расписујете конкурс, ко то ради? Да ли сте нормални? Хајде да нацртамо какав нам оперативац треба и да онда, наравно, било која страна служба подметне свог човека и каже – ево, имамо ми тог који испуњава те услове. Ми бисмо били „избушени“ у потпуности. То нико не ради, нема те службе на белом свету која прима припаднике тако као што сте ви замислили.

С друге стране, сама безбедносна провера која се ради за припаднике БИА... Свако ко иоле зна, односно ко је имао икаквих додира са људима из система безбедности, посебно ако је био у одборима за контролу служби безбедности, зна да је то провера где вам буквално крвна зрнца проверавају. Немогуће је да дође неко ко је „пао с Марса“ тек тако, нестручан и да уђе у БИА. То је ван сваке памети. Управо та безбедносна провера је кључна за улазак у БИА.

Знате, ја бих заиста замолио да више не причамо којекакве глупости о некаквој транспарентности и не знам чему. Ми смо доживљавали, ово заиста јавност мора да зна, да су наше безбедносне службе, и ВБА, па и БИА чак, морале да имају транспарентну јавну набавку технике. Да ли је то нормално? Хајде да обавестимо сада сваку земљу на овом свету шта желимо да набавимо. Ко то ради? Да ли сте нормални када неко то тражи?! То је нешто што заиста мора да буде врхунска тајна. Какав ми систем имамо... На крају крајева, сва та врста технике, шта смо произвели, то не мора да буде баш тако на извол'те.

И онда кажу – јао, ту се ремети систем тајних информација. Није тачно, управо овим законима ви сада дефинишете коначно шта у систему одбране, пре свега, може да се сматра тајном информацијом. Па најбоље би било да вам читаву стратегију одбране и читав наш систем презентујемо свима у Дневнику, било би то вероватно најбоље. Па дајте, људи, немојте да се завитлавамо са службама и са системом безбедности.

Оно што морам, господине министре, да похвалим, што нико овде није приметио – ви први пут, односно ова држава први пут уводи војну неутралност као део одбрамбеног система ове земље, односно као нешто што ћемо морати и те како да бранимо и чувамо. Тога досад нигде није било, први пут се сада овим законом уводи да је то од стратешког интереса и да је то нешто на чему ће Војска пре свега, а и сви остали државни органи, морати да ради. Значи, не постоји никаква шанса да се овако нешто прекрши. Ми смо

војно неутрална земља, не пада нам на памет да улазимо ни у НАТО нити у било који други војни савез, и то је сада лепо законом дефинисано. Жао ми је што то нико није приметио. Ово је нешто што је од врхунске важности за наш безбедносни систем.

По питању саме војске, овде смо чули да министар одбране или не знам ко мора обавезно да служи војни рок. То је ноторна глупост. А зашто? Па ми онда убудуће нећемо имати уопште министра одбране с обзиром на то да је раније укинут војни рок. Ти млади људи, када порасту, једног дана ће ваљда доћи на функцију министра одбране – како ће онда без војног рока да дођу ако се ви залажете сад да се врати другачији систем?

Прво, министар одбране је политичка функција; министар одбране није војна функција. На крају крајева, у неким земљама жене су министри одбране, можда ће се и код нас тако нешто догодити.

(Радослав Милојичић: А дезертери? Има ли тога?)

Не знам то што се тиче дезертера, можда је неко код вас то био.

Оно што је веома важно, немојмо да износимо више небулозе, јер онда ћемо убудуће морати да укидамо функцију министра одбране ако будемо тражили да једино неко ко је служио војни рок може да буде министар одбране. То су глупости, то је политичка функција. И сам систем одбране је иначе веома уређен систем, где ви суштински дођете на нешто што је готово, зна се тачно хијерархија, ко шта ради и како функционише. Није то, не знам, неко министарство које је било потпуно у расулу, па да сад не знате како то функционише. Министар ту суштински дође на готово. То је јако уређен систем. И добро је што је наша војска таква.

Оно што бих вас замолио, министре, управо због изазова, овде то нико не говори... Плашим се да ће нам изазови бити све већи и већи, посебно по питању Косова и Метохије и других притисака, али због овог што се на Блиском истоку дешава и могућег напада на Иран (чини ми се да то полако иде) ми ћемо очигледно имати поново мигрантску кризу. Мораћемо и те како да се ангажујемо и још више да обновимо и осавременимо рад наших служби, посебно ВБА и ВОА.

Морам да признам да је једна од катастрофалних грешака у нашем безбедносном систему, скандалозна грешка претходне власти била укидање СИД-а, Службе за информисање и документацију. То је била служба Савезног министарства спољних послова, односно СМПП-а. Право да вам кажем, то ниједна земља на свету не би урадила, то смо само ми урадили, и то је потпуна катастрофа. Питање је да ли ми данас у многим амбасадама имамо људе који познају како то функционише и како би требало обавештавати нашу државу о неким догађајима. Надам се да ће се то некада обновити. Волео бих да нам се обнови СИД, али засад, како ствари стоје, ми нажалост то немамо, вољом неких људи који су очигледно желели да се што више додворе и упропаштавали су нашу безбедносну заједницу.

Ја сам током ове расправе истакао да мешање у рад наших служби, посебно неких јачих служби, и ЦИА, и МИБ и већ кога... То не говорим ни ја нити било ко од нас, нико то не износи паушално, то износе кадрови који пишу данас књиге, које сте ви постављали. Они пишу о томе како сте им ви давали налоге да убацују поједине људе и коме да се потчине.

Оно што је најстрашније, ми смо наше безбедносне службе у том периоду искључиво свели на то да јуре хашке оптуженике, а не да штите државу. Или смо имали такав систем одбране да се искључиво бавимо борбом против тероризма, а не заштитом државе, што је наравно био погрешан концепт. Неко је намерно урушавао наш систем одбране.

Ово што се сад ради је нешто сасвим другачије. Ми подижемо наш систем одбране. Добро је што обнављамо Војску, добро је што добијамо авионе. Неко нам овде каже – авиони вам не лете. Па, извините, ви сте нам оставили земљу без иједног авиона, без и једног јединог авиона. Данас неко то обнавља, а ви на тако ружан начин говорите о томе. Не разумем зашто.

Оволики број мисија које имамо, то је нешто што је заиста добро, зато што неко уважава нашу војску, и Руска Федерација с једне стране и НАТО с друге стране. Желимо са свима да вежбамо, али смо војно неутрални.

Ја иначе подстичем вас, господине министре, да имамо што више мисија. Мисије, пре свега, поправљају имиџ Србије у свету. Наравно, не мисије НАТО-а, него искључиво мисије под заставом УН и поједине мисије ЕУ, рецимо, борба против пирата у Сомалији итд., где наши војници могу да се заиста добро обуче, и да зараде на крају крајева.

Неко каже овде – мале су плате у Војсци. Јесу, слажем се, морале би да буду веће, али никада нису биле веће, за разлику од вашег периода када су људи масовно напуштали Војску.

Оно што бих вас ја замолио, министре, што је наш велики проблем у Војсци, везано је за ИТ сектор – не можете у ИТ-у, или где већ, да задржите људе, зато што нека страна фирма може много више да им плати. Људи одлазе тамо. То је катастрофа! Ми морамо што више да развијамо нашу технику и наше системе у Војсци.

Мени је јако драго, рецимо, што данас имамо ситуацију да наша наменска индустрија пет пута боље ради него што је радила у њиховом периоду. Пет пута! Волео бих да нам изнесете податке о производњи и продаји муниције коју имамо данас, у односу на њихов период. Мислим да је фасцинантно колико зарађујемо данас. Наравно, није ми драго што та муниција завршава на ко зна којим тржиштима, преко разноразних канала, пошто је то тржиште и разне фирме ту купују све и свашта, али је ситуација управо таква да ми заправо зарађујемо – излазимо на тржиште и продајемо наше наоружање. И све нам је боље и савременије. То је улагање у Војску, то је право правцато улагање у Војску.

Наравно, позивам грађане да и даље нашу војску подржавају. Драго ми је што је она прва институција по поверењу. Волео бих, наравно, и да БИА врло брзо дође.

Молим људе да поштују наше безбедносне службе. Ти људи раде даноноћно, морамо да им помогнемо што више. Немојмо више да деградирамо наше службе и да увек говоримо, ако неко ради за нашу службу – то је денунцијант и жбир. Не, не, то је човек који часно ради за своју земљу и бори се за своју земљу. Хајде да им сви помогнемо. Мислим да овим законима заиста унапређујемо наш систем безбедности, а, наравно, током даље расправе ћу још неке појединости изнети. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има министар.

АЛЕКСАНДАР ВУЛИН: Ја бих да се захвалим и вама, господине Ђукановићу, и госпођи Миладиновић на очигледно пажљивом читању. Не само што учествујете на седници са великим стрпљењем, него сте уложили велики труд да овај обимни документ прочитате и извучете из њега оно што сматрате да је најбитније.

Стварно желим да кажем, ево, једна од ствари које нико није приметио а јесте заиста веома важна, људски важна, то је да оно наше дете које заврши Војну академију а из било ког разлога његово здравствено стање се поквари (разболи се дете, повреди се или се деси било шта слично), не може да буде официр. Али зашто не може да буде запослено у систему одбране? То је људска ствар. Ми смо се трудили да на пуно тих малих примера, где год смо видели начин да помогнемо нашем припаднику, нашем питомцу, нашем гимназијалцу, да то и урадимо.

Имали смо неколико... Ево, прошле године смо имали пример два наша дечака, нашли су им срчану ману које није било на почетку. Они су завршили школу и не могу да буду официри. Па, да ли треба да буду бачене четири године њиховог живота? Наравно да не треба. Ето, то је начин. И хвала што сте то приметили.

Као што желим да захвалим посланику Ђукановићу на ономе што сте приметили. То је суштински важно. Сетите се колико пута је било питање да ли ћемо задржати војну неутралност или нећемо. Па, ево је у закону. Значи, морате да промените законом. Није то тако лако и једноставно, није то више политичка одлука – данас ћемо једно, сутра друго, него је то темељна оријентација ове државе. Хвала што сте то приметили. То је стварно од изузетног значаја.

Било је овде питања о томе ко има какву квалификацију. Знате, ја сам, ако то нешто значи (али политичару то не мора ништа да значи), завршио високе студије безбедности и одбране. То је највиша школа у систему нашег војног образовања. Највиша, нема више од тога. Ово што носим овде то значи. Нисам завршио ФБИ курс, признајем. То не могу да завршим, ФБИ курс не могу да завршим, сигурно не бих био примљен тамо, али високе

студије безбедности и одбране Војске Србије могу, и јесам, и веома сам поносан због тога.

Али није то главна ствар, хајде сада и то да склонимо са стране, хајде да будемо потпуно реални. Да ли стварно неко мисли да иједан цивилни министар одбране зна више о Војсци Србије него начелник Генералштаба који је читав свој живот провео у Војсци? Не зна и не треба да зна. Наопако би било да знам о Војсци више него генерал Диковић, који је читав живот провео у Војсци. Већи је проблем у томе што су претходни министри, у време ДОС-ове власти, мислили да знају више о Војсци од војника и тако се и понашали.

Шта је мој посао у Војсци? Мој посао је да имам велики буџет. Мој посао је да променим законе тако да ти закони одговарају припадницима Војске; да обезбедим да истраживања иду тако да добијемо што више доброг и квалитетног наоружања; да обезбедим као политичар да имамо отворен пролаз као војска у другим државама, другим министарствима одбране. То је мој посао и ја се трудим да га радим најбоље што могу. Наравно да ће начелник Генералштаба и свако од ових генерала, свако од ових официра овде да зна више о Војсци. То им је посао, тако треба да буде. И онда свако ради свој посао. Мој је да обезбедим да они функционишу и да се боре за своју земљу. Мој је да обезбедим пријатеље, мој је да обезбедим комуникацију, мој је да обезбедим да Војска може да напредује и расте. А ко ће то да ради? Па, војници, зато их плаћамо, зато их школујемо и зато су они важни.

Е, ту се ми разликујемо. Ми разумемо да је управљати Војском и учествовати у управљању Војском највећа част, а није никаква командна дужност где сте ви постали господар преко 30.000 људи, тако се не понашамо. Ми смо захвални овим људима у униформи на њиховом пожртвовању и храбрости. Они треба да знају више, а ми треба да им омогућимо да њихово знање буде преточено у свакодневни живот припадника Војске Србије и да чувају нашу земљу. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Захваљујем.

Реч има народни посланик Муамер Зукорлић.

Изволите.

(Радослав Милојичић: Да ли видите да сам се јавио?)

МУАМЕР ЗУКОРЛИЋ: Даме и господо...

(Радослав Милојичић: Демократска странка је поменута, да није оставила ниједан авион у земљи.)

ПРЕДСЕДНИК: Посланиче, да пробамо поново...

МУАМЕР ЗУКОРЛИЋ: Можемо ли сад?

ПРЕДСЕДНИК: Изволите.

Оставите ме на миру већ једном. Стварно сте досадни са добацавањем.

(Радослав Милојичић: Како можете тако да разговарате?)

Посланиче, даћу вам опомену, нисмо у кафани.

Извињавам се посланику Зукорлићу.

МУАМЕР ЗУКОРЛИЋ: Можете ли да ми вратите време?

ПРЕДСЕДНИК: Хоћу.

Изволите.

МУАМЕР ЗУКОРЛИЋ: Хвала.

Даме и господо, питање безбедности грађана и државе једна је од веома важних тема. Свакако да се квалитет безбедности регулише законима, регулише се квалитетом институција које се баве овим питањима и регулише се техничко-технолошком опремљеношћу.

Што се предложених закона тиче, јасно је да је била интенција да се они унапреде, значајно су искоришћена искуства и достигнућа савремених европских стандарда, међутим, скренуо бих пажњу на следеће. Наиме, поред ових момената на које сам указао, за квалитет безбедности, било кроз форму одбране или других безбедносних агенција и институција, веома је важно питање поверења.

Ово истичем из разлога што у Србији имамо око 20%, можда и нешто више, дакле скоро једну петину становништва, односно грађана који нису српске националности. Познато је да смо у протеклим деценијама имали момената, поготово кроз ратне сукобе, око којих немамо, засада, јединствен став. То је заправо показатељ да је јако важно побринути се да кроз законодавство али и кроз друге аспекте деловања добијемо пуну подршку и пуно поверење свих грађана ове земље, укључујући и све припаднике народа и заједница који нису српске националности.

Свакако да на том пољу постоје позитивни искораци и значајни моменти, као што је питање вере и верских права у војним објектима и Војсци уопштено. То је добро регулисано с аспекта законодавца, али по питању праксе имамо извесне мањкавости, посебно када су у питању припадници ислама, односно Исламске заједнице у Војсци. Засада, додуше наслеђено од претходних власти, присутни су војни имами искључиво из једне, и то мањинске, групације Исламске заједнице, што је неприхватљиво и представља недовољно позитивну поруку за остале муслимане у овој земљи. Очекујем од ове владе, од министра и осталих структура да се што пре приступи решавању овога питања и проблема.

Чули смо да је историја Србије ратна историја. Дакле, делимично се могу сложити с тим, али у мери у којој је историја уопштено корисна уколико је користимо као извор поуке и за оно што ваља и за оно што не ваља. Међутим, оно што су моја очекивања и, верујем, већине грађана и народних посланика јесте да наша будућност, односно визија о будућности ове земље буде на поуци из прошлости, а не на слеђењу прошлости. Очекујем да будућност и визију ове земље градимемо много боље од онога што је наша прошлост и да она не буде ратна будућност, већ да буде будућност развоја и просперитета за све грађане и земљу у целини.

Желим се веома похвално изразити по питању спремности Војске да сарађује и даје своје објекте за технолошке паркове и друге научнообразовне институције. Желим да подржим такву спремност да наставимо, како би ова земља у свим својим регионима добила по један технолошки парк, центар изузетности, о чему смо недавно имали састанак у кабинету председника са министром просвете и другим факторима који су задужени за образовање. То су јако добри примери, јер знате да таквих објеката има још и они се могу преуредити. Тиме се заправо даје пуна подршка будућности, просперитету кроз образовање, не само војно већ и кроз све друге аспекте образовања. Захваљујем.

ПРЕДСЕДНИК: Захваљујем.

Реч има народни посланик Јован Јовановић. Није ту.

Реч има народни посланик Ана Карацић.

АНА КАРАЦИЋ: Захваљујем, председнице.

Поштовани министре Вулин са сарадницима, даме и господо народни посланици, пред нама се налази сет веома важних закона из области Министарства одбране. Имам осећај да смо данас више причали о политици, него о ономе што је Министарство одбране урадило у претходном периоду и зашто су ови закони који се данас налазе пред нама веома важни за Србију.

Желим да напоменем да ће Посланичка група Покрета социјалиста, Народне сељачке странке и Уједињене сељачке странке у дану за гласање подржати ове законе.

Свесни смо чињенице да се ниједна земља не може развијати економски, а такође да не може имати ни независну политичку стратегију, уколико није заштићен њен суверенитет, територијални интегритет и њена независност. На који начин ми то треба да урадимо? Свакако смо данас добили тај одговор, а то је – јачањем Војске.

Влада Републике Србије води политику мира. Да бисмо такву политику водили, морамо да модернизујемо Војску, морамо да модернизујемо опрему, наоружање, посебно ратно ваздухопловство, о чему смо данас разговарали.

Желим да похвалим Министарство одбране и министра Вулина за све што је Министарство одбране предузело у претходном периоду, везано за војно образовање, за војно здравство, за статус и положај припадника Војске у претходном периоду, за побољшање стандарда људи. Имали смо прилику да видимо да су плате повећане, да се решава стамбено питање припадника Војске. Све ове спроведене новине потврђују да Министарство ради добар посао, да се наставља војна политика која је започета 2012. године и да ће Србија дефинитивно остати на истом курсу, а то је курс војне неутралности.

Препозната је важност војног образовања. Образовање представља стуб јаке и суверене Војске. Не могу да се сетим да ли смо данас чули да је уложено триста милиона динара у инфраструктуру Војне академије, обновљени су спортски центар, стрелане и терени. На тај начин ће кадетима

бити значајно олакшано да се школују и да живе и раде у најбољим условима. У прву фазу реконструкције Војне гимназије уложено је тринаест милиона динара.

Немам још много времена, само бих поред важности улагања у образовање истакла међународну сарадњу. На тај начин много доприносимо угледу Војске у свету. Није важно шта ће неко у свету да мисли о нама и да ли ће неко да нас хвали, важно је да ми шаљемо једну поруку која се данас прожима кроз сваки говор. Некима одговара некима не. Ми јачањем наше војске показујемо да је Србија суверена, да је Србија независна земља и да се то неће променити.

Сарадњом са различитим странама, Истоком и Западом, показујемо да смо војно неутрални. Оно о чему је колега Ђукановић причао мало пре – важност војне неутралности као једне од најважнијих политичких стратегија у наредном периоду – данас се то уврстило и у закон.

Улагањем у Војску стварамо јаку, снажну, професионалну, борбену, патриотску, независну и моћну војску, а самим тим стварамо исто тако јаку, снажну, борбену, независну, војно неутралну, а пре свега нашу Србију. Због тога желим да се захвалим министру одбране, Министарству одбране и Влади Републике Србије што на такав начин спроводи политику. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Верољуб Арсић): Захваљујем.

Реч има народни посланик Нада Лазич.

Изволите, колегинице.

НАДА ЛАЗИЧ: Поштовани председавајући, поштована господо из Министарства, поштоване колеге народни посланици, у расположивом времену које имам желим да се осврнем само на неколико аспеката, односно неколико делова закона.

На почетку бих поменула Предлог закона о изменама и допунама Закона о војној, радној и материјалној обавези. Желела бих да подсетим, више због грађана који ово гледају, да се од јануара 2011. године упућивање на служење војног рока у Војсци Србије врши по принципу добровољности, односно укинута је обавеза служења војног рока и уведена професионализација Војске и од тада војни рок служе само они који то желе. Добровољно служење војног рока у нашој земљи траје шест месеци. Сваком војнику се у прва три месеца исплаћује по 12.000 динара, четвртог месеца 15.000, а петог и шестог месеца 25.000. На тај начин се жели стимулирати да најбољи добровољци остану у Војсци и постану професионални војници, а касније, ако се добро покажу, и подофицири.

Зашто све ово говорим? Наиме, постављам питање – да ли су професионални војници, официри, подофицири и сви други запослени у Војсци задовољни својим примањима? Овде смо чули да плата официра износи око 60.000 динара. Ако знамо да је потрошачка корпа 64.000-65.000 динара – господине министре, ви ћете ме исправити за све оно што говорим,

ако погрешно кажем – дакле ако је корпа преко 60.000 динара, онда значи да они крпе крај с крајем.

У последње три године, према неким подацима које сам добила (зато очекујем од вас или да потврдите или да исправите), Војску је напустило око 3.000 професионалаца. Нису у питању само војници већ и сви они који су запослени, инжењери и други кадрови запослени у Министарству одбране. А то је управо због зарада. Сем тога, имају проблем решавања стамбеног питања. Видим да су у овом закону предложене неке субвенције везане за решавање стамбених проблема. Наиме, према подацима којима располажем, око 20.000 војних пензионера и професионалних војних лица нема решено стамбено питање.

Посебна категорија на коју желим да се осврнем, и што посебно наглашавам, јесте око 4.200 војних лица из периода бивше ЈНА, са територије бивше Југославије, која немају решено питање стана, а њих око 2.500 и даље живи у колективном смештају. Нови Сад је, рецимо, прави пример за овај проблем, јер у неколико касарни живе породице ових људи у немогућим и потпуно нехуманим условима. Апсурдно је да они немају статус избеглица и на тај начин немају вероватно ни помоћ за решавање питања стана.

Видим да сте ви, министре, били ових дана у посети градоначелнику Новог Сада и да се на ту тему разговарало, па од вас очекујем, ако имате одговоре када ће се овај проблем решавати, да помогнете.

С друге стране, касарне и други објекти проглашени су за државну имовину и, колико знам, у надлежности су Дирекције за имовину. У неким локалним самоуправама су замењени за станове за војна лица, али у већини места то није урађено и ти објекти пропадају а, с друге стране, не решавају се стамбени проблеми официра, односно уопште војних лица.

Неки од тих објеката могу да се претворе у изузетно значајне туристичке објекте, као што су рецимо војни објекти у подграђу Петроварадинске тврђаве, који сада пропадају а могли би да буду изузетна туристичка атракција у склопу целе Петроварадинске тврђаве.

У Новом Саду је било покушаја, а видим сада и у Београду, да се једна од напуштених касарни оспособи за активности; неке невладине организације су то покушале, али их је полиција избацила и ти објекти и даље нису оспособљени, нити је њихово питање решено. Исти случај десио се овде у Београду када су припадници Војне полиције избацили групу активиста Друштвеног центра ННК који су пре неколико дана ушли у један такав војни објекат у Београду. Зато постављам питање – за кога се и докле чувају ови објекти и када ће се ови проблеми решити?

У изменама и допунама Закона о Војсци посебно желим да истакнем да се као разлог за предложене измене и допуне каже да се стварају услови за обезбеђивање повољнијег положаја професионалних припадника Војске Србије, посебно професионалних војника, подофицира, официра и свих

других у служби Војске Србије. Ту ми упадају у очи два члана: члан 25. и члан 26.

У члану 25. каже се да професионалном војном лицу припада накнада трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора када се за такву врсту накнаде стекну услови у буџету Републике Србије, у висини коју утврди Влада, што значи да ће можда добити топли оброк и регрес, а можда неће. Мислим да то, када су војна лица у питању, не сме да остане овако недоречено и да се остави да може и да не може. Просто, за њих морају да се нађу средства без обзира на околности. Наиме, свака власт зна да мора да има задовољног војника, задовољног полицајца, лекара, учитеља. То су категорије на којима не би смело да се на овакав начин експериментише. Уосталом, у пракси видимо како то изгледа.

У члану 26, који се односи на плате професионалних војника, у ставу 2. се каже – основица за обрачун плате не може бити нижа од 75% од просечне месечне зараде у Републици Србији исплаћене у месецу у којем се утврђује основица, а уколико то не омогућавају одобрена средстава у буџету Републике Србије намењена за плате, Влада може да у складу са одобреним средствима утврди нижу основицу.

Значи, опет се оставља могућност да се, у складу са могућностима, та основица смањи. Сматрам да је недопустиво да војна лица спадају у категорију којој се на такав начин може смањивати плата. То значи да практично ништа није загарантовано, а од официра се тражи да извршавају наређења, од пилота се тражи да лете на летелицама сумњиве исправности... Ево, најновији је случај погибије искусног пилота Роберта Калоџија, који је био и наставник летења. По мени, треба да се да одговор и истина о техничкој исправности летелице и друге опреме, и како се уопште одржава опрема. Иначе, да нагласим да је овај пилот, према мојим информацијама, био подстанар са својом породицом. Постављам питање – зашто нам гину пилоти? Ово није први случај.

Ви сте у медијима изјавили да смо од Белорусије добили четири „мига“, да ће се повећати наоружање, да ћемо добити хеликоптере и остало наоружање за нашу војску. Ја просто постављам онако женско питање – да ли се ми то спремамо за рат и да ли треба да бринем? Треба да имате у виду да је просечна старост у Србији преко 40 година, да имамо мање од 17% деце млађе од 14 година, а из земље нам одлазе млади и радноспособни људи. На који начин мислите да привучете да се људи определе за војно занимање?

У изменама Закона о одбрани предвиђено је формирање фонда за финансирање и унапређење службе трагања и спасавања војних ваздухоплова и за развој способности Војске Србије по овом питању. Постављам питање – зашто се овај фонд уводи? Просто, то ми није јасно.

У закону о производњи и промету наоружања и војне опреме омогућава се страном улагање у области производње наоружања и војне опреме, и каже се да је производња наоружања, што мени посебно пара уши,

и војне опреме од стратешког значаја. Постављам питање зашто се по овом закону омогућава страном улагачу да буде већински власник, с једне стране. С друге стране, била бих далеко срећнија да нам знање и здравље буду стратешки циљеви, тј. да улажемо у школе и болнице, јер сматрам да су људи важни, а не оружје. Подсетићу само да је приход, рецимо, од ИТ сектора можда у рангу извоза у пољопривреди или наоружања, не знам тачно колике су суме, али, ево, показало се да је улагање у знање испало веома уносан принцип.

Ми посланици Лиге социјалдемократа Војводине дали смо амандмане, само се од свег срца надам да ћемо бити у прилици да уопште те своје амандмане бранимо. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Предраг Јеленковић.

Изволите.

ПРЕДРАГ ЈЕЛЕНКОВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Поштовани министре, поштовани директоре БИА, поштоване колегинице и колеге, моје колегинице из посланичког клуба ће говорити о осталим законима и у дану када буду амандмани дошли на ред, а ја ћу се фокусирати на закон о војном образовању. То је врло важан закон јер се њиме, као што и стоји, обухватају сви облици образовања не само професионалних припадника Војске Србије већ и државних службеника, кроз војношколске установе и установе Министарства одбране и Војске Србије.

Оно што је интересантно, у члану 13. овог закона у ставу 1. стоји да су војне високошколске установе универзитет и факултет, док се у ставу 2. дефинише да универзитет у свом саставу може имати акредитоване научноистраживачке организације и библиотеку. Важно је истаћи да универзитет у свом саставу може имати високошколску јединицу са својством или без својства правног лица, под условима прописаним законом и статутом високошколске установе.

Такође, универзитет одбране је самостална високошколска установа која обавља делатност високог војног образовања из више научних области у оквиру образовно-научних поља, у складу са Законом о високом образовању. Зашто сам ово цитирао? Када се помиње Закон о високом образовању, а у вези с чланом 22. подтачка 2), можда треба имати у виду, уколико за то постоје услови, могућност стварања нових наставних база на територији Србије. Односно, треба размишљати о могућности да се неки сегменти или смерови наставе високог школства Војске Србије деташирају, на пример, у Ниш, јер за тако нешто, вероватно знате, постоје просторни капацитети, пратећи објекти и наставни кадар.

Пример рада на овај начин показује Универзитет у Нишу, који има позитивна искуства у наставним центрима ван Ниша, односно одељењима Правног и Економског факултета у Медвеђи и Зајечару. И други

универзитети имају слична искуства, на пример Економски факултет из Суботице у Бујановцу.

Ово је врло важно како бисмо приближили и омогућили већем броју младих људи из Куршумлије, Прокупља, Враћа, Лесковца, Пирота, Књажевца, Алексинца, Зајечара образовање у овој области, али је значајно и за југ Србије, посебно због његовог геостратешког положаја.

У сваком случају, овим законом нормативно се уређују и усаглашавају специфичности војног образовања, а самим тим и довршава процес усклађивања прописа, где војношколске установе имају могућност да постану интегрални део образовног система Републике Србије. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има министар господин Вулин.

Изволите.

АЛЕКСАНДАР ВУЛИН: Да се захвалим још једном свим посланицима који су пре говорили, па, ево, сада да мало појаснимо ствари: дакле, просечна плата официра није 63.000, толика је била 2012. године, сада је 74.000 динара. Молим вас да водите рачуна и о томе, повећали смо дневнице, са 800 динара су отишле на 1.100 динара; и то улази у укупна примања. Такође, улазе и увећани трошкови становања за оне који немају решено стамбено питање. А они који решавају стамбено питање путем повољног кредитирања од стране Војске и даље добијају увећане трошкове, тако да им Војска и на тај начин смањује рату, што је, признаћете, нешто о чему бисте у цивилству могли само да маштате да је могуће, а заиста није. Такође, имамо додатке на специфичну службу – то је када сте пилот, специјалац итд. па то добијате.

Навели сте бројеве који се односе на плате наших војника на добровољном служењу војног рока. Да вас обрадујем да су за све припаднике који добровољно служе војни рок, затим за све наше кадете, за све наше питомце наредбом врховног команданта такође повећана примања за 10% од 1. марта. Дакле, и њима су повећане надокнаде. Као што видите, где год можемо и кад год можемо радимо на побољшању стандарда свих наших припадника, без обзира на то у ком делу Војске они били.

Такође, увели смо нешто што годинама једноставно није било могуће – ево, ту су и пензионисани генерали, знају да је то некада у ЈНА било могуће, а у Војсци Србије скоро да се не памти – то је да смо увели и дневни бон за исхрану, који је досад добијао батаљон специјалне полиције „Кобре“, али сада добија и специјална бригада. Ускоро ћемо, надамо се, имати буџетске могућности да то проширимо и на припаднике Војне полиције и припаднике извиђачких јединица, што пуно значи. То је велики број људи и то пуно значи нашим припадницима када добију... Једноставно, као да су добили новац који могу да потроше у кантини, било за своју исхрану, било да купе нешто што је потребно њима и њиховим породицама.

По питању станова и стамбене изградње, зато смо и покренули ову велику активност око изградње станова за припаднике безбедносних структура. У праву сте са бројевима, велики број наших припадника нема решено стамбено питање, али на овај начин се то решава. Први пут, од ЈНА и од СФРЈ, то се решава овако масовно. Можда је мало, али је значајно. Питајте припаднике Прве бригаде у Новом Саду када су последњи пут добили станове. Сада су добили, буквално након деценија, сада је у Новом Саду подељено неких четрнаест станова. Дуго, дуго тога није било, али чим нешто може, ми то урадимо.

Ради се на Касарни „Југовићево“. А то што сте рекли о разговору са градоначелником Вучевићем, ускоро треба да потпишемо споразум по коме се у Касарни „Југовићево“ одређује колико станова добијамо, а Град Нови Сад почиње да пројектује, па да нам гради базу „Мајур“. То је нешто што ће такође бити велика ствар. Ми деценијама нисмо имали велики нови војни објекат.

Видите, ствари се мењају. И мењају се набоље. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Гордана Чомић.

Није ту.

Реч има народни посланик Јасмина Обрадовић.

Изволите.

ЈАСМИНА ОБРАДОВИЋ: Захваљујем.

Поштовани министре са сарадницима, поштовани директоре БИА са сарадницима, драго ми је да вас поново видим овде у Парламенту, где смо 2012. године почели. Богу хвала, све иде добро и боље, и биће све боље.

Данас се на дневном реду налазе две одлуке о употреби наших војних и полицијских снага у међународним снагама у једанаест земаља. Ово говорим просто да бих подсетила оне који прате пренос Скупштине о чему то ми јуче, данас и у наредним данима расправљамо у овој скупштини.

Поред тога, на дневном реду налази се седам предлога којима унапређујемо наш систем безбедности, а то су: Предлог закона о војном образовању, Предлог закона о изменама и допунама Закона о одбрани, Предлог закона о изменама и допунама Закона о Војсци Србије, Предлог закона о производњи и промету наоружања и војне опреме, Предлог закона о изменама и допунама Закона о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама, Предлог закона о изменама и допунама Закона о војној, радној и материјалној обавези и Предлог закона о изменама и допунама Закона о БИА. Такође, ту су и четири потврђивања међународних споразума.

Но, оно на шта желим да скренем пажњу у овим предлозима јесте пре свега побољшање услова живота запослених у нашим безбедносним структурама. Чињеница је, од тога не можемо побећи, да је распад Југославије припаднике Војске и Полиције довео на руб егзистенције. Онда

када се мислило да не може бити теже по Војску, долази ДОС и – може. Може много теже.

Доласком ДОС-а на власт, на местима министра одбране и савезног министра МУП-а измењали су се садашњи и некадашњи лидери Демократске странке, па имамо Зорана Живковића, Бориса Тадића, Драгана Шутановца, данас лидере моћних опозиционих странака. То њихово време је време тоталног пропадања српске војске и полиције. Сетимо се само разних афера поменуте господе: „Пашњак“, „Сателит“, „Војска“, „Виноград“ и сл. У том периоду српска војска и полиција су финансијски и материјално тотално упропаштене.

Али доласком на власт Српске напредне странке и Александра Вучића, који је, подсетићу, био министар одбране у првој влади СНС-а, овај процес је заустављен и српска војска је поново стављена на здраве ноге. То су она три корака 2012. године, када је тадашњи министар војни Александар Вучић рекао: зауставити пропаст, покренути шта се може покренути, а онда покренуто развијати.

Након много времена обнавља се, поред опреме и наоружања, војни стамбени фонд, а тиме и мотив да се квалитетни кадрови одлучују на војну школу и војни позив.

Мени је драго што је министар у свом обраћању малопре поменуо Касарну „Југовићево“, базу „Мајур“. Јако добро знам колико је Нови Сад пружио руку, зато што је са друге стране пружена рука Војске, да заједно решавамо све проблеме које можемо решити заједнички. Ево, видите, четрнаест станова је већ подељено, на Југовићеву се планира један комплекс, а ако до мене стижу добре и тачне информације, прича се о проширењу и на приградска насеља, што значи да све ово потврђује оно што сам малопре рекла – постављамо Војску на здраве ноге.

Бити официр у време ДОС-а било је понижавајуће. Данас су српски војници и официри поново понос Србије. Из тих разлога, господо, у дану за гласање поносно ћу гласати за овај сет предлога закона. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Божидар Делић.

Изволите.

БОЖИДАР ДЕЛИЋ: Уважени председавајући, господо из Министарства одбране, Генералштаба Војске, БИА, колеге народни посланици, данас расправљамо о сету војних закона. Практично, са ових шест закона заокружује се све што је везано за Војску, Министарство одбране и одбрану.

Да сам овде видео још један закон за који сам ја увек посебно заинтересован, рекао бих да је целокупан посао по овим питањима завршен, а то је закон о борцима, породицама погинулих бораца и несталих бораца. Надам се да ће господин министар са министром за рад, запошљавање и социјална питања учинити напор да, ако не у овој години, а оно у следећој

години, коначно, после 27 година, борци добију свој закон, да им се држава Србија кроз неке спомен-медаље или споменице одужи, јер то су радиле све суседне државе, па чак и квазидржава Косово. Ето, нека чак наши борци буду и последњи, али је ред и време да то учинимо.

Први закон је закон о образовању. Ми нисмо имали већих примедба на овај закон, али смо ипак кроз један већи број амандмана дали неке предлоге у вези са сарадњом нашег универзитета са цивилним високошколским установама. Међутим, дали смо и неке примедбе, посебно у члану 18, на увођење неких нових термина, а то је термин „пословођење“, који се појављује у више ставова. У традицији наше војске постоје три термина, то су – командовање, руковођење и управљање. Овде се у закону помињу два термина, „командовање“ и „управљање“, док је уместо термина „руковођење“ уведен нови термин – пословођење. Мислим да ипак треба да се придржавамо наше традиције и овај термин „руковођење“ вратимо у закон.

Још једна ствар, када се говори о високошколским установама и посебно Војној академији, господо, Војна академија је стуб војног образовања. Она даје основно образовање, затим други и трећи степен. Она је кроз члан 15. обрађена само кроз једну реченицу. Немам ништа против војног медицинског факултета ВМА. Дало би се о томе много расправљати, али ако је већ то уведено у систем због тога да би могао постојати универзитет одбране, ми смо предложили измену, да се кроз члан 15. каже да је Војна академија основна високошколска јединица, од посебног значаја за систем одбране. Мислим да је то апсолутно прихватљиво и да се управо кроз те измене показује да је Војна академија стуб војног школства.

Даље, у члану 18. каже се да високошколске јединице у саставу универзитета имају већа образовно-научних поља, комисију за обезбеђење квалитета и кадетски парламент, а онда се каже: „а могу имати и катедре као стручне органе“. Не знам коме је то пало на памет, ово „могу имати“ апсолутно мора да се брише, јер катедре свакако морају постојати.

Даље измене које смо ми предложили везане су за укидање високошколских установа, па смо неке допуне правили, шта са архивама војношколских установа и шта са њиховом документацијом, јер првенствено се кроз овај члан закона говори о томе шта са њиховим материјалним стварима, а мислим да је такође важно, или много важније, шта са документацијом и архивама, односно одређивањем правног наследника који ће имати обавезе да по захтевима у одређеним ситуацијама, да ли су то ученици, студенти, полазници, достави одређену документацију. Господа и посебно ректор универзитета знају да је у његово време из бивших република према Војној академији било много захтева бивших студената, односно питомаца да им се доставе њихове дипломе и да је то у целом овом периоду рађено како ваља.

Ове измене које смо захтевали и за које смо написали амандмане нису суштинске али доприносе бољем квалитету овог закона, па молимо, кад се буду разматрали наши амандмани, да то имате у виду.

Што се тиче Предлога закона о одбрани, ми већ имамо велику примедбу када је у питању члан 2, где се додаје нови став 3. који гласи: „Годишњи извештај Владе о стању припрема за одбрану разматра се на седници надлежног одбора Народне скупштине.“ Значи, заобилази се Скупштина и тај извештај разматра само надлежни одбор.

Господо, ја сам члан тог одбора, заједно са шеснаест других народних посланика. Тај одбор, по Пословнику, има једанаест надлежности; формално обавља само две надлежности везано за законске предлоге и за извештај који Министарство одбране тромесечно доставља Народној скупштини.

Одбор за одбрану и унутрашње послове Скупштине Србије је једини, запамтите, практично једини орган цивилне контроле Војске и Министарства унутрашњих послова, односно полиције. Значи, ових седамнаесторо људи у Скупштини морало би да зна какво је стање оперативних способности Војске. Пошто извештаји које добијамо од Министарства, а имао сам прилику да то кажем и садашњем министру, нису побољшани, пошто никад не добијамо стање и оцену оперативне способности Војске, пошто никада не добијамо ни извештај Инспектората одбране, односно како су оцењене контролисане јединице, господо, ми не можемо и немамо на основу чега да закључимо какво је стање Војске.

Ово што се сад покушава са Скупштине пребацити на Одбор апсолутно је погрешно. Наш је став да се члан 2. брише управо због тога, а да министар поради на ономе што смо од њега тражили, да извештај у два сегмента буде квалитетнији – да нам се кроз тромесечне извештаје доставља број инспекцијских контрола али и оцене тих јединица. Ми смо чак говорили о томе да би можда неким анализама требало да присуствују и чланови или поједини чланови Одбора. Не знам, можда је председница овог одбора била позвана на вашу годишњу анализу оперативних способности, али она нас као чланове Одбора није о томе обавестила. На крају крајева, ми смо овде сви једнаки, и када разговарамо у Скупштини и када разговарамо о законским предлозима ми њу овлашћујемо да уместо свих нас из Одбора може пред Скупштину да изађе са нашим ставовима. Ја, једноставно, немам никаквих података да ли је она присуствовала тој анализи.

Следећи је члан 3. Ми такође предлажемо да се члан 3. брише, јер овде се ради само о две речи: „обавештава“ и „извештава“. Немојте ви, господо, да штитите Скупштину и олакшавате јој посао; Скупштина мора да ради оно што јој је посао. По варијанти претходног закона, радило се о извештавању, а по овоме предлогу – о обавештавању. Ово није само игра речи, господа из Војске зна ко извештава, а ко обавештава. Извештавање је

обавеза, а обавештавање је, да кажем, далеко нижег нивоа и необавезно, односно могућност.

Што се тиче члана 8. који се односи на члан 23. став 1, господо, ви сте овде дали, и то је добро, да Министарство има и води евиденцију о погинулим, несталим, рањеним, заробљеним и убијеним припадницима Војске. То је апсолутно све у реду, међутим, мени се чини да овај датум није у реду. Када се ради о периоду од 23. марта 2001. године до 30. јуна 2001. године, мислим да би датум требало да буде 13. октобар 2000. године.

Мислим да је овај датум који сте овде дали датум када је Војсци Југославије одобрено да може да уђе у Копнену зону безбедности. Али ми смо погибије војника... Погибије полицајаца имали смо чак и пре овог датума који сам изнео, али имали смо погибије и рањавање војника пре тога. Према томе, морамо водити евиденцију од момента када је Војска добила задатке и наређења да уђе у Копнену зону безбедности, а никако за нас не треба да буде релевантан датум када нам је КФОР дозволио да решимо ситуацију у оним секторима А, Б, Ц итд. Мислим да би требало да се ово мало анализира и да се види да ли сам ја у праву и да се адекватан датум нађе у закону.

Што се тиче члана 21, који се односи на члан 76, и новог става 2, апсолутно подржавамо да се удружења која делују на територији Републике Србије а своје деловање тежишно заснивају у областима од значаја за одбрану прво именују, да се на одређен начин вежу за буџет Министарства и да се зна која су то удружења од посебног значаја за одбрану.

Министарство образовања треба вероватно да донесе одлуку која су удружења од посебног значаја за њих, али, рецимо, Удружење резервних војних официра, Савез радио-аматера, извиђача, клубови спортских падобранаца итд., ипак су сви они везани на одређен начин за Војску, они су извор кадрова, без обзира на то да ли ће то бити регрути или људи који ће кроз неко оспособљавање служити интересима одбране или Војске Србије. Тако да њих треба одвојити од великог броја удружења грађана и, кад се већ као таква именују у закону или у одлуци министра, онда треба да добију нека минимална средства да могу да функционишу.

Што се тиче Закона о Војсци, члана 7, који се односи на члан 42, ту је с једне стране, господо, добро што се ова граница померила на 53 године за професионалне војнике, подофицире, односно официре по уговору. Међутим, желим да кажем и једну напомену, да можда то није требало учинити са професионалним војницима, јер, господо, ако неко од 25 година дође у Војску као професионални војник, он би до 40. године (како је досад било у закону и мислим да тако треба да остане) ипак требало, кроз лидерске курсеве које имате у Војсци, да постане подофицир по уговору. Самим тим, онда би његова служба у Војсци трајала до пензионисања, односно до 53 године. Ако неко за петнаест или двадесет година не успе да положи или не дође...

Друга је ствар ваше унутрашње организације, да ли сви квалитетни војници по уговору имају шансе да полагају пријемни за тај лидерски курс, да ли ту има проблема. Знам да има оних који више пута нису успели чак ни пријемни да положи. Таквима, господо, не треба омогућавати да до 53 године буду у Војсци, јер они оптерећују Војску и њезине оперативне способности; на њихово место би могао да дође неко много млађи и неко много способнији. У Војсци нема толико формацијских места на која би они који нису за борбене јединице могли да буду распоређени. Нисам у том смислу за ту социјалу што се тиче подофицира, официра по уговору, апсолутно се слажем да то буде до 53 године како сте предвидели у закону.

Следеће, члан 9, који се односи на члан 47а, став 5, везано за надлежности Војне полиције око набавке оружја итд. Мислим да је и то законом добро решено, међутим, овај став у закону да Војна полиција податке доставља, по захтеву, државним органима али и другим органима, организацијама и физичким лицима... Зна се ко су државни органи, а не знам каква би уопште била потреба и које су то организације и зашто би се неким физичким лицима достављали подаци о томе које је оружје и која су одобрења издата од стране Војне полиције за набавку оружја војним лицима. Мислим да о томе свакако треба размислити и, осим података који се достављају МУП-у и другим државним органима, агенцијама итд., да физичка лица ту апсолутно не долазе у обзир и да то треба брисати.

Члан 25. говори о регресу и топлом obroку. Господо, ово је сасвим у реду, међутим, када се каже да нешто припада, онда свакако треба брисати ово: „када се за такву врсту накнаде стекну услови у буџету Републике Србије“. Или нечега има, господо, или нема. Јер ако постоји ова могућност, онда постоји могућност да тога никада нема. Министар је управо ту да заједно са Владом обезбеди средства, јер ако се каже у закону да припада, онда треба да се обезбеди да то припада.

Такође, члан 26. говори о платама, да основица не може бити мања од 75% од просечне месечне зараде у Републици Србији из претходног месеца, а онда иде у тексту – уколико то не омогућавају одобрена средства у буџету Републике Србије, онда то може бити и мање. Ја сам става, господо, да не може тако да стоји. Ако је речено да је то 75%, онда је задатак Владе, министра да то и обезбеди, јер онда ће увек бити – нема. Био сам у Војсци и знам да је Војска институција која, за време док сам ја био на неким дужностима и могао да пратим те податке, никада није добила средства из буџета колико је буџетом додељено. Није се могло узимати од других, али се од Војске узимало увек.

Господо, што се тиче члана 31, а он се односи на члан 110, мислим да је то апсолутно пун погодак, апсолутна подршка да се људима, нашим докторима, докторима наука који се налазе у високошколским установама, институтима омогући да наставе са радом до 65 година живота. Ми смо изгубили много кадрова на ВМА, на ВТИ и у осталим институцијама, и ово

апсолутно подржавам, да ти људи остану у систему одбране, и мислим да је то апсолутно пун погодак.

Што се тиче закона о производњи и промету наоружања и војне опреме, господо, наше највеће примедбе овде су само на две ствари, а то је страни капитал, односно приватизација. Сви наши амандмани усмерени су управо према томе. Данас је министар говорио овде, рекао је који су износи закључених уговора, рекао је да сада имамо добру ситуацију по питању наше наменске индустрије јер већина наших фабрика наоружања, муниције итд. има неколико година унапред продату производњу. А наша војска је у данашњим условима врло мали купац и једног и другог, готово све иде у извоз. Уопште, поставља се питање потребе тог страног капитала. Може да се каже да је то због некаквих технологија.

Господо, данас нисмо говорили о Војнотехничком институту, али бисте ви морали о томе у Министарству дебело да размишљате, јер када смо данас говорили и када је господин Живковић, наш колега, рекао да „жути“ нису уништили наменску индустрију... Она је једва преживела тај период. Само у једној недељи, за време Бориса Тадића, ВТИ је изгубио 600 формацијских места. А када осакатите Војску, односно њен институт који се бави технологијама, ви сте осакатили и наменску индустрију. Морате радити на томе да се у том смислу поново Војнотехнички институт подигне на ниво који је... Не може можда на онај ниво који је некада био, али овом одлуком да доктори наука могу да остану до 65 година, пријемом младих инжењера, може се поправити стање у овој области, па нам те стране инвестиције неће бити потребне.

Шта значе стране инвестиције? Па чак оне биле и 20% или 49%, свакако да би ти партнери желели да знају где то ми продајемо наоружање, и вероватно не бисмо могли да продајемо тамо где продајемо сада. Када говорим о страним партнерима, увек мислим на ове који би долазили са Запада.

Следеће, што се тиче наше наменске индустрије, она је у прошлој години, рекао је министар, добила око четрдесет милиона евра. Рецимо, „Застава оружје“ је добила у опреми девет милиона евра, ове године шест милиона евра; примила је један број радника. Разумем министра да ни ту не може бити неког претеривања, јер шта ако се сутра ситуација у свету промени. Наша наменска индустрија по својим капацитетима далеко превазилази наше потребе, или потребе наше војске. Управо због тога што је ВТИ као установа у претходним годинама прилично урушен, „Застава“ има сопствени развој производа и сопствени развој технологија.

Што се тиче Закона о употреби Војске, ми смо још јутрос рекли какав је наш став о томе. Ми смо против, посебно смо против мисија у организацији Европске уније. Кад су у питању хуманитарне мисије, имамо другачији став.

Последњи закон је Закон о војној, радној и материјалној обавези. Господо, ми на овај закон нисмо написали ниједан амандман. Сматрамо да је закон сасвим у реду. Можда има чланова који нису обухваћени овим допунама, на које бисмо имали примедбе, међутим, на оно што сте дали кроз ове допуне апсолутно немамо примедбе и сматрамо да је овај закон урађен врло квалитетно.

Ако би већ требало нешто да кажемо, онда би можда из члана 40, који се односи на члан 130, требало избацити последњи став, да чланови породице одговарају, односно могу бити кажњени казном од 10.000 до 40.000 динара уколико не пријаве свога члана. Мислим да је то непримерено, али, на крају крајева, нека и то остане пошто смо рекли да смо задовољни овим законом и да нисмо написали практично ниједан амандман на њега.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има министар, господин Вулин.

АЛЕКСАНДАР ВУЛИН: Захваљујем генералу Делићу на заиста исцрпном излагању и на енергији коју је уложио у проучавање свих ових закона. Бар оно што могу да одговорим, да кажем, када је у питању била терминологија, око „пословођења“, слажем се, и ја више волим српске речи које звуче као српски језик, али то је прилагођавање са цивилним Законом о високом образовању, и тамо пише да се – пословоди. То је, једноставно, усаглашавање, није до нас.

Што се тиче датума који сте навели, то ћемо проверити. Ниједан војник, ниједан полицајац који је страдао, који је погинуо, не сме да остане ван заштите државе зато што нисмо датумски то регулисали. Дакле, проверићемо и видећемо; ако има једна жртва, наћи ћемо начина да буде у датуму, или шта год. Не сме нико да изгуби право зато што у том тренутку неки датум није одговарао. То ни случајно. Хвала вам на томе, обратићемо посебно пажњу.

Што се тиче достављања извештаја генералног инспектората, то у ствари није по закону. Извештај генералног инспектората може да добије само министар одбране и врховни командант, нико други. Тако да укупни можемо да направимо, али не можемо да направимо појединачни. Једноставно, то не може.

Што се тиче годишњег извештаја о стању припрема за одбрану, то је, као што знате, строго поверљиве природе, а седница Народне скупштине не може да буде затворена за јавност никада. Она увек мора да буде отворена за јавност, не можемо да је затворимо. Поготово што би они који би то слушали морали да имају сертификат о тајности података, а то нема сваки народни посланик. Једноставно је тако и морамо се придржавати тога.

И да је таква пракса већ установљена, ево да вам кажем, од 2011. године ниједан годишњи извештај о стању припрема за одбрану није разматран на седницама Народне скупштине, али јесте на одборима. То је, мислим, сасвим прихватљиво решење. Уосталом, 2014. године председник

Одбора за одбрану и унутрашње послове прихватио је управо ово решење. Мислим да је то... Све странке су заступљене, сви чланови Одбора имају одговарајуће сертификате о чувању тајни и руковању подацима, тако да мислимо да је то сасвим у реду. У крајњој линији, није политичка ствар.

Што се тиче Војнотехничког института, њему поклањамо посебну пажњу. Потпуно сте у праву, ВТИ је мозак наше индустрије. Без ВТИ нема ничега. Он је тај који је развој, он је тај из кога и одбрамбена индустрија Србије црпи нове пројекте, нове идеје, црпи, у крајњој линији, нове технологије. Између осталог, зато смо у овом закону увели *royalty*, дакле увели смо надокнаде за ВТИ, јер досад је одбрамбена индустрија користила патенте и знање Војнотехничког института, а за то није ништа морала да му плати. Е па то је начин да га ојачамо.

Такође, разрађујемо правилник и надам се да ћемо имати подршку Министарства финансија да се посебно стимулишу инжењери у Војнотехничком институту који раде на одређеним пројектима, јер то је једини начин да га сачувате. Управо ово улагање у одбрамбену индустрију Србије је начин да га сачувате да ради овде, јер ви не можете да се носите на тржишту. Можете ли да замислите колико кошта један инжењер који пројектује ракету? Ми никад нећемо моћи да га платимо. Никад. На овај начин, када дође неко с великим новцем ко ће имати интерес да га задржи овде, можда ћемо га задржати. Овако нећемо, будимо реални, нећемо га задржати.

Знате, хладнотермовизијски детектор, линија за производњу тога (што је сад светски хит) кошта између петсто и милијарду евра. Да ли нам је то потребно? Јесте. Да ли би било јако добро да то можемо? Би. Да ли ћемо имати тај новац? Нећемо. На овај начин можда можемо да га имамо. Можемо да доведемо технологију; чак и много примитивнију, ево, да не говоримо сад о овој заиста софистицираној, ово је светски врх, али говоримо, рецимо, о полимерској дршци, коју ми немамо и зато је наш пиштољ много скуп. Зато наш пиштољ правите од килограма алуминијума – немате полимерску дршку за њега. Кад будете имали ту линију, коју треба неко да донесе, треба неко да је плати, правићете га и биће много конкурентнији, јефтинији итд. То је само један од примера.

Само да се вратим још једном на ову важну ставку око продужења времена војницима по уговору.

Видите, када је донета одлука – политичка одлука, наравно, као и свака – о увођењу професионалне војске, сматрало се да ће професионални војник бити до својих најбољих година, до 40 година живота, када је човек негде у највишој физичкој снази, интелектуалној итд. После тога он више неће бити потребан Војсци, али ће му држава обезбедити новац за његову отпремнину, обезбедиће новац да он може да оде, да започне нешто своје, да буде стимулисан, у крајњој линији, да оде и да ради тих двадесетак година,

сигуран да ће имати значајан новац када буде одлазио. Тај новац никад није обезбеђен. Због тога је та одредба од 40 година.

На нама је сада да тог војника, који можда више није у најбољој физичкој кондицији, није више на том нивоу, али може да ради неке друге дужности у Војсци, поготово за специфична занимања која не можете да нађете на тржишту рада, треба дуг временски период да га обучите... Није да ми сада имамо... Ни много богатије земље ни много развијеније војске, које немају обавезу служења војног рока, немају неки неограничени резервоар младих људи које одмах можете да ставите у функцију. Нема. Морате да радите с оним што има. Онда морате да стимулишете тог војника да он са својих двадесет година уђе у Војску и каже – па добро, бар ћу остати до пензије.

С друге стране, што ви одлично знате, немамо ми тај број формацијских места за све подофицире, не може свако од њих да постане подофицир у Војсци. За оне који не знају, није могуће да добијете виши чин или унапређење уколико не постоји упражњено место за вас са тим чином, иначе бисте имали, не знам, хиљаде водника који немају вод, који немају оно што могу да раде, немају место где ће да раде. Дакле, и ту је проблем.

Управо због тога... Ми смо се борили са том дилемом, није то нама ништа ново, али зато смо и увели ово да продужавате уговор на по три године, да би увек остајао онај ко заслужује. Дакле, нећете одмах у старту рећи – остајеш до 53 године, него на сваке три године (што је дуже него што тражи Закон о раду) ви ћете практично проверавати тог човека и стимулисати га да увек буде што бољи да би остао до краја. Ми ћемо се трудити да нађемо простор за њега и простор за његов рад.

Још једном да се вратим на ВТИ, радимо на том правилнику, који је јако важан, и заиста очекујемо подршку. Ту морамо добити подршку не само Министарства финансија него читаве Владе и читавог друштва. Деценијама су запуштани, одлазили су инжењери, сада морамо да их задржимо и вратимо. Сада очекујемо пријем... Нећу да будем нескроман, али десет или дванаест година нисмо примили тај број инжењера. Очекујемо да ћемо примити седамдесет нових инжењера. То је за нас ... Генерал каже, нисмо примили откако смо их отпустили. То је седамдесет младих инжењера и биће то спас за ВТИ, биће велика промена. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Право на реплику, народни посланик Божидар Делић.

БОЖИДАР ДЕЛИЋ: Господине министре, да појаснимо – када сам поменуо Копнену зону безбедности, овај датум о коме говорим, ја сам гледао само датуме за војнике. Тај датум, ако се узме у обзир полиција, не одговара, јер је онда то још неколико месеци пре тога.

Што се тиче извештаја Инспектората, ми не тражимо извештај Инспектората, али у вашем извештају, када кажете да је Инспекторат извршио, рецимо, двадесет пет редовних инспекција, пет ванредних итд., за

наш рад је важно да се каже – јединице те и те, или хајде чак... Ваљда би важно било и ваљда то може да зна Одбор, да ми знамо колико је јединица оцењено којом оценом. Јер, како ми закључујемо? Ја гледам један извештај у коме каже – двадесет четири редовне инспекције, осамнаест повратних. Господа у униформама знају шта значи повратна инспекција. Онда ја из тога треба да закључим да су оне, свих осамнаест, биле неке оцене које нису биле добре, да је дат рок за отклањање слабости и да је онда била повратна инспекција.

Ми смо, нас седамнаесторо овде, и пред овом скупштином и пред нашим народом једини представници те цивилне контроле Војске, а ништа не знамо о томе какво је стање у Војсци. Можемо да сазнамо само кроз та два елемента: кроз оцену оперативних способности и кроз оцене Инспектората. Нису нама потребни детаљи Инспектората, али оцене у том тромесечном периоду, колико је од тих оцена добрих, колико негативних...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Игор Бечић.

ИГОР БЕЧИЋ: Поштовани председавајући, даме и господа народни посланици, измене и допуне Закона о БИА неопходне су како би се превазишла ситуација у којој је Закон о Полицији неприменљив у погледу пријема нових запослених и попуњавања систематизованих радних места и упражњених одливом кадра, распоређивања на нова радна места постојећих припадника и напредовања у каријери.

Сва ова питања утичу на адекватно вођење кадровске политике и остваривање права запослених из радног односа. Уколико ови институти нису уређени на правно ваљан начин, последице могу бити веома негативне када говоримо о Агенцији чији је задатак заштита националне безбедности, а онда последице могу бити штетне и по безбедност свих нас. Због тога је доношење овог закона веома значајно.

Прозивање господина Братислава Гашића, што је постављен на место директора БИА, само зато што долази из Српске напредне странке, у најмању руку је лицемерно. Братислав Гашић је замрзао своје страначке функције. А када већ говоримо о томе, да подсетимо да неки директори БИА од 2002. године наовамо... Да споменемо, на пример, да је директор био Раде Булатовић, високи функционер ДСС-а, затим и Саша Вукадиновић, члан Главног одбора ДС-а. Понављам, лицемерно је повезивати Српску напредну странку и Братислава Гашића.

Један од највећих лицемера, који оспорава потпис директора Агенције на решењима о радноправном статусу кандидата за рад у Агенцији, стављао је свој потпис на таква решења. Видимо овде једно решење о преузимању, где се радник Савезног министарства унутрашњих послова преузима на рад на неодређено време у БИА Републике Србије.

Имамо потпис директора Агенције, господина Савића, али је занимљиво, с друге стране, да имамо потпис – Савезно министарство унутрашњих послова, министар господин Живковић. Па онда говорити о лицемерству.

Као председник Одбора за контролу служби безбедности, одговорно тврдим да је постављење господина Братислава Гашића за директора Агенције, који је био и министар војни и разуме проблеме унутар система, дало неопходни квалитет унутар безбедносног сектора. У нашим надзорним посетама дало се приметити да је сарадња и координација унутар безбедносног сектора никад боља и да у овом осетљивом тренутку, када су безбедносне претње више него присутне свуда у Европи, можемо да будемо сигурни да ће Агенција да одговори свим изазовима и заштити безбедност грађана Републике Србије и Републику Србију.

О квалитетним променама унутар Агенције и побољшању материјално-техничких услова да не говорим, о томе говоре припадници Агенције.

Поштоване даме и господо, сада ћу да се осврнем на поједине чланове измена и допуна Закона о БИА, где се чланом 1. мења члан 7. основног закона и прецизније дефинише садржај правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Агенцији. Прописује се да акт о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Агенцији доноси директор Агенције, уз претходну сагласност Владу и да су подаци садржани у овом акту тајни подаци, што се одређује у складу са законом о тајности података.

Наиме, Агенција, иако има специфичан статус и обавља специфичне послове, по закону има статус посебне организације и својство правног лица. Самим тим, дужна је да примењује Закон о државној управи, који у члану 43. ст. 2. и 3. дефинише да акт о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у посебној организацији доноси директор, и он не може ступити на снагу док на њега Влада не да сагласност. Тако је овом изменом закона обезбеђена контролна функција Владе над службом безбедности.

Чланом 1. Закона о БИА прописано је да се БИА образује као посебна организација, док члан 35. Закона о државној управи прописује: „Посебном организацијом руководи директор, који за свој рад одговара Влади.“ Чланом 44. Закона о државној управи прописује се да руководилац органа државне управе може да издаје директиве којима одређује начин рада, поступања и понашања запослених у органу државне управе.

Сва ова овлашћења имају директори разних канцеларија Владе, нпр. Канцеларије за људска и мањинска права, Канцеларије за сарадњу са цивилним друштвом итд. Због тога ме ови покушаји деградације функције директора БИА и саме БИА од стране мојих колега помало плаше. Да ли је могуће да је неко само ради политичких поена у стању да се на овакав начин игра са институцијом која обавља послове који се односе на заштиту националне безбедности Републике Србије?

Наравно да је систематизација поверљива, и то код сваке озбиљне службе овог типа у свету. То повезивање да неке службе на својим сајтовима имају организационе шеме је тачно – имамо то, такође, на сајту БИА – али

нигде немате број људи по појединачним организационим јединицама, што јесте логично, јер детаљи и подаци о организацији залазе у методологију рада службе, а методологија обавештајног рада јесте тајна. Будимо мало реални, у свим земљама информације које се односе на националну безбедност су тајне.

У члану 2. предложеном изменом брише се став 1. члана 20. основног закона, јер се каснијим предложеним одредбама прецизира ова упућујућа норма на Закон о Полицији која се односи на права, дужности и одговорности на основу радног односа припадника Агенције.

Такође, члан 20а последица је измена које је донео нови Закон о Полицији по основу права, дужности и одговорности из радног односа. Наиме, овим чланом се одредбе Закона о БИА прилагођавају Закону о Полицији у погледу категоризације припадника у зависности од послова које обављају. Уводи се категоризација запослених према врсти послова које обављају и предвиђају три категорије запослених: овлашћена службена лица, лица на одређеним дужностима и лица без овлашћења.

Одредбе члана 20б су такође последица новина које је донео Закон о Полицији. Сама природа послова за које је БИА надлежна претпоставља да није увек и за свако радно место могуће спроводити јавни конкурс. Наиме, Закон о Полицији је предвидео да Влада ближе уређује начин спровођења конкурса за попуњавање радних места у МУП-у. Влада је то учинила доношењем Уредбе о спровођењу јавног конкурса у МУП-у. Видимо да се у огласу о конкурс за попуњавање радног места наводе подаци о органу и унутрашњој организационој јединици, назив уже организационе јединице, место рада, подаци о радном месту, редни број радног места, подаци о условима за рад на радном месту, знањима и вештинама које се оцењују у изборном поступку, начин њихове провере.

Ако ико од колега посланика сматра да било која служба безбедности треба да објављује огласе за радна места на овакав начин и са оволико података и информација, онда очигледно неко не разуме природу послова које службе безбедности обављају.

Ако пажљиво прочитате овај став, он каже: „За попуњавање радних места у Агенцији није обавезан конкурс.“ Није обавезан, значи, нужно га неће бити за радна места за која је могуће спровести га, или да тај конкурс Агенција спроведе на неки други, адекватнији начин, којим се не би компромитовали подаци о њеном раду и припадницима за које треба да остану поверљиви. Одредбе о необавезности конкурса за запошљавање у БИА не значи укидање конкурса. Агенцији се због специфичних послова оставља и оваква могућност да би заштитила безбедносно осетљиве податке о упражњеним радним местима и профилима потребних кадрова.

Ставом 2. члана 20б прописано је да о заснивању радног односа у Агенцији решењем одлучује директор. У самом старту, полемику у средствима информисања изазвале су одредбе које се односе на

запошљавање у БИА и овлашћење директора. Наиме, предложеним изменама утврђује се да директор одлучује решењем о заснивању радног односа, чиме је заправо дефинисан само правни акт којим се заснива радни однос и припадник БИА распоређује на одговарајуће радно место. То не значи да је промењена процедура за пријем нових радника, нити да нови припадник може да буде запослен без претходне безбедносне провере и ако не испуњава друге услове предвиђене за радно место на које се распоређује. Овом одредбом се само дефинише правни акт.

Сада долазимо до члана 20в, где смо имали стручно мишљење кандидата за потпредседника ДС, у коме се прецизира поступак безбедносног проверавања у случају заснивања радног односа у Агенцији и у случају враћања запосленог на рад по основу правоснажне одлуке надлежног органа.

Став 1. предвиђа да Агенција одлучује у случају правоснажне одлуке надлежног органа којом се лице враћа на рад у Агенцију и има право да спроведе поступак безбедносног проверавања тог лица ради утврђивања постојања безбедносних сметњи које представљају стварни и неприхватљив безбедносни ризик.

Одредбу којом се уређује враћање на рад на основу правоснажних судских одлука и прописује поступак безбедносне провере, неопходно је спровести у случајевима враћања на рад, односно наставка рада у Агенцији. Наиме, одређена систематизована радна места у Агенцији уживају посебан заштитни режим, који је део примене општих мера заштите тајних података у поседу Агенције, а у складу са законом који уређује заштиту тајних података и прописима донетим на основу овог закона.

У случају правоснажне судске пресуде, Агенција мора узети у обзир проток времена од момента престанка радног односа припадника до доношења коначне одлуке којом се лице враћа на рад, као и да постоји могућност да су се околности у животу лица које наставља рад у Агенцији промениле. У неком случају одређене околности могле би да представљају основ за сумњу у његову поверљивост и поузданост, нарочито ако су његове активности у супротности са интересима Републике Србије или ако је повезан са страним лицима која могу да угрозе безбедност и међународне интересе Републике Србије. Стога је неопходно спровести поступак безбедносне провере за лица која настављају рад у Агенцији. Ову одредбу је потребно унети у текст закона у циљу јасног одређивања у случајевима када је потребно спровести поступак безбедносне провере.

Овде се БИА ниједног тренутка не ставља изнад суда нити закона, напротив, суд у поступку утврђује законитост поступања у једном тренутку у прошлости. Проток времена је овде пресудан. Замислите практичну ситуацију у којој суд после неколико година донесе пресуду да одређено лице враћа на рад у Агенцију, а да га Агенција врати без претходне безбедносне провере, без провере шта се дешавало тих неколико година

колико у Агенцији то лице није радило. По мени је то не само незамисливо него и недопустиво; тиме би се озбиљно могао угрозити рад Агенције и безбедност Републике Србије.

Могли бисмо да коментаришемо и неке друге чланове и да видимо колико је неопходно да се те измене уграде у измене и допуне Закона о БИА, али, ипак, због времена, оставићемо то за сутрашњи дан. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Милорад Мирчић, повреда Пословника.

МИЛОРАД МИРЧИЋ: На основу члана 104, господине Арсићу. Требало је да бар ви као председавајући реагујете.

У члану 104. јасно се дефинише да једни према другима треба да се односимо с пуним уважавањем. То важи и за чланове Владе, а и за државне службенике највишег ранга какав је директор Безбедносно-информативне агенције. Овде разговарамо о закону, како рекоше, о БИА. И рекоше, сад сам чуо једну од увреда (по мени, увреда) – да је лицемерно повезивати Гашића са Српском напредном странком. Молим вас, требало је да реагујете, као председавајући.

Нејасно је да ли је Гашић члан СНС-а или није члан СНС-а. Да ли Гашић овде представља не само директора БИА него кадровско решење Српске напредне странке? Када је речено да је лицемерство повезивати њега са СНС-ом, требало је да бар ви реагујете. Сада ви објасните, господине Арсићу, да ли је Гашић и даље члан СНС-а, или је лицемерство и даље повезивати га са том странком, или сте ви можда разумели другачије ту конотацију коју је изнео колега посланик.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Мирчићу, заиста не могу да видим где је овде кршење Пословника. Апсолутно нема никакве везе са кршењем Пословника.

(Милорад Мирчић додацује.)

То што ви имате да постављате питања, поставите предлагачу закона, поставите колеги посланику, можете и јавно, али какве то везе има са Пословником?

(Милорад Мирчић: Како нема?)

Нема никакве.

Реч има народни посланик Игор Бечић, повреда Пословника.

ИГОР БЕЧИЋ: У овом тренутку се обмањује јавност и изврћу речи које сам изговорио. Само сам рекао да је прозивање господина Гашића...

(Вјерица Радета: Који члан?)

... Само зато што је члан Српске напредне странке, а да је господин Гашић замрзнуо своје страначке функције.

Једина мана која је овде стављена на терет господину Гашићу јесте то што је био високи функционер СНС-а, а сада нико не може да говори како он и на који начин професионално обавља своју функцију директора БИА.

Захваљујем и не тражим да се Скупштина изјасни.

(Вјерица Радета: По ком члану си ти причао?)

По члану 107, достојанство Народне скупштине, ако не знате, госпођо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Бечићу, да ли желите да се Народна скупштина изјасни у дану за гласање? (Не.)

Реч има народни посланик Милорад Мирчић, повреда Пословника.

МИЛОРАД МИРЧИЋ: Господине Арсићу, ви очигледно желите да водите ову скупштину тако што ћете селективно да поступате...

(Александар Марковић: Који члан?)

Члан Српске напредне странке, то је члан по коме се јављам. Користим неку логику ствари – ако је претходник могао, што бих се ја разликовао? Члан Српске напредне странке.

Оно што је веома битно, када дајете реч поводом повреде Пословника, морате имати једнак аршин према свима. Мало пре сте пустили посланика да говори без тога да је навео члан. На крају се сетио да је то 107, повреда достојанства, и то каже врхунском правнику, Вјерици Радети, не зна она то. Замислите како је то!

Још мало и завршавамо са данашњим радом, колико видим, дајте мало, сконцентришите се. Нисам вас питао да ли ви видите повреду Пословника, члана 104, него да разјасните ситуацију око господина Гашића, то сам питао. А ваш вид, то је можда предмет интересовања неких других струка или неких других лица.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Мирчићу, морам да вам одговорим. Пустио сам колегу Бечића, као и вас. Значи, ви сте се позвали у претходном излагању на повреду Пословника. То је био члан 104. у коме се каже – ако се народни посланик у свом излагању на седници Народне скупштине увредљиво изрази о народном посланику... То је право на реплику. А тај део о коме сте ви говорили односи се на члан 107; нисте га ниједном поменули, па сам вас пустио.

Колега Бечић је на крају свог излагања рекао на који члан се повреда Пословника односи. Очекивао сам до краја вашег излагања да ћете да пређете на члан 104...

(Милорад Мирчић: Члан Српске напредне странке.)

Тај члан не постоји у Пословнику.

(Милорад Мирчић: Како не постоји?)

Има их пуно у Скупштини Србије, али у Пословнику не постоји.

Реч има народни посланик Наташа Сп. Јовановић, повреда Пословника.

Изволите.

НАТАША СП. ЈОВАНОВИЋ: Хвала, господине Арсићу.

Рекламирам чл. 27. и 32. Очекивала сам да ћете мало пре да реагујете са места председавајућег зато што је на најгрубљи начин говорник Игор

Бечић из клупе, што је недозвољено, добацио колегиници Радети, обративши јој се речима – тај члан, госпођо.

Прво, она није за њега никаква „госпођа“, већ правник са одличним правничким искуством, потпредседник Народне скупштине, за разлику од њега који је италијанског председника називао Серђо „Мортадела“, који говори о томе да ми причамо овде о неком закону, да се неко „бије“, јер говоримо о закону Бије итд. Ви сте слушали све те небулозе, да не може човек да прочита оно што је написао.

Уједно да кажем да је заиста... Осам година сам била, тада као једини представник мање заступљеног пола, у Одбору за одбрану и безбедност, и то када су ови „жути“ харали и радили шта су хтели... Сведок је и господин Панић, који је једини професионалац, истрајни, већ више деценија, у Агенцији или Служби државне безбедности. Тада нисам могла да верујем, када је било најгоре могуће време, и под тим Вукадиновићем и под Тадићевим режимом и пре тога, мафијашким режимом Ђинђића, да ће да дође на место председника Одбора...

(Радослав Милојичић: На шта ово личи?)

Хајде ти, ућути мало, немој да добацујеш. Ја говорим. Јави се за реч. А ви уведите ред.

... Дакле, да ће да дође на место председника Одбора за контролу служби безбедности неко ко, прво, не зна да чита а камоли да говори...

(Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице Јовановић, немојте тако. Не могу да вам дозволим да рекламирате повреду Пословника, пошто ово прелази неке границе.

(Наташа Јовановић добацује с места.)

Да за колегу кажете да је неписмен – немојте тако, не долази у обзир. Господине Милојичићу, по ком основу сте тражили реч?

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Реплика, господине Арсићу.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: На основу чега?

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Знате на основу чега, на основу помињања Демократске странке.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Ни у једном делу вас колега Бечић није поменуо у негативном.

(Игор Бечић: Нисам те споменуо.)

(Посланици Српске напредне странке добацују.)

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Има везе, могли бисте да научите Пословник. Пошто сам овлашћен, на пример.

Поменули сте.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Поменуо јесте, ја сам чуо да је поменуо, али ништа лоше није рекао о Демократској странци.

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: А како ви знате да ли је лоше или није?

Ово што...

(Искључен микрофон.)

... Ово што пуштате посланике радикала да раде, да говоре свашта...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Прелазимо даље. Немате право.

(Радослав Милојичић: Имам право, помињао је Демократску странку.)

Да вам прочитам, господине Милојичићу, да завршимо и то. То је члан 104: „Ако се народни посланик у свом излагању на седници Народне скупштине увредљиво изрази о народном посланику који није члан исте посланичке групе“, значи, тај услов није испуњен, „наводећи његово име и презиме или функцију“, ни тај услов није испуњен, „односно погрешно протумачи његово излагање“, нисте имали никакво излагање, „народни посланик на кога се излагање односи има право на реплику“. Значи, став 1. не испуњава. Је л' у реду?

„Ако се увредљиви изрази односе на посланичку групу“... Е, сад ми реците шта је било увредљиво у томе што је рекао – кандидат за потпредседника Демократске странке? Ајде, реците ми шта је ту увредљиво?

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Укључите ми микрофон.

Господине Арсићу, поменута је Демократска странка.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Шта је ту увредљиво?

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Као овлашћени представник имам право да одговорим.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Немате право. Ништа није било увредљиво.

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Покушавате да ускратите реч посланицима из Демократске странке.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Нико вама не покушава да...

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Да ли покушавате да заштитите господина Гашића који је сада дошао? (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Господине Милојичићу, нико вама не покушава да одузме право на реч, него ви злоупотребљавате одредбе Пословника. Значи, није било ни имена, ни презимена, ни функције, делимично функције, ни назива.

(Радослав Милојичић: Као што нас је Мартиновић назвао фашистима, зашто му не дате опомену?)

Колега Милојичићу, рекао је, ако толико желите, можете да се ухватите са некима и да идете у Блајбург. Вас није назвао усташама. Са усташама конкретно, али вас није назвао усташама. Да завршимо и тај део приче. Не можете тако.

(Александра Јерков: Мене је назвао.)

Нисам чуо.

(Александра Јерков: Слушајте.)

Чујем одлично.

Колегинице Радета, пријавите се. Повреда Пословника.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Тачно је да ови тамо злоупотребљавају Пословник, али ви, господине Арсићу, треба да га користите и да водите рачуна о сваком члану, а посебно, рецимо, о члану 27.

(Председавајући: Малочас је колегиница Наташа Јовановић...)

Став 2. Ја говорим о ставу 2.

(Председавајући: Прецизнија одредба, добро.)

Молим вас, тај члан има два става.

Господа која не знају како се тумаче прописи, нека се мало едукују и нека у том смислу не добацују. Наравно, не смета мени добацавање, јер не може то да ме деконцентрише, али срамота је да не знају основне ствари. Морају мало да науче. Имају у овом делу бар два правника која би могла да их науче.

Малопре Наташа Јовановић није рекла да је Игор Бечић неписмен. Ако он не уме да чита оно што му је написано, то значи да је он функционално неписмен. (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице Радета, не могу, то прелази сваку границу.

(Вјерица Радета: Само да завршим реченицу.)

Немојте да завршавате реченицу. Ово већ иде и на увреде колега посланика.

Реч има народни посланик Александра Чабраја.

Није ту.

Реч има народни посланик Владан Заграђанин.

Изволите, колега.

ВЛАДАН ЗАГРАЂАНИН: Поштовани председавајући, уважени министри са сарадницима, уважени директоре БИА господине Гашићу са сарадницима, даме и господо народни посланици, пред нама се данас налази сет закона из сектора одбране и безбедности, чије измене треба да допринесу бољем функционисању Војске Србије као највећег фактора одбране, као и њеном још бољем позиционирању на међународном нивоу кроз континуирано учешће наших снага у међународним мултилатералним операцијама.

Данас расправљамо и о Предлогу закона о изменама и допунама Закона о БИА, на који ћу се осврнути у својој дискусији. Безбедносно-информативна агенција је посебна организација којој је Законом о БИА из 2002. године додељен статус правног лица. Као независна владина агенција, издвојена је тада из ресора државне безбедности МУП-а.

Безбедносно-информативна агенција, као једна од три организације дефинисане Законом о основама уређења служби безбедности Републике Србије које се баве безбедносно-обавештајним пословима, представља централну безбедносно-обавештајну службу, надлежну како за обавештајне тако и за контраобавештајне послове. У њеном делокругу рада налазе се најосетљивији послови који се тичу заштите националне безбедности

Републике Србије. Ти послови се односе на откривање и спречавање делатности усмерених на подривање или рушење Уставом утврђеног поретка Републике Србије, истраживање, прикупљање, обраду и процену безбедносно-обавештајних података и сазнања од значаја за безбедност и информисање надлежних државних органа о тим подацима.

У фокусу оперативног ангажовања БИА је и прикривено деловање страног фактора усмерено против виталних националних интереса, затим, организовани криминал који угрожава економски систем државе, али и нестабилни регион, који је, нажалост, погодан за развој различитих видова тероризма, сепаратизма, верског и етничког екстремизма.

У данашње време великих промена и безбедносних ризика и изазова ефикасан рад свих институција које су у систему безбедности, као и њихова међусобна сарадња, од виталног је значаја за заштиту државе и националне безбедности. У сарадњи са другим безбедносним институцијама БИА се до сада успешно борила против свих безбедносних претњи. Грађани наше земље могу слободно да се крећу, мирно посећују јавна окупљања, док много озбиљније државе, са већим и богатијим службама у свету, нажалост, својим грађанима то не успевају да омогуће.

Безбедносно-информативна агенција ради у складу с Уставом Републике Србије. Њено деловање је у строгим законским оквирима, уз поштовање начела људских права и основних слобода, тајности, субординације, професионалности и објективности. Дефинише је Закон о БИА, али и Закон о основама уређења служби безбедности, Закон о тајности података, Закон о заштити података о личности, Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја и бројни други закони, бројне уредбе и ратификоване међународне конвенције.

Дакле, БИА ради на транспарентан начин, у оној мери у којој то не угрожава њен рад, о чему говори и чињеница да је БИА ревносно одговарала на скоро све захтеве за прикупљање информација од јавног значаја, што се може видети и у извештају, тј. Информатору о раду БИА.

Овим изменама прецизније се дефинишу овлашћења директора Агенције, као и радноправни статус запослених у БИА, чиме се заправо врши усклађивање и са Законом о Полицији и са Законом о систему плата запослених у јавном сектору. Конкретно, измене се тичу заснивања радног односа, звања, напредовања, привременог и трајног распоређивања на одређена радна места, плата и коефицијената, као и оцењивања рада припадника БИА по јасним критеријумима. Такође, уводи се институт безбедносне провере приликом заснивања радног односа, чиме ће се наставити пракса да прилику да раде у Агенцији добију само професионални, морални и часни људи.

Организација каква је БИА је специфична у односу на друге органе, те стога захтева дефинисање специфичних процедура и правних норми када је у питању радноправни статус запослених у овој служби. На поједина акта,

као што су акт о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места, као и акта која се односе на услове за стицање и губитак звања и на коефицијенте плата припадника БИА, Влада Републике Србије даје сагласност. Ово напомињем из разлога што треба истаћи да се БИА као део државне управе и као посебна организација налази под непосредном контролом Владе када је у питању њен рад, у складу са Законом о Влади и Законом о државној управи.

Такође, Парламент је институција која у највећој мери обезбеђује демократски карактер контроле обавештајно-безбедносних служби, па тако БИА има обавезу подношења редовних извештаја ресорном скупштинском Одбору за контролу служби безбедности. Рад Безбедносно-информативне агенције је и под контролом судова, али и читаве јавности.

Ово говорим у прилог чињеници да нема елемената да се инсинуира намера за приватизацијом ове службе, што смо имали прилику да чујемо од различитих опозиционих представника и једног дела јавности.

Одредба која је изазвала највећу полемику у јавности, али и критику опозиције, која се могла чути у данашњој расправи, јесте одредба која предвиђа да за попуњавање радних места у Агенцији за поједине послове није обавезан конкурс. Ова одредба је пре свега из безбедносних разлога прописана на овај начин, јер сви морамо да будемо свесни да су послови из делокруга рада БИА изузетно ризични, пре свега због специфичности овлашћења која припадници БИА имају. Реална је потреба да се законом, на овај начин, они који раде на најосетљивијим државним пословима али и њихове породице заштите. Друга чињеница са којом већина критичара није упозната јесте да су сви савремени безбедносно-обавештајни системи и у региону и у свету управо уређени на овај начин када је у питању запошљавање на одређеним радним местима у обавештајним службама.

Дакле, предложене измене и допуне Закона о БИА доприносе јачању интегритета и стварању функционалне структуре овог дела система безбедности, што представља још један корак за даљи развој и осавремењивање безбедносно-обавештајног сектора.

На овај начин Србија свакако учвршћује своју позицију значајног фактора стабилности у региону и поузданог партнера у међународним односима кроз интеграцију у европски и глобални безбедносни систем.

На крају, с обзиром на то да БИА као значајан део целокупног безбедносног сектора учествује у изради новог документа националне стратегије безбедности Републике Србије, користим прилику да истакнем да Социјалистичка партија Србије сматра да поједине ставове и стратешке циљеве из важеће Стратегије безбедности треба задржати. Пре свега мислим на војну неутралност наше земље, али и на питање Косова, које треба и даље третирати у складу са Резолуцијом 1244 Савета безбедности УН, а које и по важећој стратегији, као једнострано самопроглашена држава, представља највећу безбедносну претњу за Републику Србију али и цео регион. Питање

заштите националних интереса у јужној српској покрајини недвосмислено треба и даље да буде једно од приоритетних, стратешких опредељења Републике Србије.

Из свих наведених разлога Посланичка група СПС у дану за гласање подржаће усвајање овог и свих осталих предложених закона који се налазе на дневном реду.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Дејан Николић.

Није ту.

Реч има народни посланик Звонимир Ђокић.

Изволите, колега Ђокићу.

ЗВОНИМИР ЂОКИЋ: Захваљујем, поштовани председавајући.

Поштовани министри са сарадницима, поштовани народни посланици, коначно на дневном реду имамо дуго очекивани сет закона из сектора одбране и безбедности, који нам је поднела Влада Србије и који већ дуже времена изазива интересовање дела јавности, могу рећи посебно оног дела јавности који је директно или индиректно заинтересован за нова законска решења у овој области. Осврнућу се у својој дискусији само на неке предлоге закона.

Предлогом закона о изменама и допунама Закона о одбрани који нам је доставила Влада Србије са циљем ефикаснијег руковођења и обезбеђивања ефикасног функционисања Војске Србије, између осталог, прецизира се који се тајни подаци настали у раду команди, јединица и установа Војске Србије сматрају тајним подацима чијим би откривањем неовлашћеним лицима настала штета по националну безбедност Републике Србије, тако што би се угрозио систем одбране и безбедности земље или би се угрозиле оперативне и функционалне способности Војске Србије.

Сматрам да је ово веома значајна новина, којом се онемогућава да тајни подаци буду доступни неовлашћеним лицима и јавности, при чему се не спречава да се они достављају надлежним органима у складу са законом и у законском поступку.

Поред тога, предвиђа се и новина да се годишњи извештај Владе о стању припрема за одбрану, уместо да се усваја на пленарној седници Народне скупштине Републике Србије, убудуће разматра на седницама надлежног скупштинског одбора, чији чланови и заменици чланова поседују безбедносни сертификат. Имајући у виду да се ради о строго поверљивом документу, сматрам да је то правилно решење.

Такође, једна од новина у Предлогу закона о изменама и допунама Закона о одбрани коју сматрам веома значајном и коју поздрављам јесте омогућавање оснивања буџетског фонда за потребе обезбеђења средстава за финансирање функционисања и унапређивања службе трагања и спасавања војних ваздухоплова.

Као бивши професионални припадник Војске и као директни учесник борбених дејстава у одбрани земље у НАТО агресији на СРЈ, свестан сам значаја унапређења наше службе трагања и спасавања војних ваздухоплова и перманентног развоја способности Војске Србије по овом питању. Ниједан пилот, нити било који други члан посаде војног ваздухоплова, нити лица која се превозе војним ваздухопловима никада у будућности не смеју остати препуштени сами себи и судбини и морају бити сигурни и уверени да ће Војска Србије предузимати све мере, радње и поступке који су јој на располагању у циљу лоцирања, проналажења и спасавања војних ваздухоплова, у рату и миру.

Исто тако, сматрам добрим решењем увођење могућности да се удружењима која своје деловање тежишно заснивају на областима од значаја за одбрану омогућава стицање статуса удружења од посебног значаја за одбрану јер то у значајној мери доприноси јачању и опстанку таквих удружења, и зато што се њихово деловање, програми, организованост и омасовљење свакако стављају у функцију јачања система одбране у ширем смислу.

Предлогом закона о изменама и допунама Закона о Војсци Србије који нам је поднела Влада отклањају се уочене правне празнине и непрецизности у појединим решењима, обезбеђује се повољнији положај професионалних војника, подофицира и официра, а истовремено омогућује ефикасније руковођење и функционисање Војске Србије.

Издвојио бих неколико веома значајних измена, мада је цео Предлог закона веома добар. На пример, решење да се за време ратног и ванредног стања Војска може попуњавати и материјалним средствима која јој власници тих средстава, домаћи или страни држављани, ставе на располагање омогућава побољшање попуње у циљу бољег извршења додељених задатака од стране јединица и установа у рату или ванредном стању.

Затим, веома су добра решења која по први пут припадницима Војне полиције као овлашћеним службеним лицима омогућавају примену полицијских мера и радњи, што је усаглашено са законским решењима и одредбама новог Закона о Полицији.

Даље, законом су створене веће могућности да се професионални припадници Војске Србије могу ангажовати у структурама међународних организација и регионалних иницијатива, што је по мом мишљењу одлично решење у условима када се Србија налази у процесу европских интеграција и тежи већој међународној војној сарадњи уз очување сопствене војне неутралности.

Овим предлогом закона се плате, накнаде и друга новчана примања професионалних војних лица усаглашавају са одредбама закона којим се уређују плате у јавном сектору, боље се регулишу и прецизирају одмори и одсуства, а дужину радног времена на појединим формацијским местима са штетним утицајем услова рада на здравље и способност лица које такву

дужност обавља процењиваће медицина рада надлежне војноздравствене установе.

Као једну од значајнијих новина у овом предлогу закона издвајам и увођење накнаде дела трошкова у вези са решавањем стамбеног питања корисницима субвенционисаног стамбеног кредита, што заједно са осталим мерама које је Влада Србије најавила по питању стамбене изградње и стамбеног збрињавања припадника сектора безбедности улива наду и припадницима категорије тзв. војних бескућника и многим члановима њихових породица, о којима неке претходне гарнитуре власти нису водиле бригу.

На крају свог излагања желим да и овом приликом нагласим да се ми из Српске напредне странке, предвођени Александром Вучићем, залажемо за свеобухватно јачање система одбране Републике Србије, а да Војска Србије мора увек да буде снажан одвраћајући фактор за свакога ко би покушао да изврши агресију на нашу земљу. Залажемо се за то да увек будемо способни да мудро политиком чувамо мир и стабилност Србије и да Војска Србије никада не буде употребљена, али да та иста војска у сваком тренутку мора бити спремна за употребу и извршење својих наменских задатака. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Соња Павловић.

Није ту.

Реч има народни посланик Бојан Торбица.

Два минута и шеснаест секунди је преостало време ваше посланичке групе. Изволите.

БОЈАН ТОРБИЦА: Поштовани председавајући, поштовани министри са сарадницима, директоре БИА, колеге народни посланици, ја ћу се у свом излагању, пошто немам много времена, ипак морати вратити мало уназад и рећи да смо ми после 2000. године Војску која се готово три месеца успешно супротстављала злочиначкој НАТО агресији свели на организацију цивилног типа и понајмање на оружану силу која је успешно учествовала у одбрани земље. За време министровања претходних министара уништен је добар део арсенала наоружања, без занављања новог оружја са савременим борбеним системима.

Оно што морамо напоменути јесте да су се појединци хвалили професионализацијом Војске, али нису желели да кажу како није вођено рачуна о томе шта ће се дешавати са војницима када напуне 42 године, када су, такорећи, били избацивани на улицу без икаквих права и без икакве праве могућности за нову професионалну оријентацију. Сада смо сведоци тога да актуелна Републичка влада и Министарство воде рачуна о њима и желе да промене атмосферу и пруже тим људима могућност да и даље остану у Војсци.

Било би јако добро када би грађани могли да сазнају колико је Србија продала, за колико пара и којим државама, тенкова, хаубица и другог

наоружања, јер те 2012. године, када је дошло до промене власти у Србији, у Србији је летео само један авион Миг 29. Један авион је летео тада, а ускоро ће над Србијом летети не два или три пута више, летеће петнаест пута више авиона него за време досовског режима. Оно што морамо рећи, што је изузетно битно, јесте да је Војска Србије купила и шест нових „Ербасових“ хеликоптера, као и нове хеликоптере Ми 17, а ускоро ће, надамо се, купити и хеликоптере Ми 35.

Досад смо у претходном делу седнице говорили о томе...

(Председавајући: Приводите крају, колега Торбице.)

... Како је било срамно стање по питању попуњености са комплетима зимских и летњих униформи састава Војске Србије. Али оно што је најбитније јесте да се ситуација у Војсци Србије мења ...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега.

Реч има народни посланик Наташа Вучковић.

Није ту.

Овим бисмо завршили са данашњом расправом. Настављамо сутра у 10 часова. Следећа пријављена за дискусију је народни посланик Јелена Жарић Ковачевић.

Захваљујем.

(Седница је прекинута у 20.00 часова.)